

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్ర వార పత్రిక

6-11-57

25 నయాపేసలు

★R

అంబాడి లావణ్యం

ఫోటో : వి. కేశవశర్మ.

సంవత్సర చందా
రూ. 18-0-0
విడివత్రిక 25న.పై

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్ర వారపత్రిక

సంపుటము 52

సంచిక 11

6-11-57

Founder : K. NAGESWARA RAO

హేవిఫంబి కార్తీకం, శుద్ధ చతుర్దశి, బుధవారం

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం :	నక్షత్ర ఫలితాలు	— 8	వనితాలోకం	— 25
“ఎమ్. ఎల్. వ. లో నటించిన	నటనమే బ్రతుకొయి	— 11	వంటలు	— 38
గిరిజ	కుశ్యశని	— 18	గృహవైద్యం	— 39
	వాన చెరిసింది	— 16	వనితావాణి	— 40
	అక్కన్న మాదన్నల మహేశ్వరం	— 20	మూర్ఖులతో సంభాషణ	— 43
	దివినుండి భువికి	— 22	గణపతి భట్టు	— 44
	మూఢనమ్మకాలు	— 26	పినిమా	— 50
	అంధ్రప్రదేశ్ ప్రధాన న్యాయ			
న్యూఢిల్లీ లేఖ	— 4	స్థానం	— 28	
వికమార్జునిమాదుర్క సింహాసనం	— 6			

చల్లనైన, తెల్లని

బ్రైల్క్రీమ్ BRYLCREEM

బ్రైల్క్రీమ్ వాడి మీ కేశములను ఎక్కువ నిగనిగలాడుచు
నలుపుగా ఉంచుకొనండి

★ బ్రైల్క్రీమ్ ను వాడే వారికి కేశములు మృదువుగా ఉండి
వహించును. తరచు వేరువు చేయవలసివచ్చును.
★ బ్రైల్క్రీమ్, తెల్లని బ్రైల్క్రీమ్ ప్రకారం మీ కేశములకు వాడండి
ఇది చురుకుగా ఉంటుంది మీ కేశములకు బ్రైల్క్రీమ్ వేరువు చేయవలసివచ్చును.
★ బ్రైల్క్రీమ్ గొప్పగా ఉంటుంది! అందు
కంటే వేరువు చేయవలసివచ్చును. వేరు ఉపయోగం కాదు
మీకు మీరే విజ్ఞానం వరకుంటుంది.

మీరొక గుర్రం—ఈ
ప్రకారంగా ఉంటుంది
మీకు వేరువు చేయవలసివచ్చును.
★ బ్రైల్క్రీమ్ గొప్పగా ఉంటుంది! అందు
కంటే వేరువు చేయవలసివచ్చును. వేరు ఉపయోగం కాదు
మీకు మీరే విజ్ఞానం వరకుంటుంది.

అవసరం ఉన్నది కొనిన వారు వాడండి

అవసరం ఉన్నది కొనిన వారు వాడండి

[సంబంధము 1; ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ అవతరణ ప్రథమ వార్షికోత్సవ శుభసమయం. ఆంధ్రులు తమ పూర్వ ప్రతిభను స్మరించి అత్యున్నత చేసుకునేయందు, తమలో వున్న ప్రస్తుతలోపాలనుకూడా గమనించి ఒక సారి ఆత్మ పరిశీలన చేసుకోవాలని ఈ చిన్న వ్యంగవాక్యం అంతరార్థం—సం]

నాలో నున్న ఆంధ్రత్వము మీకు ఎవ్వరికీ తెలిచేమా! తెలుసుకొండి... నాలో గొప్ప గుణకాలున్నాయి..... తెలివి లేటలున్నాయి... కళ్ళలో అయితే నేం, విజానంలో అయితే నేం... విమర్శలో అయితే నేం... వేదాంతంలో అయితే నేం... నాకు ప్రతిభ ఉంది... కాని ఇతరులెవరైనా ఉండి అంటే నేను ఒప్పుకోను. లేదు అని వాదించే చాళ్ళలో నేనొకణ్ణి! నాకు పొదుగింటి పుల్ల కూర రుచి! మా అమ్మ ఇంట్లో నడిచిన పంచభక్ష్య పరమాన్నాలు కూడా నాకు నయించవు! వైగా విసగింపు. అయినా, నేను ఆంధ్రుణ్ణి!

వంటల్లో తెలుగువారి వంటలు నాకు పచ్చపు, అరవవారి 'సాంతాడు', మరాఠీ చాళ్ళి 'కళి' (అది మన మజ్జిగపులునే లెండి) బెంగాలీ చాళ్ళి 'సాంతే', హిందుస్తానీ చాళ్ళి 'సులాఖ్ బామ్' నాకు పరమయిష్టం! నేను ఆంధ్రుణ్ణికదూ! అందుచేత నాకు ఆంధ్రులంటే సరకు అనవ్యం. నాన్నే హితులు బెంగాలీలు... గుజరాతీలు... హిందుస్తానీ చాళ్ళి, మరాఠీలు... ఎవ్వరయినా సరే— తెలుగువాళ్ళు కాకుండా ఉంటే చాలు— అతివేగంగా నాన్నే హితులవుతారు.

నేనెప్పుడూ ఆంధ్రీకరించబడిన బెంగాలీ కవలలే చదువుతాను. ఎందుకంటే, బెంగాలులో రవీంద్రనాథ టాగూరు జన్మించాడు కనక!

ఆంధ్రకన్న ఎన్ని రెట్లూ ప్రతిభారంతులైన కవులు తెలుగువాడులో ఉన్నా వారి వ్రాతలు నా తలకెక్కువు! అయినా, నేను ఆంధ్రుణ్ణి!

నేను బెంగాలు వెలితే బెంగాలీవాణ్ణి అవుతాను.... మహారాష్ట్ర జేకంలో ఉంటే మరాఠీవాణ్ణి అవుతాను. మా కి స్టాన్ లో ఉంటే ఇటే తురకనుకూడా అవుతాను! వేదభాషల్లోనే కాదు! అక్కడివాళ్ళలో అంతరంగిక స్నేహించేస్తాను. చాళ్ళి అమ్మ

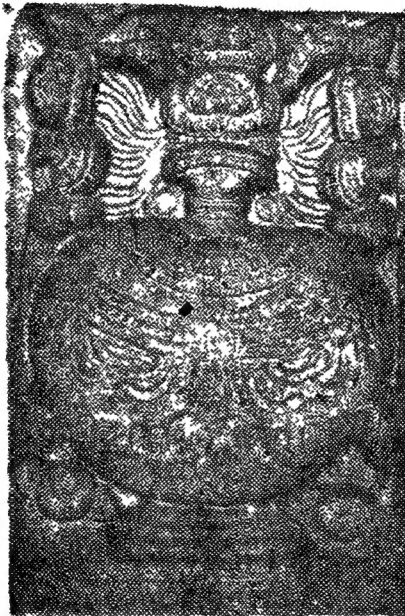
*****

నేనాంధ్రుణ్ణి

*****

యిలను పెల్లాడతాను. నా భాష మరిచి పోతాను. నాలోవున్న ఆంధ్రత్వం చంపుకుంటాను. సంఘ సంస్కర్తనని విరచిస్తాను; అయినా, నేను ఆంధ్రుణ్ణి!

మా ఇంట్లో రేడియో లో ఎప్పుడూ 'పిలన్' సంగీతం తప్ప మరొక తెలుగు స్టేషను స్వీచ్చి చెయ్యము. ఎందుకంటే తెలుగు పాటలంటే నాకు తలనొప్పి! అయినా, నేను ఆంధ్రుణ్ణి!

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ చిహ్నం
“పూర్ణ కుంభం”

మా ఇంట్లో పిల్లలందరికీ హిందీ చెప్పిస్తాను. తెలుగు మరిచిపోవద్దంటాను. అమ్మని హిందీలో 'మా' అని పిలవమని పిల్లలకి నేర్పుతాను. హిందీ పాఠాలు తెప్పిస్తాను. ఇంట్లో అందరిచేతా హిందీ మాట్లాడిస్తాను. తెలుగు మాట్లాడనివ్వను. అయినా, నేను ఆంధ్రుణ్ణి! మా ఆవిడకున్న చీరలు బాగా నచ్చినవి దక్షిణాదిచీరలు, మరాఠీచీరలు, లేక 'బనారసు' చీరలు! తెలుగువాడులో నేనీస చీరలు

ఆమె కళ్ళకు నదరుగా ఉండవు. ఎందుచేతనంటే, ఆమె, ఆంధ్రుణ్ణి అయిన నాభార్య కనక!

బెంగాలీకళి అంటే నాకు అపరిమిత ప్రీతి. బెంగాలీ సాహిత్యం అంటే ఆదరణ. బెంగాలీవాళ్ళు చెవలు తినడంవల్ల మేధావంతులైనారని కనక ప్రతి ఆంధ్రుడూ బాగుపడాలంటే అదేపని చెయ్యాలని వాదించే చాళ్ళల్లో ప్రప్రథముడను నేను!

పుడిలే బెంగాల్లోనే పుట్టారి అని ఆంధ్ర జేకంలో పుట్టిన అనలు ఆంధ్రులు కొందరు విచారిస్తూ తాము బెంగాలులో పుటనందుకు పశ్చాత్తాపపడుతుంటారు! అట్టి వెర్రివెంగలప్పులకి నేను లీడర్ని!

తమలోవున్న గొప్పతనం తెలుసుకోలేనాడుకు నన్ను అంజనేయుడని కొందరంటారేమా! అలా అంటే ఒక్క కుప్పిగంతు వేసి పళ్ళు ఇకిలిస్తాను!

తెలుగువాళ్ళ పూజలు, నమ్మకాలు నాకు మరిరామా కీటవు. చాళ్ళి మతం నాకు అర్థం కాదు. మతం స్వీకరించాలంటే ఏ కుసుమ మారనాథ్ మరెవరూ, లేక రాధాస్వామి మరెవరూ స్వీకరించాలి! అప్పుడే నేను సిసలైన ఆంధ్రుణ్ణి అనిపించుకుంటాను!

నా పిల్లలకి 'గాంధీ', 'బిలక్', 'గోఖలే' అని నామకరణం చేస్తాను (అవి ఇంటికేర్ర అని తెలియకుండా!) అవిధంగా నా 'హిరో ఫైర్' కి నాలో నేను సంతృప్తి పడతాను. ఆ కేర్ర పెట్టడంలో ఉదేశమేమంటే తెలుగు జేకం చేర్చకు గొడ్డుపోయింది కనక!

వై గుణగణాలు చదివి నవ్యాలో ఏక వాలో తెలియని ఆంధ్రులను ఏవేవమని నలవో ఇస్తాను.

అయినా నేను ఆంధ్రుణ్ణి!

—బి. వి. నరసింహం.]

బొల్లి

సావిదం

1920

మేహబాద్, బర్హే, ముబ్బ

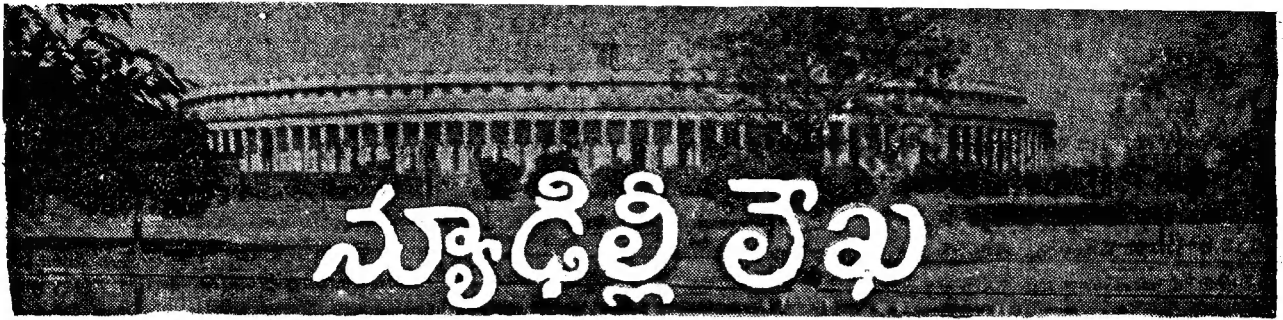
ప్రాధులకు గౌరవం టిచికీ త్స

కైత్తిగుసలహారం

రెడి క్లబ్

గౌరవపురం

మొట్టమొదటి బెల్ల (మొట్ట) తమకు (బెల్ల)

న్యూఢిల్లీ లెఖ

“బాధ్యత ఎరిగి ప్రవర్తించాలి”

ప్రధానమంత్రి పత్రికా విలేఖరులతో సమావేశం జరిగింది. ఆ సందర్భంగా పత్రికలకు సంబంధించిన కొన్ని ముఖ్య విషయాల ప్రసక్తి రావడంవల్లగా, ఈ సందర్భం ఇంకా తగ్గినట్లయితే.

ఆ సమయంలో పత్రికా విలేఖరుల సమావేశం అంటే ఏమిటో ఈ సందర్భంలో నిర్వచించుకోవడం మంచిది. పత్రికా విలేఖరుల సమావేశంలో ఒక వ్యక్తిని విలేఖరులు కలసుకోవడం, ఆ వ్యక్తి లేన అభిప్రాయాలు వెల్లడించడం, విలేఖరులు ఆ వ్యక్తినుంచి సమాచారం సేకరించడమో, లేక ఆయన అభిప్రాయాలను నిశ్చయించుకుని కోరడమో జరుగుతూ ఉంటుంది. (విలేఖరుల సమావేశాలు జరపడం అమెరికాలో బయలుదేరిన ఆచారం.) అంతేగాని సమావేశం జరిపే వ్యక్తితో పత్రికా విలేఖరుల సంతక చాదసాలన్నీ చర్చించేందుకు కేర్పడిన సభాకాండ అది; పత్రికా విలేఖరుల సంతక చాదసాలన్నీ వెళ్ళిబుచ్చుకునేందుకేర్పడిన సభ అంతకన్నా కాదు. అలా సంతకగోడవ లేకుండా పట్టడానికి పత్రికా విలేఖరులు ఆ సమావేశాన్ని ఉపయోగించుకుంటే, తమ వృత్తిని చాచు దుర్వినియోగపరచినట్లవుతుంది. న్యూఢిల్లీలో ఈ మధ్య సరిగా ఇదే జరుగుతోంది. ఉదాహరణకి మొన్న ప్రధానమంత్రి జరిపిన పత్రికా విలేఖరుల సమావేశానికి హాజరైన విలేఖరులు పత్రికారచయితల వేతన నిర్ణయక సంఘ నిర్ణయాలను అమలుజరపడం గూర్చి ప్రస్తావించారు.

ముందు కార్యకర్తల న్యాయస్థానాల తీర్పులను గూర్చి చర్చించారు. కార్యకర్తల గాదాలను పరిష్కరించడానికి ఇప్పుడున్న ఏర్పాట్లకంటే సబబైన ఏర్పాట్లు చేయడం ఆర్థికపరంగా కనిపిస్తోంది. కార్యకర్తల న్యాయస్థానాలు తమ తీర్పులవలన దేశ ఆర్థికవ్యవస్థకు, ఏ పరిశ్రమను గూర్చి తీర్పు ఇచ్చారో ఆ పరిశ్రమకు ఏ ఏర్పాట్లను దెబ్బ తగులుందో గుర్తించి మరీ తీర్పు ఇచ్చే ఏర్పాట్లు చేయాలి. అదీగాక ఒక మనిషికి జీతం పెంచినప్పుడు

ఆ మనిషి చేసే పని, ఆ మనిషి జీవనస్థాయి కూడా పెరుగుతున్నాయో లేదో ఎప్పటికప్పుడు విలువకట్టడం ఉండాలి. ఉదాహరణకి, న్యూఢిల్లీలో కొందరు నూపరింటం డెంటు భారత ప్రభుత్వంలో సంయుక్త కార్యదర్శుల పదవులకు ప్రమాట్ అయిన వారున్నారు. కాని పదవి పెరిగినా వారి జీవనస్థాయి మాత్రం పెరగలేదు నూపరింటం డెంటుగా ఉన్నప్పుడు జేయిల్లో ఉండే వారో ఇప్పుడు ఆ యిల్లోనే ఉంటున్నారు. అంటే జీతం బాగా పెంచడంవల్ల మామూలుగా పెరగవలసిన జీవనస్థాయి పెరగడం మానేసిందన్నమాట.

శ్రీ కృష్ణ

[ఆంధ్రపత్రిక ప్రతినిధి]

ఇక వేతన నిర్ణయక సంఘ నిర్ణయాల విషయానికి వద్దాము. ఈ నిర్ణయాలను అమలు చేయడం పత్రిక ఆర్థికపరిస్థితిపై ఆధారపడి ఉంటుంది. రైల్వే రేట్లు విషయంలో ప్రజలు భరించగలరా లేదా అని ఆలోచించినట్లే, పత్రికల విషయంలో కూడా పత్రికలు భరించగలరా లేదా అని ఆలోచించాలి.

వేతన నిర్ణయాలను అమలు చేయించే ముందు ఆ నిర్ణయాలవలన ఏర్పడే ఆర్థిక సరిహద్దును, ముఖ్యంగా ఎన్ని పత్రికలు మూతపడతాయో, ఎందరు పత్రికారచయితలు నిరుద్యోగులవుతారో గమనించి మరీ అమలు విషయం ఆలోచించవలసి ఉంటుంది. న్యూఢిల్లీకి సంబంధించినంత వరకూ ప్రభుత్వం మరో పని చేస్తే బాగుంటుంది. వేతన నిర్ణయాలను అమలు చేయించడానికి ముందు, న్యూఢిల్లీలో ఉన్న విలేఖరులు తమ తమ పత్రికలపైనుంచి నెలకు రూ. 500/- తక్కువ కాకుండా జీతం తీసుకుంటున్నారని యాధి అయితేనే తప్ప ఆ విలేఖరులను భారత ప్రభుత్వం గుర్తించదని స్పష్టం చేయాలి. దీని కనుగుణంగా ప్రభుత్వ పరిగణనకు సంబంధించిన నిబంధన

లను మార్చు చేస్తే పత్రికారచయితలు బాగా పడకుండా ఉంటారా అని ప్రభుత్వం ప్రైడ్ యూనియన్లను అడిగి చూడాలి. ఇలా చేస్తే పత్రికలు తమ న్యూఢిల్లీ విలేఖరులకు నెలకు రూ. 500/- ఇచ్చుకోవడాన్ని ఇచ్చుకోవాలి. లేక భారత రాజధానిలో ప్రతి నిధులను నియమించుకునే ఘనతకు నీళ్ళన్నా వసులుకోవాలి. కాని ఇలాంటి మార్పుకు ప్రైడ్ యూనియన్లను తే అంగీకరించరని ఇక్కడ కొందరు భావిస్తున్నారు. ఎందుకంటే తమ పత్రికలు అంత జీతం ఇచ్చేకంటే, అసలు న్యూఢిల్లీలో విలేఖరులు లేకపోయినా ఖరవా లేదని భావిస్తాయని వారికి తెలుసు.

ఒకానొక వార్తాసంస్థ తమకు పత్రికలూ, ప్రభుత్వాలూ ఇచ్చే ప్రతిఫలం ఎక్కువ చేస్తేనే తప్ప, లేకపోతే మూసేనామని చెబి రించడం అందరికీ తెలిసినది. ఇది మరి వింతగా ఉంది. బ్రిటిషు దౌరతనం కోల్పోతే ప్రభుత్వమిచ్చే ప్రతిఫలాన్ని ‘సబ్సిడీ’గా పరిగణించేవారు. అసలు ఇప్పటికే ప్రభుత్వం ఇచ్చే ప్రతిఫలం వానాటికి ఎక్కువ అవడం మూలంగా పత్రికల స్వాతంత్ర్యము కొంత దెబ్బ తింటోంది. ఇక వార్తాసంస్థలకు కూడా ‘సబ్సిడీ’ ఎక్కువ చేస్తే ఏమవుతుందో తేలికగా ఊహించుకోవచ్చును.

అయితే ప్రైడ్ యూనియన్లను లాకూట అనవచ్చును. ప్రభుత్వం సబ్సిడీ ఇస్తున్నప్పుడీ ఒక వార్తాసంస్థ ప్రతినిధి ఈ మధ్య ఒక రాక్షసుని నిందించాడనీ, రాజకీయ అవకాశవాదులైన కొందరు పారిశ్రామికాలు అప్పుడప్పుడు విరాళాలు పొందేస్తున్నప్పుడీ కొన్ని వార్తాపత్రికలలోని పత్రికారచయితలు ప్రైవేటు రంగాన్ని రద్దుచేయాలని వాదిస్తూ తమ స్వాతంత్ర్యాన్ని నిలబెట్టుకున్నారనీ ప్రైడ్ యూనియన్లు ఉదహరించవచ్చును. ఇది నిజం కావచ్చును. కాని శ్రీశైలవారాజుగారి నుంచి తప్పుకున్న తరవాత కూడా ఇలాంటివి జరగడానికి అవకాశం వుంటుందా? పత్రికారచయితలకు సంబంధించినంతవరకూ, పారిశ్రామికాలు నిర్మింబంధంగానే విరాళాలిస్తూ

ఉండిఉండవచ్చును. కాని ఏదో ప్రయోజనం నెరవేరుతుందంటేనే తప్ప ఎవరూ ఈరికే విరాళాలివ్వరు. విజ్ఞానాభివృద్ధికి పనికివస్తుందని విరాళాలివ్వరు. ఫలానా పారిశ్రామిక దేశభక్తుడికి మాత్రాగా పత్రికా రచయితల మీద ప్రేమ పుట్టకొచ్చి విరాళాలివ్వరు. అధికారంలో ఉన్న ఏ మహానుభావుడి ప్రాపకమీ సందాదించడానికి, ఒక నూరు ఇచ్చి విదునూర్లు లాభము తీయడానికి మాత్రమే విరాళాలివ్వడం జరుగుతుంది. జాతీయ దృష్టితో చూస్తే, ప్రకటనలకంటే ఈవిరాళాలు, సబ్సిడీలు మరి దారుణమైనవి. ఎందుకంటే విరాళాలకల ఏ ధనవంతుడికో ప్రభుత్వంలో పలుకుబడి పెరగడం, సబ్సిడీల వల్ల సబ్సిడీపుచ్చుకునే సంస్థ నైతికంగా పరిశంకావడం జరుగుతుంది. చేతన నిర్మూలను అమలు చేయించడానికిగాను విరాళాలను, సబ్సిడీలను ఎక్కువ చేయాలనే వాదనను స్వతంత్ర భారత్ ప్రేయస్సుదృష్టి, పత్రికా రచనస్థాయిదృష్టి ఖండించాలి.

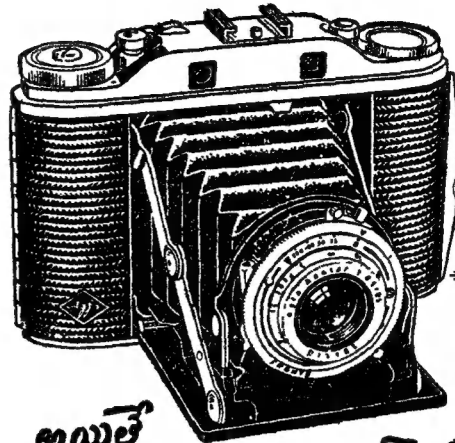
శ్రీ నెహ్రూ జన్మరథం సజ్జనుడేకాక, గొప్ప ప్రజాస్వామ్యవాది. ఆయన సమక్షంలో ఒక రాష్ట్రమంత్రిమీద ఆరోపణలు జరిగినప్పుడు ఆయన ఇచ్చిన సమాధానం ఏమిటంటే "ఈ సంగతి నేనూ విన్నా"నని. శ్రీ నెహ్రూ రాజకీయాలనుంచి తప్పుకున్న తరువాతి ఇలా ఎవరన్నా విలేఖరి రాష్ట్రమంత్రిమీద ఆరోపణచేసి ఉంటే, ఆ విలేఖరి పనిచేసే వార్తాసంస్థకు ప్రభుత్వపు సబ్సిడీ వెంటనే రద్దయి ఉండేది. అందుచేత వార్తాసంస్థల ప్రతినిధులు కొంచెం మంచి చెడ్డా తెలిసి ప్రవర్తించడం నేర్చుకోవాలి. వార్తాసంస్థల ప్రతినిధులు వార్తలను యథాతథంగా సరఫరాచెయ్యాలిగాని 'సాంత ప్రెస్సింగ్' జోడించగూడదు. బొంబాయి రాష్ట్ర కార్మికమంత్రిని నేనేమీ ప్రత్యేకంగా సమర్పించడం లేదుగాని, యజమానికి బ్రహ్మిణీ తేడా ఉందనుకుంటాను. శ్రీ నెహ్రూ భారత ప్రజలు ఎన్నుకున్నట్లనీ, అంతేగాని ఆయన భారతదేశానికి యజమాని కాదు. భారతదేశం ఆయన సాంతప్రెస్సి కాదు.

ఏది ఏమైనా, పత్రికా విలేఖరుల గొప్పని పత్రికా రచయితల సాంత గొడవలు చెళ్ళి బుచ్చుకునే వేదికగా మార్పుకోరగడనే నేననేది. పత్రికా రచయితలను కూడా ఇప్పుడు కార్మికులకింటే జమకట్టారు గనుక, ప్రధానమంత్రి దగ్గరికిగాని, ఇతర ఉన్నతాధికారుల దగ్గరికిగాని చెల్లినప్పుడు ఇతర పత్రిక ములలోని కార్మికులవలెనే మెలగాలిగాని ప్రత్యేక చూడాలో వ్యవహరించాలనుకోవడం అనుచితం.

ప్రధానమంత్రిని అడిగిన ప్రశ్నలు నాలుగైతే (54-వ పేజీ చూడండి)

ఆంధ్ర - వారపత్రిక

బహుళ ప్రయోజనములు కల కెమెరా

...అయితే పెద్ద ప్రయోజనం ఆగ్ఫా లెన్సులా ఉన్నది.

ఆగ్ఫా ఐసోరెడ్ కెమెరా ఇతర వాటి కంటే ఎందుకంటే ప్రేమైన రచనగా అది ఆగ్ఫా కండ్ కలెక్టర్ అత్యుత్తమమైన కోరికలైన ఆగ్ఫా కండ్ కలెక్టర్ చేసిన వారిచే తుదిరూపులు దిద్దబడినవి. మేరసెన్ట్రలైన ఈ 3 మోడల్స్ మంచి మిత్ర ఇవ్వవలసి ఏదీ కొనండి. వాటిని వేరే మీ ఆగ్ఫా డీజిల్ కలెక్టర్ చూడండి.

ఐసోరెడ్ I	ఐసోరెడ్ III
ఆగ్ఫా ఆగ్ఫార్ ఎస్-4.5 లెన్సు కోమ ఫ్లాష్-సింక్రోనైజ్ చేసియో 3-వీర్ల వర్ణం కోమ రూ. 126/-	రెంజి పెంకెడకో కంప్లెట్ ఆగ్ఫా ఆఫోలార్ ఎస్-4.5 లెన్సు. రోహం విర్నంవలదివ రెంజి పెంకెడకో, ప్రోటో 4-వీర్ల ఫ్లాష్ సింక్రోనైజ్ వర్ణం, రబర్ ఎక్స్ పోజర్ ప్రెవెన్షన్ డివైస్, రెడస్ వైచుడకో రూ. 189-
ఆగ్ఫా ఆగ్ఫార్ ఎస్-4.5 లెన్సు కోమ ఫ్లాష్-సింక్రోనైజ్ చేసియో 3-వీర్ల వర్ణం కోమ రూ. 126/-	
ఆగ్ఫా ఆగ్ఫార్ ఎస్-4.5 లెన్సు కోమ ఫ్లాష్-సింక్రోనైజ్ ప్రోటో 4-వీర్ల వర్ణం కోమ రూ. 153/-	

(ప్రావిక వమ్మల అదనము)

ఐసోలేట్

కెమెరాలు

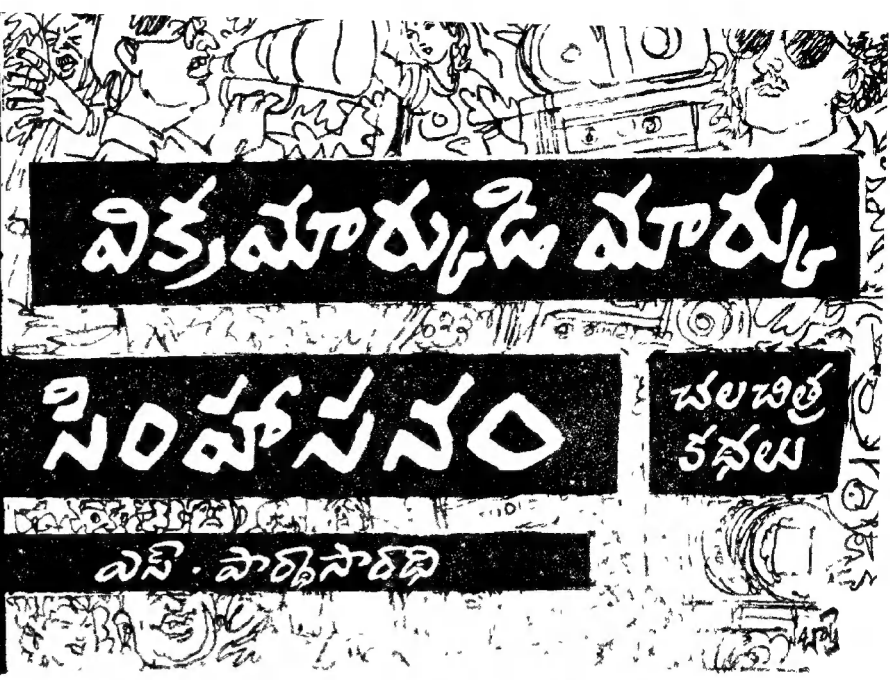
మీ ద్వారా ప్రేమైన ప్రతి రచన

మిగిలిన వివరములు :-

ఆగ్ఫా ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, 198, బండ్లెట్ రోడ్, బొంబాయి-1.

(రాంపిం:- బొంబాయి • మ్యూంబై • కలకత్తా • మద్రాసు)

AGFA 50 TL

విక్రమార్కుడి మార్కు

సింహాసనం

చలచిత్ర
కథలు

ఎస్. పార్థసారథి

త్రొమ్మిడింటికి తెలవారింది. రాజు లేచి చెరిలో 'క్రి రాజ్' చుట్టుకుని కళ్ళు ద్రుకున్నాడు. వంటింట్లో నరసు కనబడింది. చాలా అందంగా ఉంది. నీరసం చీకట్లు పుడి. దానితోవాయి తక్కువచేసి అజీరంకు రుక తోడువ్వుంది. చీరమీద, జరిపోగులు సినిమా పాటలలో భావంలా, అస్తినాసి నం జే మాం కలిగిస్తూ మెరుగున్నాయి.

ఆ ప్రయత్నం గా తన అవతారాన్ని చూచుకున్నాడు రాజు. ప్రేమభుట్లంట్లో దూయిట్ లాగ, దాని తరువారి జైలాగులాగ మానీ మడిగొట్టి తన లాగు చొక్కా చూసే తనకే చిరాకేసింది.

నరసు చూడకుండా అమాంతం మాయమై పోదామని ముచ్చటపడ్డాడుగాని కుదిరింది కాదు. ఈలోగా నరసు చూడనేమాసింది. చూసి 'చేమటో' నవ్వింది. 'ముగంకడుక్కు' చూపించేసిరా. కాపీ తాగుదుగాని అంది.

రాజు సిగ్గు పడి ముడుచుకుపోయాడు. ప్లానం గీసం కానిచ్చి, తలా గిలా దువ్వుకున్నా, చూసినగడ్డం, బట్టలు మూలాన రోజులా రాజు ప్రకాశించలేకపోయాడు.

కాఫీ తాగగానే సిగరెటు పెట్టి పట్టుకొచ్చి ఇచ్చింది నరసు.

ఈ అభిమానం, ఆదరణ, సురక్షిత చూడగా రాజుకి మతిపోయింది. అటు నటు ప్రాకృతజ్ఞతతో నిండిపోయింది. ఏం చేస్తే తన కృతజ్ఞత తెలుస్తుందో బోధపడలేదు. నుడుచుమీద ముంగురులు తిరుగుకున్నా బాగుండును; జాటిని సవరించి కొంత ఋణం తీర్చుకోవచ్చు. తిలకం కాన వంకరగా ఉన్నా బాగుండును. దిద్ది కొంత ఋణం తీర్చుకోవచ్చును. లిప్ స్టిక్ చెరిగివా, పొడవు ఓచీల చేరుకున్నట్టున్నా బాగుం

డును. సర్వవస్తువు. పాదాలు బోసిగా ఉన్నటనిపించివా బాగుండు; పారాణి తీర్చి అలంకరించవచ్చు. పట్టులున్న మూలాన వాటికా అవకాశం లేకపోయింది.

అయితే ఇలా దారుణంగా ఇంత కృతజ్ఞతా అజ్ఞాతంగా ఉండిపోయి వృధా కావలసిందేనా? కేవలమేదా? ఉంటే ఈ స్థితిని గమనించదా?

ఉన్నాడు. అందుకే నరసు సిగరెటుతో కురుముకున్న మూడుపూలలో నడి మధ్య నున్నది. పట్టు తప్పి, వారి, రాలి పోయే ప్రమాదకర పరిస్థితిలోపడి, 'వారి పోలి తినోయి, పోలిరావెదనోయి' అని పోలో పొడింది.

భయపడకుము అంటూ రాజు ఆ ప్రయత్నానికి అభయమిచ్చి, ఆడుకుని, దాన్ని సిగలో సరిగా అమర్చాడు. 'అరె. ఈ ప్రయత్నాలి పోయేలా ఉంది' అని జవాబితోకంగా ప్రకటించి

నరసు నవ్వింది.

తరించినట్లనిపించింది రాజు (పాదానికి. ఇంక బహుశానే చీర గుల్లో కం వెలి పోయివా భరవాలేదనిపించింది. అయితే అపుడే లాంగు జర్నీ ఎందుకులే అని నవ్వుకున్నాడు.

"అలావెళ్ళానా!" అన్నాడులేచినిలబడి. 'యాడకలేదే. ఈపూట నాకు నూటింగు నేడు, నుద్దివాల వాతోనూడియోకిడుగాని' అంది నరసు.

"అదికాదు నిన్ను పేపరా ఫీసులో వా పెట్టి, నంచీ పెట్టాచ్చాను. అందులో గుడ్డలున్నాయి. తెచ్చుకుంటాను. ఇది కుడి మానీపోయా" అన్నాడు రాజు.

'సరే కొందరగా ఒచ్చేయ్' అందినరసు. "వెళ్ళోస్తాను సీతా." అన్నాడు రాజు వివయంగా.

"ఒహో హో. బలే వోడిలగున్నావే. ఆగాను!" అంది నరసు పక పక నవ్వుతూ.

లేచి, ఓ చిన్నకొగితం, పెన్సిలుముక్క తీసి రాజుకిచ్చింది.

'రాయి! నాప్రేరాయి అందులో నవ్వు. యం. లక్ష్మీన్నర్న... యడ్రను—' అంటూ చెప్పింది.

'అయ్యమ్మసారీ... నీత అనుకున్నా' అన్నాడు రాజు.

'నయ్యంగదా ముంగలేనప్పావు ఈమాట ఆనక తిరిగొచ్చి నీత ఇల్లెడ అంటే, ఈడ ఎవరూ నెప్పేవోలు గాదు. మలా ఇంకె డకోవోయి మెల్లిగా తిన్నుల్లిందువు! అంది నరసు పకపకనవ్వి అచటి రాజు జేబులో పెనుతూ.

కనుక్కుని, వెతుక్కుని పేపరాఫీసు కల్లాడు రాజు.

నలుగు రైదుగురు కూర్చుని కులాసాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు.

తనని నిన్ను ఆదరించి నాయనెవరో గుర్తు తెలిక, తలపటాయస్తూ ఆగది నమ్యంలో నిలబడి పోయాడు రాజు.

"వాకివాళా రేపూకూడా ఘాటించలేదు సుబ్బరంగా రేపుతీసుకో అమ్మా అన్నాడు పొడ్యూసరు." అంటున్నా దొక్కయన కాళ్ళు మడుచుకు కూర్చుంటూ.

రాజు తులిపడి అటు చూశాడు. అమ్మా అన్నాడంటూడేమిటి, అమ్మాబోమ్మను! అనుకుని. చూసేఆడున మొగాడే, నురిల్లరాద్యూ సరవదోవిజీరభుతీసుకో అమ్మా అని ఎందుకన్నాడు? చూసే పచ్చి మొగాడుగదా. బుగ్గ మీసాలూ గేరా జాట్టూ వాడూను. అయితే ఒకతే బాలనటుడేమారే అని స్పష్టం చెప్పకున్నాడు.

'నాగూడారేడుగా ఘాటించు. ఎల్లంతే

దానాలు జనక - కృష్ణులను!
 విడ్డలు గలదాన - భూదేవులకి
 సిడికడూ విచ్చాము పడవెయ్యిలకి
 కళ్ళులేనిదాన్ని - కళ్ళువిడిచిదాన్ని!

* * *
 వ్యూలనూగుసున్న - వోముసలయ్య
 యేమిటయ్య నీవు - అంటువున్నావు?
 పంటల్లుబాగాను - పండలేదంటావ!
 విచ్చామునెయ్యనూ - వియ్యమేదంటావ?
 అట్లయితే వోకమాట - వింటావనువ్వు?
 దుక్కులూబాగాను - దున్నావ తాతా?
 యిత్తులూ సక్కునివి - బోకావ తాతా?
 యెరువులూ మంచివి - యేకావతాతా?
 పెట్టావ నీళ్ళనూ - తాగుగానీవు?
 పంజీల పండదూ - పనులన్ని తేనే?
 కూడేల దొరకదూ - కాపు బాగుంటేను?

* * *
 ప్రియ్యికాడున్నట్టి - పెద్దదొరసానీ!
 విడ్డలు గలదాన - భూదేవులకి!
 యేమిటయ్యనవు - అంటువున్నావు?
 యింటిలో రోగాలు - వున్నాయంటావా?
 ముద్దువిడ్డలు మంచ - మెక్కిరంటావా?
 యేదీదీ విచ్చాము - యేదెదంటావా?

బిచ్చగత్రె

యెట్టనే బిచ్చాము - పెట్టుటంటావా?
 అమ్మరోవోయమ్మ - అతివలచ్చిమి!
 మమ్ముగన్నాతల్లి - ముర్రెయదురాలా
 మాటొక్కటన్నాది - మరీవింటవమ్మా?
 యెందుకు రోగాలు - వ సయ్యెనూడూ
 తిండి మంచిది మనము - తినబోమె తల్లి!
 మురికినీటినిచాల - మనము తాగుతున్నా
 వుండేదీచికంటి - యిళ్ళలోనమ్మా [మ్మా!
 అందుకే రోగాలు - వస్తాయె తల్లి!
 సర్కారు కెప్పటి - సక్కున్నియిగూ
 కట్టుకోవాలమ్మ - కష్టాలపడి మనము.

* * *
 వ్వంచానూగుసున్న - వోముదులయ్య
 యేమిటయ్యనవు - అంటువున్నావు?
 సర్కారు ఈపనులు - కెయ్యాలె అంటావ?
 సక్కుగావున్నాది - కెప్పినట్టిమాట.
 సర్కారు ఈపనులు - కెయ్యాలి నిజమూ
 అయినగానీ నూడు - ఒక్కమాటున్నాది.

సక్కునయ్యకెప్పు - సర్కారు యెవ్వరు?
 వోటు లిచ్చినాము - వార్షి పంపాయా
 వారు కెయ్యగలది - వారు కెసున్నాడు
 అటులానీ మనము - వూరుకోవమ్మానకి
 జేకెమెవ్వరిదయ్య - దొడ్డమారాజా?
 మూలేది యెవరయ్య - ముద్దులూమారాజా?
 దేకాము మనదయ్య - తెలిసికోవయ్య
 మూలేది మనయ్య - నూటనిచ్చువాము!
 మనమూలలెవరుమరీ - మాపుజేస్తారయ్య
 యింటిలో దీపాము - యెవరు ఎలిగిస్తారు?
 మనమూలులనుమన మె - మాపు జెయ్యాల
 మనయింటిదీపాము - మనమె ఎలిగించాల
 మనదేకెళుపనులు - మనమె జెయ్యాల
 వైసలున్నావారు - వైస లియ్యాల
 భూములున్నావారు - బూములియ్యాల
 నలుగురూ కలవాల - నడవాలి ముందుకి
 సర్కారుకండగా - సక్కుగా నిలవాల
 మోచ్చుము అప్పుడే - మనదేకెమునకూ
 కరువుకొటాకాలు - కాసంత లేకుండ
 చల్లగా అందరము - సక్కుగావుంటాము!

లక్ష్మీకాంతమోహన

నా దాన్సుంది. రెటింగూ అదీ ఆయే
 సరికి అవతి రెలుండవుతుంది. దానికే భవుకా
 వెళ్ళను. న్నెదలో గానిలుకులం గాకుటించనుం
 టేకుదురు పొమ్మన్నాడు దాన్సు దైరకగు
 నే నెందు కల్లాలేం" అన్నాడు ఇంకో
 ఆయన. ఆకాల్కి బుగ్గమీ పాలున్నాయి
 జహంగీరులా.

రాజా! గుండె గుళ్ళెలుమంది. ఏ మిటి
 మిచ్చిందీ? ఆదాలోతా మొగ వేపల్లోవున్నారా
 ఇక్కడె పూటంగవుతోందా?...
 "నన్నుడిగితే మానెయ్యమంటాను. పట్టు
 పడితే వదిలకూడదు. నేను మానెయ్యలే?...
 కిందటైల పిచ్చురు మొదలెట్టినపుడు. నెకండు
 హీరోయిన్మర్రిని అడిగాను. లేకపోతే, ఒక
 దాన్సు ఉండేరోలన్నా కొవాలన్నాను...
 అది కుదరదూ, కోయవాడి రెండోకూతురే
 నెయ్యమన్నాడు నన్ను... అక్కల్లెనుపొమ్మ
 న్నాను" అన్నాడు తృప్తియడు.

“ఒజుబొప్పీ నీకబుర్ర కేంలేసాయ్. అది
 కుదరదన్నవాడివి మొన్న...లో చిన్నత్రి
 వేదం కొవాలని అడగలేదు? నాకు పోటిగా
 అన్నాది నాలుగోకాల్లి

రాజా బుర్ర పనిచెయ్యడం మానేసింది.
 ఉన్నా ఊడినా ఒకలేవన్న భావంతో
 గుడ్డు ఊడిపడబోయాయి.

నన్ను గా సభాకలా ఉన్న ఇంకో ఆయన
 హండిల్ బార్మిసం ఇద్దరునీ, ‘మేషాహూ
 మీ సంగతికేం గాని మొన్న కుబ్బన్న గాయా
 నేనూ ఒకప్పుడే అతిక్రమించాం... నారంగ

వివిసిల అనుకున్నాడు. మనడిక్కువరీ
 రెండి మనకి తెలిసిన ప్రతికల్లా
 ఒకటి రెండు వారాలలో బొమ్మ అదీ చేయిస్తు
 న్నాం... అప్పు రెండుకళ్ళు చాలవనుకోండి
 అందుకే ఆకిర్వచనం లేకులా పిట్టి పెర్సంటు
 డిస్కంటు" అన్నాడు తనన్యాయానందంతో.
 ‘ఎవరది? అన్నాడు నెకండు హీరో
 యిను వేదంకోసం ముచ్చలపడ్డాయన.

‘కళ్ళు కలువల్ల. ముక్కు నువ్వుపువ్వు.
 నుదురు ‘రిఫ్లెక్టే’ ఆమెకుతూ ఆ తిగుకూ
 నే చెప్పలేను’
 ‘ఒద్దురెండి. అయినా ఆహామలు మేకపుల
 లో వచ్చేస్తాయి. ఒడ్డుపొడుగు ఉండాలి.
 విపుగా ఉండాలి’ అన్నాడు పట్టుపరికిణీ
 కుటించమని దైరక్కుతో పొట్లాడినాయన.

‘వేరే చెప్పాలా మేషారు... అచ్చు
 ప్రబంధవాయికే. అన్నాడు ఆమెను
 డిస్కవర్ చేసిన కొలంబస్ మధురస్మృతి
 పథంలో పీకారు బయల్దేరుతూ. అందరూ
 ఒక నిమిషం మానం పాటించారు; తాప
 నూచకంగా, కొందరు సంతాపనూచకంగా.

‘అయితే ఒక్క విషయం’ అన్నాడు
 కొలంబస్ కొంటేగామాస్తూ.
 ‘వివిటది అన్నాయి ఎనిమిదికళ్ళు; ఒక్క
 లోపంఉన్నా చాలవన్న ఆకితో.
 ‘ఆ నిలకి నడుంలేదు.’ అన్నాడు
 కొలంబస్.

‘లేదు?’ అన్నాయి ఎనిమిది గొంతుకలు.
 ‘లేదు’

‘అస్సలు?’
 ‘బోధిగా’
 ‘నిజం?’
 ‘నిజం’

‘ఒరిబాబోయ్!’ అన్నాయి గొంతుకలు.
 ‘ఆ... మరేవిటనుకున్నాడు. నకుంలేదు.
 అస్సలు లేదంటే నమ్మండి మేషాహూ!
 అన్నాడు కొలంబస్.

‘అంటే రెండు నెషల్బ్ ఒళ్ళలు అచ్చు
 మాట’ అంది ఒక గొంతుక అపనమ్మకం ధ్వని
 న్నూనే.

‘ఒళ్ళలు అన్నకబంలేదు. అలాటి బహు
 వచనం ఎక్కడా కనబడదు మీకు’ అన్నాడు
 కొలంబస్.

‘మీ గామరు తగలేసిరి. ధస్తుంటే సంధి
 మంత్రిలా అడిగిందానికీ జవాబు చెప్ప
 వయ్య’ అన్నాడు తర హీరోయిన్.

కొలంబస్ నిస్సహాయుడైపోయినట్లు
 చూచి, ఒక్కసారి విరగబడినవ్వేసి ‘హా
 మీ యిళ్ళలు బంగారంగాను!... లేదంటే
 లేదనా అర్థం.... ఫీచ్చి వారా... వ్రుతినే
 చమత్కారానికన్నాను... లేదంటే, ఉందా
 లేదా అనిపించేటంత స్పష్టంగా ఉందన్న
 మాట. మిగతా భాడిమీద కంపేర్ అండ
 కాంట్రాన్ గా అనిమళ్ళి పగలబడి నవ్వే
 కాదు ఆయన.

షభికులకు అటే వచ్చలేదు ఈ వివరణ.
 అనుమానంగా కోపంగా చూశారు.

(వరీ-వ పేజీ చూడండి)

నక్షత్ర ఫలితాలు

(6-11-57 మొదలు 12-11-57 వరకు)

గ్రహ స్థితి.

శు	క	రవము	గు
తేదీ 7 నబుధుడు వృశ్చిక మునకు మారును. మేష, వృషభ, మిథు నకర్కాటములలో చంద్రుడు.			
శు	క	రవము	గు

* అశ్విని [చూ. చే. చో. లా]*

గరివారమున కలిగిన అవయోగము ఇంకా మిమ్ములను వెన్నాడుతున్నది. ఖగ్గులు ఎక్కువగుటచేతను, సకాలములో డబ్బురాక పోవుటచేతను మనస్సునకు అస్థిమితము కలుగుతుంది. కొద్ది వ్యవహారములు కొంతవరకూ అనుకూలినాయి. కార్యభారము అధికమవుతుంది. వ్యాపారస్థులకు ఒత్తి ఎక్కువ. ఉద్యోగస్థులకు అకాంతి. స్త్రీలలో వివాదము కలుగుతుంది. అనారోగ్యము కలిగి నూచనలున్నాయి. విద్యార్థులకు బడకమువల్ల చదువు సాగదు. 7, 8 తేదీలలో అకాంతి. వారాంతమున కొంత అనుకూలము. శనికి కాంతిచేయడం మంచిది.

* భరణి [రి. లూ. రే. లో]*

బోయినవారము కలిగిన గృహ కలతలు మొదలైన అకాంతి, సోదరునివల్ల కొరిన సహాయము రాకపోవుటవల్ల మరికొంత పెరుగుతుంది. మిత్రులు తలస్థముగా వుండుటచేత వారివల్ల నెరవేరుతాయనుకున్న పనులు నిలిచిపోతాయి. ఉద్యోగులకు అధికారుల వత్తిడి ఎక్కువవుతుంది. విద్యార్థులు బోటీలలో పాల్గొని డబ్బులు తగిలి బాధపడతారు. కళాకారులకు వారి కార్యక్రమములో ఆలస్యము జరుగుటచేత నిరుత్సాహముగా వుంటుంది. వర్తకులకు 6 వ తేదీని లాభము లేని ప్రయాణము. 7, 8 తేదీలలో అకాంతి. ప్రమాదములు. వారాంతమున సోదరునివల్ల కొంత సహాయము కలుగుతుంది. భుజానకు కాంతిచేయుట మంచిది.

* కృత్తిక [ఆ. ఈ. ఊ. ఏ]*

గరివారము కలిగిన ఒడిదుడుకులు ఈ వారమున సర్దుకుంటాయి. ఉన్నతాధికారములో వున్నవారి సహాయమువల్ల మీ కార్యములు నెరవేరుతాయి. కొత్త మిత్రులను కలుసుకుంటారు. శుభవార్తలు వింటారు. విద్యార్థులు నూతన విషయాలను నేర్చుకుంటారు. ఉద్యోగస్థులకు ఆర్థిక బాధలు తగ్గి అధికారుల మన్నన కలుగుతుంది. కవులు నూతన కావ్యరచన మొదలుపెడుతారు. వర్తకులకు ప్రయాణమువల్ల లాభము కలుగుతుంది. 7, 8 తేదీలలో త్రిప్పట; అకాంతి. 9 వ తేదీ లగాయతు కళాకారులకు, నటి నటులకు యోగకాలము.

బి. నరసింగరావు

* రోహిణి [ట. వా. వీ. పూ]*

ఈ వారము మీకు అన్నివిధాలా యోగకాలము. పండితులవల్ల కొత్త విషయాల తెలుసుకుంటారు. కొంతకాలమునుండి పరిష్కారముకాకుండానిలిచిపోయిన కార్యములు అనుకూలముగా నెరవేరుతాయి. కొద్దివ్యవహారములలో మీపక్షముగా తీర్పులు వస్తాయి. ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగుగావుండుటవల్లనూ అధికారుల మన్నన పొందుటచేతనూ ఉద్యోగస్థులు తృప్తిగా వుంటారు. పిల్లల అభివృద్ధికి సంబంధించిన చర్యలు తీసుకొంటారు. వ్యాపారస్థులకు లాభము కలుగుతుంది; పండితులకు సన్మానము కలుగుతుంది. వ్యాయామాదులకు యోగము. నటులకూ, కళాకారులకూ మేలుకాలము. 6-వ తేదీ ప్రయాణము. 7, 8 తేదీలలో కార్యభారమువల్ల త్రిప్పట; అస్వస్థత. వారాంతమున శుభయోగము.

* మృగశిర [వే. వో. కా. కీ]*

ఈ వారము మీకు యోగదాయకముగా వుంటుంది. యత్న కార్యములు నెరవేరుతాయి. ఉద్యోగులకు అధికారులదయకలుగుతుంది. మిత్రులతో వివాదములలో పాల్గొంటారు. సకాలములో ధనాదాయము చేతికి వస్తుంది. పెండి వ్యాపారస్థులకు మంచి లాభము వస్తుంది. శుభకార్యాలలో బంధు

మిత్రులతో మృషాన్నభోజనము చేస్తారు. విద్యార్థులకు నూతనోత్సాహము. కవులకు సన్మానము కలుగుతుంది. కళాకారులకు, నటీనటులకూ మంచికాలము. 6, 7 తేదీలలో ప్రయాణము. 8, 9 తేదీలలో త్రిప్పట, అకాంతి. 10, 11, 12 తేదీలలో వివాదము, భోగం.

* ఆరద్ర [కూ. ఖ. జ. చ]*

ఈ వారము కళాకారులలోను మిత్రులలోను వివాదముగా గడుపుతారు. ధనాదాయము ప్రోత్సాహకరముగా వుంటుంది. పుణ్యకార్యచరణలో భారము ఎక్కువై ననూ సహనముతో నిర్వహిస్తారు. కొద్ది వ్యవహారములు మీకు అనుకూలినవి. రత్న, బంగారు వ్యాపారస్థులకు లాభముగా వుంటుంది. విద్యార్థులు ఉత్సాహముగా కొత్తసంగతులను నేర్చుకుంటారు. మటుంబ ముందు వారికి అలంకారలాభము. ఆవులతో తీయనిపదారాలను ఆరగిస్తారు. 6, 7, తేదీలలో కొత్తవారితో పరిచయము, ప్రయాణము. 8, 9 తేదీలలో కార్యభారము. 10, 11, 12 లాభము, శుభవార్తా శ్రవణము.

* పునర్వసు [కే. కో. హా. హీ.]*

మీ రాబడిని అభివృద్ధి చేసుకొనుటకు ఈ వారము పెద్దప్రయత్నాలుచేసి విఫలమై ఆకాభంగముపొందుతారు. కార్యభారము ఎక్కువగుటచేతను, ఆకాలభోజనమువల్లను ఆరోగ్యము చెడేనూచనలున్నవి. కొద్దివ్యాపారాలలాంటి కొన్ని కొత్త సమస్యలు మీకు అకాంతిని కలిగిస్తాయి. వ్యాపారస్థులకు ఆర్థికసమస్యలు అందోళన కలుగచేస్తాయి; ఉద్యోగస్థులకు మంచికాలముకాదు. గృహ ముందుండువారికి కావలసిన అవసరాలు తీరకపోవుటచేత కలతలు కలుగుతాయి. విద్యార్థులకు చదువుసాగదు. 6, 7 తేదీలలో లాభములేని ప్రయాణం. 8, 9 తేదీలలో కార్యభారము; అకాంతి. వారాంతమున కొంత ఊరట.

* పుష్యమి [హూ. హే. హో. డా]*

ఈవారము మీకు అనుకూలముగాలేదు. అనుకున్న ఆర్థికసహాయము సకాలములో కలుగుకపోవుటచేతను తలచెట్టి కార్యములు నెరవేరక మనోవ్యధపొందుతారు; నిందలపాలవుతారు. కానివారాంతములో అజ్ఞాతవ్యక్తుల సహాయమువల్ల, నిలిచిపోయిన కార్యములు జరుగుటచే కొంత ఊరట కలుగుతుంది. మన్యతరగతి ఉద్యోగస్థులకు వత్తిడి లిగిననూ వారాంతముందు కొంత తృప్తి ఏర్పడుతుంది. ఆరోగ్యమునుగురించి శ్రద్ధ అవసరము. 6, 7 తేదీలలో లాభములేని ప్రయాణము. అకాంతి 8, 9 తేదీలు ఆరోగ్యభంగం, వారాంతమున

తమన కొంత ఆశ.

అశ్రేష్ట [డి, డూ, డే, డో].

ఈ వారము మీకు మిశ్రమయోగము, అనుకున్న పనులు జరగక పోయినను, ఖగ్గులు ఎక్కువ అయిననూ పెద్దల సాంగత్యమువల్ల ఆధ్యాత్మిక చింత కలిగి తద్వారా మనశ్శాంతి కలుగుతుంది. ఉద్యోగులకు యేమంత మంచి కాలము కాదు. వ్యాపారస్తులకు 6, 7 తేదీలలో స్థిమితము లేని ప్రయాణము, అటుపైని స్వల్పలాభము. శ్రీలతో వివాదము విద్యార్థులకు శ్రద్ధతక్కువ 8, 9 తేదీలలో ఆరోగ్య భంగము.

మఖ [మా, మీ, మూ, మే].

ఈ వారము కార్యభారము అధికమవుతుంది. శ్రమకుతగిన ఫలితము లేక అసంతృప్తి పడి చెందుతారు. కొద్దిపనులలో కొంత అనుకూలత కొంత ప్రతికూలత వుంటుంది. ఉద్యోగులకు మొదట్లో శ్రమవున్ననూ, క్రమముగా అధికారుల దయ కలుగుతుంది. ఇచ్చిపుచ్చుకునే పట్ల నీడ శ్రీలతో వివాదము వల మనోవ్యధ కలుగుతుంది. 6, 7 తేదీల కార్యభారము. లాభము లేని ప్రయాణము. 8, 9 తేదీల శ్రమ, వారాంతము కొంత మేలు.

పూర్వ ఫల్గుణి (పుబ్బ) [మో, టా, టీ, టూ].

ఈ వారము మీకి క్రిసంతిని ఉపయోగించి ప్రయత్నించిననూ కార్యానుకూలత కలుగును. అయిననూ నిరుత్సాహపడక ప్రయత్నిస్తూనే వుంటారు అది క్రమేణా కష్టములను తిగించేది అవుతుంది. విద్యార్థులు విజ్ఞానల సాంగత్యమువల్ల కొత్త సంగతులు నేర్చుకుంటారు. ప్రమాదమువల్ల చెబ్బలు తగులుతాయి. కుజానకు శాంతి చేసుకొనుట మేలు. 6, 7 తేదీలలో నిలకడ తక్కువ. 8, 9 తేదీలలో ప్రమాదములు.

ఉత్తర ఫల్గుణి (ఉత్తర) [చే, బో, పా, పి].

ఈ వారం మీకు యోగ కాలము. పదవిలోనుండువారి సహాయమువల్ల ధనాదాయము వృద్ధియగును. కొరువ్యవహారములు అనుకూలముగా వుండును. జాతుల సహాయమువల్ల శుభ కార్యనిశ్చయము చేయగలుగుతారు. ఉద్యోగులకు మేలుగా ఉంటుంది. వర్తకులకు లాభము. విద్యార్థులు ఉత్సాహముగా వుంటారు. కవులకు పండితులకు, కళాకారులకు మేలుజరిగే కాలము. 6, 7 తేదీలలో ప్రయాణము. 8, 9 తేదీలలో కార్యభారము, శ్రమ.

హస్త [పూ, పు, టా, ర].

ఈ వారము మీకు యోగదాయకముగా వుంటుంది. ధనాదాయము అభివృద్ధి పొందు

తుంది. గతవారము మీకు కలిగిన చిక్కులు కొంతవరకు తగ్గుతాయి. పండితులకూ, వ్యాయవాదులకూ మంచి కాలము. కొద్దివ్యవహారములలో అనుకూలముగా తీర్పులు వుంటాయి. విద్యార్థులు కొత్త సంగతులు నేర్చుకుంటారు. 8, 9 తేదీలలో కార్యభారము వల్ల శ్రమ ఎక్కువ. 10, 11, 12 తేదీలలో మిత్రవర్తనము. కార్యానుకూలత, సహాయము కలుగును. కళాకారులకు మంచి కాలము.

చిత్త [వే, పో, రా, రీ].

ఈ వారము మీకు పెద్దల సాంగత్యం కలుగుతుంది. పండుమిత్రులతో శుభ కార్యములలో పాల్గొంటారు. ఆర్థిక నితి బాగుపడుతుంది. ఉద్యోగులకు అధికారుల మన్నన కలుగుతుంది ఇంట్లోనుండువారి ఆరోగ్యము బాగుంటుంది. వర్తకులకు యోగిస్తుంది. కళాకారులకు, గాయకులకు మంచి కాలము. 6, 7 తేదీలలో ప్రయాణము. 8, 9 తేదీలలో ప్రయాణము. ఖగ్గులు ఎక్కువ 10, 11, 12 తేదీలలో మిత్రవర్తనము, కార్యలాభము, మృషాన్న భోజనము.

స్వాతి [రూ, రే, రో, రా].

ఈ వారము బంగారు, రత్న వర్తకులకు లాభము. బంధువులతోనూ, మిత్రులతోనూ వినోదము. ఉద్యోగులకు గౌరవప్రదముగా వుంటుంది. పిల్లల విద్యయే తూర్పునైపు నుండి శుభవార్త వస్తుంది. విద్యార్థులకు ఉత్సాహకరముగా వుంటుంది. 7, 8 తేదీలలో ప్రయాణము, లాభము. 8, 9 తేదీలలో కార్యభారమువల్ల శ్రమ. 10, 11, 12 తేదీలు మిత్రులతోనూ, గృహముండుండువారితోనూ సిండికంబలతో భోజనము; శుభ కార్యచింత. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు యోగ కాలము.

విశాఖ [త్రీ, తూ, తే, తో].

ఈ వారము ఆర్థికముగా ఓరిడి ఎక్కువవుతుంది. శ్రమ అధికమయ్యే పనులు చేయుట చేత ఆకాంతి ఎక్కువగా వుంటుంది. కొరువ్యవహారములు తృప్తికరముగా వుండవు. పిత్త వర్తమువారితో కలతలు; అపేక్షించిన సహాయము రాకుండున నిరాశ. ఆరోగ్యము భంగమయేనూచలము కలుగ గానే శ్రద్ధపొందడము మంచిది. 7, 8 తేదీలలో శ్రమతో కూడిన ప్రయాణము. 9, 10 తేదీలలో ఆర్థిక లోపము; వివాదము, అనారోగ్యము.

అనూరాధ [నా, నీ, నూ, నే].

ఈ వారము మిశ్రమఫలములు కలుగును. కార్యదానివల్ల మొదట్లో నిరాశ కలిగిననూ వారాంతములో కొందరు మిత్రులు అజ్ఞాత సహాయమువల్ల అనుకూలించి కాంతికలుగును. 6, 7 తేదీలలో అనుకూల ప్రయాణము చేయవలసి వచ్చి, ఖగ్గులు ఎక్కువ. ఉద్యోగు

ధరలు:

నూలు, వస్త్రములు: మార్పులేదు. నూ నెసెనులు: నిలకడగా వుంటవి. చెల్లెలు, పంచదార, చింతపండు: మందముగా వుంటవి.

ఆహారధాన్యములు: మందగించును. పప్పుదినుసులు: మార్పులేదు. వెండి, బంగారము: నిలకడగా వుంటవి. వారాంతమును బంగారము ధర స్వల్పముగా హెచ్చి మరలతగ్గుతుంది.

అచ్చటచ్చట గాలితో కూడినవానలు, మద్రాసునకు దక్షిణమున నువ్వుపీ కలుగును.

జన్మనక్షత్రమునుబట్టి గాని, జన్మనక్షత్రము నెరుగనివారు వామనక్షత్రము (వారివారి పేర్లననుసరించి పేరు మొదటి అక్షరము)కు బట్టి గాని ఫలములను తెలుసుకొనునది. కృష్ణుడను పేరునకు మృగశిరా నక్షత్రమును, హృష్ణుడను పేరునకు స్వాతి నక్షత్రమును, శ్రీ పరుడిను పేరునకు చిత్రా నక్షత్రమును, క్షేత్రపాలకుడనీ పేరునకు హస్తానక్షత్రమును, భీముకు, భైరవుకు అనే పేర్లకు పూర్వాషాఢానక్షత్రమును చూచుకొనునది.

లకు ఓరిడి కలిగిననూ క్రమేణా అనుకూలత కలుగును. 8, 9 తేదీలలో కుటుంబముండు వృద్ధులకు అనారోగ్యము, ఆకాంతి 11, 12 తేదీలలో సహాయం, స్వల్పలాభము.

జ్యేష్ఠ [నో, యా, యా, యూ].

ఈ వారము అనుకున్న పనులు నెరవేరక పోవుటచేత, ఆశించిన సహాయము కలుగక పోవుటచేత మనోవ్యధ ఎక్కువ. గృహ కలతలు. అయిననూ ఓర్పుతో కార్యాచరణ చేస్తారు. పండితుల సాంగత్యమువల కొంత శాంతి చేసుకుంటుంది. 6, 7 తేదీలలో తిప్పట, ఆకాభంగము, వారాంతముండు కొంత శాంతి. కుటుంబములో వారి ఆరోగ్యం గురించి కలవరపడతారు. విద్యార్థులకు చదువు సాగును.

మూల [యే, యో, బా, బీ].

ఈ వారము మీకు అనుకూలత కన్న ప్రతికూలత యెక్కువ. కార్యభారము అధిక మగుటచేత శ్రమ వల్ల ఆకాంతిగా వుంటుంది. యత్న కార్యములు వినుకపడతాయి కొద్దివ్యవహారములలో కొంత అనుకూలత వుంటుంది. ఇచ్చిపుచ్చుకొనే పట్ల గుడ్డ శ్రీలతో వివాదము, మనోవ్యధ. 6, 7 తేదీలలో డబ్బుకు వర్తి 8, 9 తేదీలలో

న క్ష త్ర ప లి తా లు

వివాదము, అశాంతి, అవాశాగ్య నూచన.
విద్యార్థులకు అక్రమ.

పూర్వాషాద్ర [బూ, ధ, భా, థ]

గతవారముందు కలిగిన ధనలోపము ఈ వారము కూడా మిమ్ముల వెన్నాడినా సహా దిరుని సహాయమువల్ల కొంత సర్దుబాటు అవుతుంది. ఉద్యోగులకు అధికారుల చురుకు కూటలవల్ల మనస్సు గాయపడుతుంది. వాడి

గలవాటితో చెబ్బలు, గాయములు తగులు వల్ల ప్రమాదము వుంటుంది దైవచింత అ పరము. 6, 7 లాభములేని ప్రయాణము. 8, 9 తేదీలలో వనోపద్రవ.

ఉత్తరాషాద్ర [బే, బో, జా, జీ]

ఈ వారము మీ స్వకైకముల కార్యములకు సాధించి తృప్తిపొందుతారు. మిత్రుల సహకారముకూడా వుంటుంది. విద్యార్థులు ఉత్తముగ్రంథాలు చదివి అనందిస్తారు. ఉద్యోగస్తులకు తోటివారి సహకారమువల్ల అధికారుల దిష్ట కలుగుతుంది. కవులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు మంచి కాలము. 6, 7 తేదీలలో ప్రయాణము. 8, 9 తేదీలలో అవాశాగ్య నూచన. వారాంతమున లాభము. వర్తకులకు యోగకాలము.

శ్రవణము [జూ, జే, జో, షా]

ఈ వారము మీకు యోగకాలము. విజయముల జీవితమునకు పనికివచ్చే అనేక శోధనాంశములు తెలుసుకుంటారు. సద్గ్రంథాలు చదువుతారు. సుఖముగా గడుపుంది. మీ డోర్, గౌరవము పెరుగుతవి. వృత్తులలో నున్నవారికి అనుకూలత ఎక్కువ. విద్యార్థులకు చదువు చురుకుగా నడుస్తుంది. పండితులకు, న్యాయవాదులకు, కళాకారులకు యోగము. 6, 7 తేదీలలో ప్రయాణము. 8, 9 తేదీలలో కార్యభారము, శ్రమ. 10, 11, 12 తేదీలలో శుభివార్తలు.

ధనిష్ఠ [గా, గీ, గూ, గే]

ఈవారము కళాకారులతోనూ, గాయకులతోనూ, బంధుమిత్రులతోనూ వివాదముగా గడుపుతారు. ఆర్థికస్థితి బాగుంటుంది. వెండిసరుకుల వ్యాపారస్తులకు లాభముగా వుంటుంది. మాతృవర్తమువారి సహాయముతో శుభకార్యాలలో చివరి ఫలస్సుఖమువుతాయి. ఆవులతో మృషాన్నభోజనము ఆరిగిస్తారు. విద్యార్థులకు చదువు శ్రద్ధగా జరుగుతుంది. ఉద్యోగస్తులకు మంచికాలము. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు యోగము. 8, 9 తేదీలలో

శతభిషం [గో, సా, సీ, సూ]

ప్రస్తుతము మీకు అన్నివిధములా యోగకాలము. చాలాకాలమునుండి పరిష్కారము కాకుండా నిలిచిపోయిన చిక్కుకార్యములు సరివేరులవల్ల కాంతి పొందుతారు. ఆదాయము వృద్ధిఅవుతుంది. ఖరీదైన వస్తువులను అమ్ముటవల్ల వర్తకులు లాభము పొందుతారు. విద్యార్థులు కొత్తవిషయాలు నేర్చు

కుంటారు. ఉద్యోగస్తులకు కొంతకాలము నుండివున్న అశాంతి తొలగి కుదుటపడుతుంది. కవులకు, గాయకులకు, నటీనటులకు లాభించేకాలము. 6, 7 తేదీలలో ప్రయాణము. 8, 9 తేదీలలో మాంద్యము.

పూర్వాభాద్ర [నే, సో, దా, దీ]

గత వారమున కలిగిన యోగము క్రమేణా తగ్గుటవల్ల కార్యభారము అధికమై ఉష్ణాధిక్యము కలుగును. అశాంతిభావమువల్ల ఆరోగ్యము భంగపడినట్లు తెలుసుకొన్నానే, తగిన శ్రద్ధ తీసుకొనాలి రవికాంతిచేయించండి. పితృవర్తము నుండి పొందిన సహాయము మీ అవసరాలకు సరిపడక అస్థిమితము పొందుతారు. విద్యార్థులకు చదువుపై అక్రమ ఎక్కువ. ఉద్యోగస్తులకు శ్రమఅధికము. 6, 7 తేదీలలో వర్తకులకు లాభములేని ప్రయాణము. 8, 9 తేదీలలో కార్యభారము; శ్రమ.

ఉత్తరాభాద్ర [దూ, శం, ఛా, ఛా]

ఈ వారమున మీ ఆర్థికస్థితి బాగుండక పోవుచేత యత్నకార్యములు అనుసరిస్తూగా సరివేరక మొదట్లో నిరుత్సాహము కలిగిననూ, మీరు కొరకుండా కొందిరున్న హితులు అన్యపక్షి కార్యములకు కొంతవరకూ సహాయము చేస్తారు. ఆరోగ్యమునుగించి శ్రద్ధ అవసరము. వర్తకులకు, వృత్తులలో నుండువారికి పరికూలత. విద్యార్థులకు చదువు సక్రమముగా జరగదు. 6, 7 తేదీలలో చలనము. 8, 9 తేదీలలో కార్యభారము. నిరాశ. 10, 11, 12 తేదీలలో మిత్రులవల్ల సహాయము, లాభం.

రేవతి [దే, దో, చా, చీ]

ఈ వారము అవసరమునకు కావలసిన డబ్బు అందకపోవుచేత కార్యనిలంబనము కలిగి నిరుత్సాహము జెందుతారు. పుణ్యకార్యముల విషయమై ఎక్కువ శ్రమపడుతారు. ఈశ్వరానుగ్రహమును పొందుటకు తగిన హితవా ర్తలు వ సరి. సంసారముపట్ల మీరుమానే అనాసక్తివల్ల గృహకలతలు పెరుగును. భార్యకు గాని, కుటుంబముందుండు ఇతర స్త్రీలకుగాని అవాశాగ్యము కలుగుతుంది. విద్యార్థులకు అనాసక్తి ఎక్కువగా వున్నా కొత్తవిషయాలు నేర్చుకుంటారు. 6, 7 తేదీలలో ప్రయాణము, ఖర్చులు ఎక్కువ. 8, 9 తేదీలలో శ్రమ, అశాంతి. 10, 11, 12 స్వల్పలాభము.

శ్రద్ధపరికూలత; అశాంతి.

గ మ ని క

అక్టోబరు 23వ తేదీ ఆంధ్రపత్రిక సచిత్రవారపత్రిక ముఖ్యచిత్రం (లంబాదిక ప్య) ఫోటో రీసెన్ వారు: టి.పి.వీరన్న (విజయవాడ).

ప్రెసిడెంట్

వెజిటబుల్ హేరాయిల్ స్క్వేట్ బాలం హేడర్ బాలామంబవి

RATHOD TRADING CO. MADRAS. I.

నారసింహ లేహ్యము

బంగారుతో చేరినది మేహము, నిక్షాకి, విస్ఫుట్రవ వగైరా హరించి. బలము రక్తవృద్ధి కల్గించును. 20 కు. డబ్బీరు. 3-4.0. పోస్టేజీరు. 1-1.0.

డి. సి. సి. అందకంపెని, (ఆయుర్వేద సమాజం పెండే (పోస్టు) వెల్లూరుజిల్లా.

స్కిన్ డెక్స్

గజ్జ, దురదలు, పుండ్లు మొదలైనవి వ్యాధులకు దివ్యంజనము శ్రీవత్స క్రెమిక్స్ & డ్రగ్స్ లిమిటెడ్, మద్రాసు-30.

నటనమే బ్రతుకేయి!

యాదగిరి హుందాగా పైకి లేచి గొంతు సవరించుకున్నాడు. అతని హుందాగా మాస్తే దీర్ఘస్వాసంతో ఉండరగొట్టడానికి సంసిద్ధమయినవాడిలా అగుపడుతోంది. ఒకమాటు దగ్గి “ఒరేయ్, కాస్తిన్ని మంచినీళ్ళు!” అంటూ కేకపెట్టాడు. (పక్కనేవున్న సేవకపాత్రధారి గాజు గ్లాసుతో మంచినీళ్ళు పట్టుకొచ్చి యాదగిరి చేతి కందించాడు. అతడు సగం నీళ్ళు త్రాగి గ్లాసు ముందున్న మేజామీద వుంచుతూ అందరినీ ఒక కంట కలయనాసి మందహాసం చేశాడు.

“ఇదిగో, యాదగిరి! నీవవు చట్టుబండ్లలయినట్టే వుంది కాని, రేపి వేళకు నాకు రావాల్సిన డబ్బు ముట్టజెప్పకపోయానో నేనింక మీ తెల్లెక్కల భాగోతగాళ్ళలో ఉండేది లేదు. నిన్ను ప్రేమించినట్టు నటించడం కొదవి, నిజంగానే నిన్ను ప్రేమించేస్తూ ఉన్నట్టు న్నానని మా అమ్మ అంటోంది, నువ్వు ఇంచాకా డబ్బుయక్కువోవడంవల్ల” అంటూ మినాక్షి లేచి రుసరుసలాడింది.

“కాంతింను, మినాక్షీ! కాంతింను! మన కళాపాసనకు మీ అమ్మ కంటక ప్రాయమైపోయింది. అహ! అలా అన్నానని మూతి ఆటేవిరిచెయ్యకు. ఏనాటికీయినా నీ మాతృమూర్తిని మణిమాణిక్యాలతో కులతూచి పారవెయ్యగలమనే ధైర్యం నాకుంది. ఆ పరిస్థితికి వచ్చేవరకూ ఆ మేనేచివుండడం అందాకా మనం కళామతలికాళ్ళు కడుగుతూనే వుండడం మంచిది. ఇప్పుడు నాదగ్గర దమ్మిడి లేకపోవచ్చు. రేపు నా జేబులుండి ఉండవచ్చు. అప్పుడయితే “హా! హా! విధి! ఈ రేల అలా అడిగేసుందా!” వెనకనే వున్న పుట్టిలో చితికిలబడ్డాడు.

“ఒరేయ్! మీ సంవాదం కట్టిపెట్టి ఏమయినా డిక్కానునీళ్ళు కామస్తున్నావో లేదో యేవరకా ముందు.” నిలనపాత్ర తీసుకున్న విఠల్ రావు గుడ్డరజేస్తూ అడిగాడు.

యాదగిరి గుండెలు ఝల్లుమన్నాయి. నిన్నటి రిహార్సల్సుకు ఆచింతిక్కినీళ్ళయినా లేవని వాళ్ళంతా గోరెత్తిన విషయం తనకు విదితమే.

“అందులోకి పాలున్నాయా?” మినాక్షి

తన పాత్రోచితమైన ఆధిక్యతతో ఉద్బంధం చేసింది.

యాదగిరి మాటాడకపోవడం చూచి సర్వసేనానిగా నటించబోయే తీక్షణరావు “చెప్పవేంరా దగ్గల్పాటి!” అని హుంకరించాడు.

“సోదర, సోదరీమణులారా! చేసికొన్నా తొందరపాటు కూడదు. అబద్ధంగాడివి లింగం కెటి దగ్గరకు చెల్లంకోసం పంపించాను” అంటూ సముదాయించబోయాడు యాదగిరి.

“ఏమిటి?” నాకు చెల్లూ కలిపిచ్చేది?” మొదటిపదం దీర్ఘం తీస్తూ ఆశ్చర్యం చెలిబుచ్చింది మినాక్షి.

“అబ్బయ్యే, పంచదారే”లోపాయికారీగా అన్నాడు.

ఈ కోలాహలంతో నిద్రాభంగమై

డి. ఆర్జునరావు

అందరికీ వెనకెట్టు చెంచుమీద పడుకున్న అబద్ధంగాడు కళ్ళునులుముకుంటూ వచ్చి “లింగం కెటి కనివారంపూటా ఆరుపు లేదన్నాడురా” అన్నాడు.

“ఒరేయ్, ఓరిబడుదాయి! అలాగన్నాడని చెప్పకోవద్దుట్రా” యాదగిరి వాడిమీద కన్నుమని లేచాడు.

“రిహార్సల్సు అయ్యాక జెబుదామనుకున్నాను. అదిగాక, నువ్వు నాకిచ్చిన పోర్టును ఎంతరాకీ చివర్న ఎవరక్కడ?” అనగానే “చిత్తం, ప్రభూ! ఏమిసెలవు?” అనడమేనా నాకున్నది. ఈపాటిదాని కోసం నువ్వెళ్ళుమన్న ఆ కెటిదగ్గరకెళ్ళి నువ్వుతినాల్సిన ఆ చీనాల్లన్నీ నేను తినడమా! అంచేత, మక్కకాటుకు చెప్పబెబ్బలా పిళ్ళచేత నేనుపడ్డ ఆ చీనాల్ల లాంటివే నీకు తినిపించడం నా యుద్ధేకమై యుండు గాబోలు!” అన్నాడు అబద్ధంగాడు మత్తులో ఒళ్ళు విరుచుకుంటూ.

“ఆహాహా! అరే అబద్ధం! మనీషూనిన మణిక్యానివిరా! తెరమరుసన పడిపోయిన మహాపలుడివిరా! ఇంత డైలాగు ప్రామింకు లేకుండా నువ్వు చెప్పగలవని నే నెప్పుడూ ఊహించలేకపోయానురా!”

“చి, ఛ! నోరుముయ్యరా!” అన్నాడు వెనకనుంచి యేవడో.

“ఎవడా అది?”

“ఈ బుడబుక్కల సాయెబు మాటల్లో మనం పర్టీలు కొడుతున్నాంరా నిజంగా లేకపోతే కాఫీ నీళ్ళు తయారుజెయ్యకుండానే మనల్నందరినీ రిహార్సల్సుకు రప్పించడానికి పిడిది గుండెయూ, చెయ్యయూ? కనుక సలసల మరిగే వేడివేడి పాగలుకక్క కాఫీకుండ మనముగ్గు చెటంకే యీనాటకం రిహార్సల్సు జరగడానికి పిలువేదని నేను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.” అన్నాడింకోక సలుకుడు వెంటనే అందుకుని.

“ఒరేయ్! నీ ప్రతిపాదన త్రోసిపారేస్తున్నాను.” యాదగిరి మొండికెత్తాడు.

“నువ్వెవడినోయ్ మమ్మర్నీ త్రోసిరాజనడానికి? ఓటింగు జరగాల్సిందే” భీష్మించాడు.

“అంతే, అంతే!” అన్నారు అంతాను.

“సరేరెండ్రా, మీ ప్రతిపాదనలు వ్యతిరేకంగా యేంతమంది సమ్మతిని తెలుపుతారో చెబుతే తిండి” అన్నాడు యాదగిరి కళ్ళు లేలవేసి.

మినాక్షి తల కోమలహస్తాన్ని గాజులతో గలగల మనిపిస్తూ పెట్టెలింది.

అందరూ అప్రయత్నించగా, అనాలోచితంగా; కూడబలుక్కున్న గూడుపుతాణిలా చేతులు ఎర్రేశారు. అబద్ధంగాడు మాత్రం యథాస్థానంలో గుర్రుపెట్టి నిద్రపోతున్నాడు.

“సోదరులారా! విచారించకండి. కుండెడు మంచినీళ్ళు తప్పకుండా పటించుకొస్తాను. ఒరే అబద్ధం!” యాదగిరి ఉత్సాహంగా పిలిచాడు.

అబద్ధంగాడు ఉలుకూ పలుకూ లేడు.

“సరే, ముందు రిహార్సల్సు కానియండి.” వెంక్టెత్తిరిగి మిత్రులను ప్రోత్సహించాడు.

“పరబ్రహ్మ పరమేశ్వర!” పాట మొదట్లోనే శ్రుతి ఆకాశాన్నంటుతోంది.

“హల్, ఇంకొద్దు! అనరే ఎండిపోయిన గొంతులమీద ససేమిరా కృషిసాగరు” యాదగిరి అడ్డుతగలడంతోనే అందరూ అగిపోయారు.

“రాకుమారి విసోదిని యిక్కడ ఈ లత మీది కుసుమాన్ని ఆఘ్రాణించుతూ నిలుచుం

★ నటనమే బ్రతుకోయి! ★

టుంది. ఫలం, ఉ ద్యా న వ వం క దు రా ప్రాప్తురే?"

"అవునుసార్!" పళ్ళెసందున సగంలా ఆరిపోయిన బీడికీక తీసి చెవిమధ్య యిరికిస్తూ జవాబు చెప్పాడు అవధాని.

"తరవాత ఏమిటి?"

"మోరొస్తాను!"

"అంటే యెవరు?"

"జోగులాడివేషంలో ఉజ్జయిని రాకుమా రుడు రణధీరుడు"

"బాగు, బాగు! మీనాక్షీ, ఏదీ! రంగం మీదికి చూకు"

"అలాగే" అంటూ రెడీలా గంతువేసి స్టేజీగా వీడ్కోయబడిన ఫలంలోకొచ్చి నిలబడు తుంది.

"మీనాక్షీ! నా పిలకలో పువ్వు తురుము ఖంటాను. నన్నే లతగా భావించి ఆ పిలక లోని పూపరిమళం నానన చూడు"

"ఒరే, అవధాని! ఏమి వేషం రెయ్యకు"

"ఎఫ్ఫెక్టోనం మరి"

"అలాగే నీలో పున్న డిఫెక్టు" యాదగిరి అవధానిని మందలించి మీనాక్షీని చూపాడని నిలసంగా పున్న ఆమె ఒర కళ్ళలోనూ మురపుకు మేను పులకరించి, చేతలు రెండూ ముందుకు చాచి "విసవే బాబా! నా ప్రేమగోలా!" అని పాడుతూ భావకలాపానికి ఉపక్రమించాడు.

"ఏవండోయ్! అది కాదండీ" తనలో పున్న బాధ కనబడకుండా మొత్తుకున్నాడు ప్రాప్తురే అవధాని.

కాని ఆ ప్రేమనిలాపం ఆగలేదు. నిశ్చల జీవితాలపైన పడుకుంటే అధిగతరంగాలా ముందు! వెనక్కి అడుతూ మీనాక్షీ మీది మీదికి వెళుతున్నాడు యాదగిరి.

"నేనుండెందుకొక? ఈ పదవికి రాజీ నాకూ యిచ్చేస్తున్నాను ఇవిగో మీనాక్షండు హేందే బీడిమక్కో, నాటకం కాపీ బుక్కును. తచ్చానాయేవిటి నాప్రాప్తింగు అక్కరలేకపోవడానికి" ప్రాప్తురు యాదగి ని ఆ మాడలోనే పట్టుకుని సతాయించి టూ అడిగేవాడు

"ఒరేయ్! నేనెవని?" ప్రాప్తురి అడి గాడు యాదగిరి.

అవధాని ఇదులాడలేదు

"అసలు నేనెవ్వంటే చెప్పవేమాయ్"

"నువ్వెవడివో నాకేం తెలుపాయో?"

"సరి నీ పిండాకుడు నుండా. యింత కొలం యీ నాట్యకళానుండలికి నేను దైర్యం నే తెలిచా, వోద్యం?"

"ఏదీకావ! నేను మాత్రం నాకా

యేవిటి? నీకులా నటించలేననుకున్నా వేమో! ఏదీ, మీనాక్షీ, ఇలా రా. ప్రేమ వటనలో మన తడాఖా యేమిటో వీడికి చూచెవతాను" మీనాక్షీ చెయ్యిపట్టుకు లాగబోయాడు అవధాని.

యాదగిరి ఛటాల్చు అవధాని చేతిమీద కొట్టి "ఫవ్? దూరంగా వుండు. ఎంతటి నాహాసమ్యు?" అంటూ ఉగ్రుడైపోయాడు.

అవధాని రెండడుగులు వెనక్కి తొలగి నిలబడి "మీనాక్షీ! ఒక్కటడిగేస్తున్నా! నన్ను ప్రేమిస్తావా, ప్రేమించవా? చెప్ప లేదు గాని చిన్నప్పట్నుంచి నిన్ను ప్రేమి స్తున్నాను. చెప్పేయ్! ఆ ఆకికూడా నిరాశ అని తెలుసుకుని వీధులవెంట దేవదాసులా వెళ్ళిపోతాను, ఎక్కడో నీ నామస్మరణతో ఎప్పుడో ఎవ్వరికీ తెలియని అగాధంలో కూలి అసువులు విడుతాను" అని నిక్కచ్చిగ అడిగేవాడు అవధాని తనకేదో బాకేవున్నట్టు.

"ఒందండీ! అవధానుగాయో, మీరేమీ అయిపోవద్దు! మా అమృతదీపికి చెప్పగా. కాస్త ఆగండీ" మందస్మిరింతో గోముగా అంది మీనాక్షీ.

"ఇంకేమిదూ? ఇప్పుడే బల్బు లేర్పేసు కుందాము. తాడో వేడో ఇప్పుడే తేలి పోవాలి." అవధాని అధికమయిన తొందర కనబరిచాడు.

"ఒరే, మా నాన్నవికదూ! కాస్త రిహార్సిస్ అయిపోయేదాకా ఆగు. నీకోదెట్టం." యాదగిరి అవధాని చిబుకం పుచ్చుకుని బ్రతి మాలుకున్నాడు.

"మాదా. ఎలాగుంది నా నటన" అవ ధాని సగర్వంగా చూచాడు.

"ఓ, అదట్రా ఇది! అద్భుతంగా వుంది. నువ్వు కాస్తేవుండు. ఏరా! మన కమేడి యన్ ఎక్కడా?" నలువైపులా చూశాడు. కమేడియన్ లబులుతో నోరావలించు కుంటూ వచ్చి నిలుచున్నాడు.

"చెప్పరా నీ డైలాగులు, అందివ్వరా ప్రాప్తురే" అన్నాడు యాదగిరి.

"ఎవడా ప్రాప్తురే?" అవధాని గర్జిం చాడు.

"చిత్రం, నే నే రా" అని పరుగుని, "ప్రారంభించరా బుటపుటం" అన్నాడు.

"ఒక్కను సిగరెట్టు చాగ నుక్కెడయినా పీల్చుకుండా ఎలారా!" లబులు నిప్పుచా కనబరచాడు.

"వచ్చాం, ఒరే అబద్దం! ఇండాక ఎవడో పుణ్యాక్కుడి నే రెండుదమ్ములు లాగి వరం డాలో పారేశాను—వీడి ప్రేడి మాడ్కు; అది తీసుకురా" యాదగిరి నిద్రపోతున్న

అబద్దంగాడిని గట్టిగాకొట్టి తన పరుగుత్త మన్నాడు.

అబద్దంగాడు అక్కడే అయిదు నిమిషాలు సర్దుకుని నిలబడి అడుగు ముందుకు వేశాడు. పది...పదిహేను...నిమిషాలయింది, అబద్దం గాడు తిరిగిరా లేదు.

"వాడు వస్తాడే, నువ్వు నోరుకదపరా" యాదగిరి లబులుగా గాణీ కొరాడు.

"పోనీ నువ్వెళ్ళి కాస్త చూసిరారా, వాడేమయ్యాడో?" అన్నాడు లబులుటం.

"సరే, ఏం చేస్తాం" అంటూ బయటికెళ్ళి మరునిమిషంలోనే తిరిగొచ్చాడు.

"ఒరేయ్, ఆ అబద్దంగాడూ లేడు, సిగ రెట్టు పీకా లేదక్కడ. వాడే కొత్తగా ఇక్కడ్నుంచి పరారీ అయినట్లున్నాడు; పుండాకొరువెడవ! దగాకొరు!" అని ఉక్రో షంతో యాదగిరి అబద్దంగాడిమీద పట్టు కొరికాడు.

"అదట్రా, ఆ రెండంగుళాలముక్కనాకీ పాపం, వాణి అనకు. నేనే కాల్చేశాను. పీటచెక్కమీద పెట్టేవుకదా?" లబులుటం సత్యసంధత కనబరిచాడు.

"సరి, సరి. తమరే స్వాహా చేకారన్న మాట. ఇనా నేం, కానీ సీసంభాషణలు."

"ఒరేయ్. అదేం లాభం లేదనుకో. సిగ రెట్టు పానంతో నా మగతన్నా తీరాలి, లేకపోతే మీనాక్షితో ఒకసారి లవ్వాడ నిచ్చినాసరే నా మమత తీరుతుంది" లబు లుటం వరకు పెట్టాడు.

"ఏదీ! ఆడుచూదాం" యాదగిరి వెనక్కి అడుగు, ముందుకో అడుగు వేసి ప్రత్యర్థిభ పాదంలో నుంచున్నాడు.

"అమ్మో, నువ్వలా నుంచుంటే నేనెలా సరసానికొరాను. ఈ విశ్వరూపంనుండు నిలబడగలిగే రసిక్కుడెవడు?" లబులుటం తన ధయకారణాన్ని వెలిబుచ్చాడు.

"ఫట్, పొండా! ఏమీ చాతకాని వెడవలు!" యాదగిరి అందరినీ యీసడించు కున్నాడు.

అలాగనడంతోనే సర్వసేనాని తీక్షణ రావు "ఏమన్నావో?...ఒరే పద్యంరా, క్రిరాగం...అడవ్వుర...అ....

ఈధరణీసుపుత్రి గొని యేదెవ బోయెడు

నీవు దుర్మతి!

పాదములంటి నన్ కరణుబొందకబోతివో, బుర్రచెక్కిరా!.....

తరవాతరా...లేగా...

"జైదలనిన్ను తెట్టుకుని" అందించాడు అవధాని.

...జైదలనిన్ను తెట్టుకుని" యర్వక నేతుక జాలిమాపవే...

టక్కున ఆగి "ఏది! ఏమిట్రా ఆప్రాప్తింగు!

(47 - వ పేజీ చూడండి)

శ్రీ కేవల సత్యాగ్రహిణి; జానపద గేయ సంపాదకమైన, యాన చార్లెస్ జేకెసు తిరుగుచూ, 1989 వ సంవత్సరములో తెలంగాణవాటికి వచ్చాడు. రాజమహేంద్రవరములో రెండునెలలున్నాడు. ప్రతీదికము వాటిదగల "అనాద్యత వాస్తవము"లోని ముద్రితముద్రితములను చదివించుకొంటూ, వివరణలు అడుగుతూ ఉండేవాడు.

ఆ సందర్భములో, "వార్తా కి మహానీ ఊర్విరాజిని విషయములో పాఠపద్ధతు" అని శ్రీ కామరాజుగారు తమతో చెప్పి నట్లుగా, వాతో శ్రీ సత్యాగ్రహిణిగారు. అప్పుడు నేను, శ్రీ లి పాటలలో గల "ఊర్విరాజిని నిద్రి" యాపించి, "మా తెలుగు జానపదపులు వార్తాకిమహానీ పాఠ పాటను దీక్షిస్తాడు" అంటూ ఆపాట అంతా చదివి, వాకు తోచినరీతిని వానిలోని స్వార్థ స్వాన్ని వివరించాను. వారు ఈ పాటను వాస్తవికతనుకాకగా ఇంగ్లీషులో వ్రాసుకొన్నారని.

1942 సం|| జనవరి నుండి, ఏప్రిల్ నెల వరకు "మోడరన్ రివ్యూ" అనే పత్రికలో శ్రీ సత్యాగ్రహిణి విపుల వ్యాఖ్యానంతో వాటిని ప్రకటించాడు.

వార్తాకిమహానీ వాటి నుండి పాప మా ఊర్విరాజిని కేవలములలో వ్యాధిముగా ఈయవలసినంతటి ప్రాముఖ్య మియ్యలేదని వాదించిన శ్రీ సత్యాగ్రహిణి కి జోహారు లిచ్చించవలసివున్నది.

సీతాదేవీ బాటు ఊర్విరాజినికూడ నవ వాసానిని నిర్మింపుం లేక కథ మార్పు చెంది వుండేది. లక్ష్యమును ఆమెను వర్ణిస్తాడు. పరియాజ్ఞ పాటించి, ఆ పరివ్రతానుకరి

ఇంటనే వుండిపోయింది. ఆ వదునాలు గేండ్లూ ఆమె కన్నులుమాసి పవలించింది. రావణుని వధానంతరము, శ్రీరామచంద్రుడు, సీతాలక్ష్మణులతోను, వైష్ణవులతోను ఆయాద్యకు చేరుకొన్నాడు. అప్పుడు ఆయనకు పట్టాభిషేకం సర్వాంగీకారంగా జరిగింది. తన చెల్లెలినిగూర్చి సీతాదేవి ప్రస్తావించింది. ఇందులో తన స్వాతంత్ర్యమును, లలితహృదయమును గోచరింపజేసింది యాదండి.

"శ్రీరామధూపాలుడు! పట్టాభిషిక్తుడై కొలువుండెగా.

నేదునూరి గంగాధరం

... ..
 పభయంక కలమునాచి | ఏకెంచి |
 సంతోషమున జానకి
 పతిముఖమునాచి నిలచి | విషయమున |
 పటి అంజలి గ్రుక్కరా
 దేవాదిదేవ వినుమా | ఒక మనవి |
 తెలిపెను చిత్ర గింహ
 ముందు మన మడవులను | పోగాను |
 ముద్దుమరదీ వెంటనూ
 కయనములు రాగ జూచి | తనచెలియ |
 పయనమాయెను ఊర్విరా
 'వద్దు నేవుండు' మనుచూ | లక్ష్మన్న |
 మనల నేపంపవచ్చె
 వాడుమొనలూ నేటికి | కనుమూసి |
 వారి పవలించియుండే
 ఇక నైన ఆపతిచ్చి | కమ్మలై |
 ఇందు ముఖి కడకంపుడే

సీతాదేవి, శ్రీరామచంద్రునకు గతచరిత్రను, ఊర్విరాజిని వియమవిష్ణును విన్నవించి

లక్ష్మన్నను ఊర్విరాజిదగరకు పంపవలసినదని ప్రాధేయపడుతూ, తన చెల్లెలియంటికి వాత్సల్యమును ప్రకటించుకొంటున్నా. అనక లక్ష్మణుడు ఊర్విరా మందిరానికి వెళ్ళాడు:

"కేరీగృహముజూచ్చియు! లక్ష్మన్న! కీరవాణిని జూచెను
 ప్రాణవాణికిపొన్ను | మూర్ఖునిది!
 భాషించె నిరహమునా"

ఊర్విరా లక్ష్మణుల సంభాషణ అత్యంత రమణీయంగా ఉంటుంది. స్వాంతర్యవారి మది పాత్ర కర్తవ్యప్రభావమును ఉంటున్నది ఊర్విరాదేవి. మొదటి తాయమ్మ కన్నులు తెరకలేదు; పరపురుషుడని ఎంచి ఆతము పూటించి:

"అయ్య మీరెవ్వరయ్యా! ఈరీతి |
 యాగడములకొనిరి
 ఎవ్వరూలేనిచేర | మీరిపుడు |
 ఏకాంతములకొనిరి
 మాతండ్రి జనక రాజా | విన్ననూ |
 యజ్ఞసేయకమానరూ
 మాయక్క భావ విన్నా | మికిపుడు |
 ప్రాణమును పోనివచ్చు
 మాయక్క మఱివిన్నా నిమిపుడు |
 బ్రతుకనివ్వరు జగతిలో"

పరపురుషుడే పతి ప్రకటన భయపెట్ట విధానం, ముందుగా తండ్రిగారిని, తరువాత భావగారిని ప్రస్తావించి అనక భర్త అనక "మా అక్క మఱిది" అని ఎంతమన్న తమగా వచిముంచుతో ఇందులో పుట్టింటి అభిమానం, కావగారి యందరి భక్తి, భర్తను కలదులలోగల లజ్జామాధుర్యము గమనింప దగినవి.

ఆ తరువాత—
 "ఒకవారి గోరిగాదా | ఇంద్రునికి |
 మొదలెల్ల హే వనాయె

ఊర్మి శ నిద్ర

ఇట్టిద్రోహములు మీరు ఎరుగండి
ఇంతద్రోహముకొస్తురా

అని మంచిగా హితవు చెప్పింది. తుట్టతుడకు,
“అడవోదూబుటరా | మావంటి |
తల్లి లేచా మీకునూ”

అని దీపముగా వేడుకొన్నది. లక్ష్మణుని
జవాబులు చాల కొంతమగను, సామాన్యము
గను ఉన్నది.

“జనకులల్లుని గావలే? చేడకో! |
సీతమఅదిని గావలే!”

అంటూ తన్నుతాను చెప్పకొన్నాడు.
అయోధ్యను విడిచి వెళ్ళినతరువాత, జరిగిన
కథ అంతా క్లుప్తముగా చెప్పి, పదునాలు
గేండ్ల ఎడబాటుతో తన పడిన విరహము
తెలియచెప్పకొన్నాడు. భర్త అని తెలిసి

కొని, ఊర్మి శ కళ్ళు తెరచిచూచి, త తర
పడి లేచి, పరిపాదములకు ప్రణమిల్లింది. పర
స్పరాలోకనములు, ఆరింగనములు అయిన
తరువాత ఊర్మి శ కొంచెం కో పం తో,
కొంచెం కన్నీళ్ళతో, భర్తను చూచి—

“మాతండ్రి జనకరాజా | మిమునమ్మి |
మరచికల్యాణమిచ్చె
మానావతల్లుడనుచు | తెలియక |
మదిని యుప్పొంగుచుండె
చిత్త మొకదిక్కునుంచి | సమయమున |
చిన్న బుత్తును ఇంతులా”

అంటూ తన వేదనను ముద్దుముద్దుగా వెళ్ళ
బుచ్చుకుంది. ఎంత సమంజసముగా ఉం
గ్గ హిం చం డి. సకల శుభలక్షణమూ ర్తి,
లక్ష్మణుడు,

“తరుణి పదునాలుగేండ్లు | నినువిడిచి |
ధరియిస్తినే ప్రాణము
అహారనిద్రలూను | యెరుగనే |
అలిప నీమీద యాన
పుణ్యపురుషలక్ష్మీలను | ఎడబాపిన |
పూర్వజన్మమున మనమూ
ఎన్నెన్ని యుగములైన | ఇది మనకు |
అనుభవించుకొంటా”

అంటూ, పూర్వజన్మ కర్మలను ప్రస్తావనకు
తెచ్చి, భార్యను ఓచార్యాడు. ఈ దంప
తులకు, పదునాలుగేండ్లకు ఇదే మం గ శ
స్నానమంటూ, కొసల్య ఆజ్ఞ ప్ర కా రం
తలంటున్నానాలు చేయించారు. తరువాత
ముస్తాబులు.

“బంగారుపూలపట్టు | ఊర్మి శా |
బాగుమీరా గలెనూ
కోటిసూర్య ‘దిప్తి’తో | వెలిగేటి |
మేలయినరవిక దొడగ

.....

మెరయుచు పొంగే
ఈనో
కడుపులోని
అస్వస్థతలను
ఎనిమిది
సెకెండ్లలో
పోగొట్టును!

అజీర్ణము, గుండెమంటి లేక కడుపు ఉబ్బరం,
ఏదయినా దీనితో ఉపశమనము కలుగును!
ఒక గ్లాసు పెరుయుచు పొంగే ఈనో ఫ్రూట్ పార్ట్ మీద వున్న
కుంఠే ఎనిమిది సెకెండ్లలో మీ కడుపులోని అస్వస్థత నయమగును.
మీరు వరకడుపున కొంచెము ఎక్కువ హెళాడు త్రాగుకే. ఈనో
పొమ్మముగ. నిశ్చయమైన గుణము కలిగించే విశేషమం మందుగా
వనిచేయును. ఎల్లప్పుడూ ఈనో ఒక పీపా మీ యంద్లో ఉంచుకోండి.

ఈనో 'ఫ్రూట్ సాల్ట్'

ఆఘ నిరోధకమైన మెరయుచు పొంగే పానీయము
ఈనో మరొక 'ఫ్రూట్ పార్ట్' అను మాటల రిజిస్టరు చేయ
బడిన ప్రేమ మార్కు

మోనగించుటకు
వీలులేకుండా
నీలుచేయబడిన
క్రాస్త పీసాలలో
యిప్పుడు
అమ్మకమునకున్నది
(2 సైజులలో దొరకుతోంది)

(గూ వ త బొ ర బ రీ వ (ఇం డి యా) ప్రె పే ట్ లి మి టె డ్.)

ముత్యాల తిరుమూర్తి ము| లక్ష్మన్న|
ముద్దుముఖమున దీర్ఘము
రత్నాల కంఠమాల| లక్ష్మన్న|
రంజిల్ల ధరియించెను

ఆ లు మ గ లిలా అలంకరించుకొన్నారు.
పిమ్మట—

“వలలేని మాణిక్యము | సతిగూడి
నిలువుటద్దము జూచెనూ
సిగ్గుపడి శిరసాంచుకా | ఊర్మిభా|
చిరునవ్వుతో నిలచెనూ”

ఎచ్చటనుండి వచ్చాయో, ఊర్మిభాజేవికి
సిగ్గుదొంతరలు! ఇది స్త్రీస్వభావం. తరు
వాత వడ్రాసోపేతమైన భోజనాలు చేశారు.
ఇంతటినుండి “శాంతమృగ-సీతమ్మ”- అంటే,
వదినా మరదళ్ళ సరసాలు ప్రారంభం—

“చేడ విస చే జానకి | నీచలియ|
యూర్మిభా బుద్ధులన్నీ
భమిడిపానుపున సాలసి | యండ నొక|
పడునాలు గొండ్లు పడతి
కుందనపు ప్రతిమకళ్ళలు | ఈకళ్ళ|
ఎందుండి దాగున్నదో
దృష్టితగులాకుండను | నీలాల|
నివ్వకు లివ్వరమ్మా”

అంటూ సరసోప్పలాడే శాంతితో సీత, విస
యముతో సరసాలు ప్రారంభించింది. కన్న
కుమారునిపట్ల చూపే గాఢాభిమతితోను,
ముద్దుమరది యనెడి మన్ననతోను “అన్న! |
లక్ష్మణా! నాయనా!” అంటూ పిలిచే
మాతృప్రేమతో, మరదిని వెనకేసుకొచ్చి
అడబడుచుకు సమాధానం చెప్పింది సీతమ్మ.

“ఇంద్ర చంద్రులూను | కలపించు|
చంద్రులూ మీ తమ్ములూ
దృష్టితగులాకుండను | నీలాల|
నివ్వకు లివ్వరమ్మా”

మరిదిని వెనకేసుకొచ్చిన సీతకు శాంత
జవాబు:

“అక్క చెల్లెండ్రు మీరు | మిక్కిలి|
సౌందర్యకాలులమ్మా
మా తమ్ములూ నలుగురీని | కలపించు|
జాగలకు దృష్టితగులూ”

అన విని సీత చిరునవ్వుతో
“మాయన్న బుచ్చక్కోంకు | మనసులో|
కూడి ఎడబాయకున్న
యేమి యెరుగని తడసిని | ఓ వదిలె|
కలించి విడిచినావు”

అంటుంది. వ్రయ్యలు పడకుండ, నెయ్యం
బున, రియ్యగా జరిగిన ఈ వదినామర
దళ్ళ సవాదం వింటే, మనము ముగ్ధులం
కావలసిందే.

ఊర్మిభా లక్ష్మణులు కి య్యా గృహం
చేరాక ముచ్చటలు:

ఆంధ్ర = వారపత్రిక

స్వతంత్రభారతి

—ఎ. వి. శంకరాచార్య

“కీలుకొప్పమర విడిచి | లక్ష్మణుడు|
శేర్వుతో జడలెన్న
బొడ్డు మల్లెల జాళాలు | జడపయిని|
కృంగారముగ జాడెను
తాంబూలములు నమలుతూ | దంపతులు|
కలసిముచ్చటలాడుచూ”

ఈ సమయమున ఊర్మిభా సంతోషముగా
ఉంటుంది. భర్తతో ముచ్చటలాడుచు, తన
అక్క చెరబోయినవిధము చెప్పమని భర్తను
మృదుమధురముగా అడుగుతుంది.

“రామలక్ష్మణులు మీరూ | ఉండగా|
రమణెట్లు చెరబోయెనూ?
సింహవిక్రములుమీరూ | ఉండగా|
నీ తెట్లు చెరబోయెనూ?
రాజ్యాధిపతులుమీరు | ఉండగా|

రమణెట్లు చెరబోయెనూ?”
భార్య ప్రశ్నపరంపరలకు, జవాబు ఏది
చెప్పాలో, ఎలా చెప్పాలో లక్ష్మణుడు
ఆలోచించేడు. అయోధ్య విడిచినది మొదలు
తిరిగి చేరుకొనేవరకు జరిగిన కథను పూర్వ
స్రచ్చివట్లు చెప్పేడు. ఈ పాటకు ఫలకృతి
కూడా ఉంది.

“ఊర్మిభా విరహమ్ములూ | ఇదిఎవరు|
పాడినా, విన్నగాని
క్రి విష్ణు కై వల్లము | సావిత్రి|
విష్ణులోకము నిచ్చునూ”

ఈ విధంగా ఈ పాట ముగింపబడింది.
నాచేత నెనంతవరకు, ఈవిధముగా యిన్నింటి
అందరి యొప్పులను, తప్పులను సహృదయు
లకే అప్పగించి, నేను తప్పుకొనుచున్నాను.

వాన వెలిసింది

గొర్రో పూజచేసి ఇంటికి మళ్ళింది విమల. బల్లో పాతాలు చెప్పి ఒంటరిగావెళ్ళాడు వేణు.

గొర్రో పెళ్ళిమామలూ అలంకరించుకుని మేలమేరిగా నడుస్తూంది విమల - ఆమె మనసు అనానకాయ లాగుంది!

మొ శుకొని మొ శుకొని విద్యార్థుల బుర్రలో గొర్రో విజృంభం నింపి వస్తున్నాడు వేణు - అని మనసు పనసకాయ లాగుంది!

విమలను చూడగానే కమలంలా వికసిం చాడు వేణు.

వేణును చూడగానే నీలమిటి నట్లయ్యింది విమలకు.

‘ఇంత చక్కగావున్న విమలను ఏమని వర్ణిద్దామా?’ అనుకున్నాడు వేణు.

‘విమలమీద ఓ ఇరవై పద్యాలు వ్రాస్తే బాగుంటుంది-కాని. ఇదేమిటి? ప్రబంధ కవులైన స్త్రీవ్రాసకు యిన్ని పద్యాలు వ్రాయడం-భావకవిలా ఒక్క మక్కలో పరికిలే సరిపోతుంది! అనుకున్నాడు.

వెంటనే ‘ప్రక్లింటి పిన్నిగారి పెరల్లో’ మధ్య బంతి పువ్వులాగుంది విమల! అనే కాగు వేణు.

‘వెండి చెసుకోనని పంతుం వట్టేనాళ్ళకు ఈమెను చూపిస్తే సరి-విశ్వామిత్రుడిలా తల్లక్రింగు రొతాను-పోనీగాని ఇవ్వాలి తప్పని సరిగా విమలను పలకరిద్దాం’ అనుకున్నాడు. ఇద్దరూ ఎదుగుపడ్డారు.

‘ఒంటరిగా వస్తున్న వేణును తలెత్తి చూద్దామా’ అనుకుంది విమల.

‘విమల భూస్వామి ఏ కైక పుత్రిక-నా కివ్వకు. కాని ప్రయత్నం మానకూడదు’ అనుకున్నాడు వేణు.

‘వేణు బి. ఎ. బి. ఇ.సి. చదువుకున్నాడు నాగో మాటాడుతాడా? నన్ను తర్ఫీ ఛారంతో మాన్పించారు మా వాళ్ళు. అయినా నాకేం?’ అనుకుం విమల- సగర్వంగా-

ఇద్దరూ మరీ దగర కొచ్చారు.

‘అరెర...దాటిపో బోతుంది. మాటాడితే బాగుండును. ఏమైనా అందామా? మళ్ళీ యింత అనకాకేం రాదు...’

‘దాటిపోతున్నాడు. తలెత్తి చూద్దామా? ఇంతవరకు ఆయన్ని తలెత్తి చూడలేదు.’

‘అయ్యయ్యా...మీ పెనకాల! అదిగో!’ అని పెదగా అన్నాడు వేణు. గుండె జల్లు ముందో లేదో తెలియదు. కాని ఎగిరి ఒక్క గంతు ముందుకు వేసింది విమల.

ఆ కుదుపుకు కదిలిపోయిన గులాబిపువ్వు ఆమె జడలోనుండి దూకింది.

ఆ పువ్వును ఒడిచి పట్టుకున్నాడు వేణు.

‘మీ పొడవైన జడను పామమకున్నాను అని అందామా?’ అనుకున్నాడు వేణు.

విమల వెనుదిరిగి వేణుకేసి చూసింది.

గులాబి పువ్వు ఘుమ ఘుమను ఆ ప్యాదిస్తున్నాడు వేణు-నన్నగా నవ్వుతూ-

‘కిరీటంలేని కృష్ణశేవరాయలు లాగున్నాడే!’ అనుకుంది. విమల.

‘అయ్యో, నా పువ్వు పోయిందే!’ అన్నట్లు చూసిందామె.

మిక్కిలి సుందరరావు

‘బొరికిన సామ్యకు దొంగా?’ అన్న వివేణు కళు.

‘నా పువ్వు యిచ్చేయండి.’ అని అందామనుకుంది విమల.

‘ఈ పువ్వును నేను’ లవ ‘చేశాను’ అందామనుకున్నాడు వేణు. కాని యిద్దరూ ఫేలయ్యారు.

‘నీ మాపులు ఎంత చల్లగా వున్నయో’ అనుకుంది విమల.

‘వేణూ చూసే కోణాల ప్రభావం అది-’ అన్నది వేణు మనసు-విమల మనసుతో-

‘ఇదేమిటి యింతసేపు నిలబడ్డాను. తప్ప!...’ అనుకుని దాటిపోయింది విమల.

‘పువ్వు యిస్తే తీసుకునేదేమో’ అనుకుని వెలిపోయాడు వేణు.

విమల యింటికివెళ్ళి తండ్రికి ప్రసాదం యిచ్చింది.

‘మీ అమ్మను పిలవమ్యా’ అన్నాడు కృష్ణమూర్తి ప్రసాదం పేరిస్తూ.

‘అమ్మ పిన్నిగారింటికి వెళ్ళింది. ఎందుకు నాన్నా?’ అన్నది విమల.

మరేం లేదమ్మా, మన యింట్లో అద్దపంటున్నాడే వేణుగారు. ఆయన వున్నాడేమో-చూడమందామని-

విమల వూరుకుంది.

‘వేణు పెండికొని కుట్టవాడు. మన ఇంట్లో అద్దపండడం, యేమంత బాగుంటుంది-చెప్ప...ఏమంటావ్?’

‘నేనేమంటాను నాన్నా’ అన్నది విమల ముఖవంగా-

ప్రక్లింటి పిన్నిగారి చిట్టిపాప పరుగెత్తుకొచ్చింది-

‘వెద నాన్నా, అక్క నన్ను తీసుకెళ్ళకుండా ఒక్కలే వెళ్ళింది గుడికి’ అన్నది. కృష్ణమూర్తి చిట్టిపాపను కాగిరించుకొన్నాడు.

‘పోనీ, చిటిని కూడా తీసుకెళ్ళకపోయావా, అమ్మా’ అన్నాడు విమలతో.

‘త్వరత్వరగా నడవలేదు నాన్నా-ఇక కరంకస్తే నన్ను చంపుకుంటుంది ఎత్తకోమనీ.’

‘నవరే వుండమ్మా-మా బంతి చెట్టురెండు ముద్దబంతిపూలు వేసింది. కిస్తానేంటి?’ అన్నది చిట్టి మురిసిం చుకుంటూ-

కృష్ణమూర్తి లేచి పెంపంచ భుజాన వేసుకొని, చెప్పలు తొడుక్కొని, చేతికట్ట పట్టుకొని చుట్ట, వెలిగించుకొని, మీసాలు దువ్వుకుంటూ బయటికి వెళ్ళాడు-కోటప్పకొండ ప్రభలాగ కదిలి-

వేణు వచ్చి తన గదితలుపు తెరుచుకొని, గులాబిపువ్వు బల్లమీద పెట్టుకొని బూట్లు విడిచి, ఇన్షర్టుకు విశ్రాంతి కలిగించి, పైజామా, లాప్రీ ధరించి, రేడియోబల్ల దగ్గర కూర్చున్నాడు.

‘అడుగో మాస్టారొచ్చాడు. రేడియో పాడుతోంది’ అని చిట్టిపాప విమల దగ్గర నుండి వేణు గదిలోకి పరుగుతీసింది.

వేణు విమలకు చిన్న లేఖ వ్రాశాడు.

‘చిట్టి, ఈ చీటి తీసుకెళ్ళి మీ అక్కకిచ్చి వస్తావా?’ అన్నాడు.

‘మా అక్కకు నేనివ్వనండి. మా పెద్ద నాన్నకిస్తాను’ అన్నది చిట్టి.

వేణు ఆశ్చర్యపోయాడు.

ఈ మాటలు విమలకు వినిపిస్తూ వేపున్నాయి.

‘ఎందుకనీ?’ అన్నాడు వేణు.

“మా అక్క నన్ను గుడికి తీసుకువెళ్ళలేదు.”
 “ఓ—అదా...అయితే మీ అక్క
 చెప్పినపని చెయ్యకు. మరి ఇది నేను చెప్పిన
 పనికదా—చేస్తావా?”

“చేస్తే వాళ్ళమిస్తావా?”
 “నీవు ఏది కోరుకుంటే, అదిస్తాను.”
 “అయితే వాకు మీ బల్లమిడున్న గులాబి
 పువ్వు కావాలి.”

వేణు సందిగావనలో పడాడు.
 “ఈ పువ్వు నీ పగవార్లదికే—నిన్ను పిని
 దూకి తీసుకెళ్తాను.”

“అయినా, అవాడిపోయిన బోడి పువ్వు
 ఎవరిక్కావాలి?” అని పుత్తరం తీసుకొని
 వెళ్ళిపోయింది చిట్టిపాప.

ఉత్తరం వెళ్ళినప్పటినుండి వేణుకి ఎన్నో
 అలోచనలూ వచ్చాయి. బోలెడు భయం పుట్టు
 కొచ్చింది. ఆమెను పొరబాటుగా అర్రం చేసు
 కున్నా నేమో? ఒక వేళ ఆమె ఆరేఖ కృష్ణ
 మూర్తిగారికి చూపిస్తే! ఆయన భార్య
 సుబ్బమ్మ ముక్కొప్పి!

అసలు ఈ పూర్వో పుద్బోగం చెయ్యడా
 లి! వీలవుతుందా? ఉత్తరం వ్రాయటం దా
 వున్నా బాగుండేది.

అసలు వ్రాయడమే మంచిది. కాబో
 పేడో లేలిపోతుంది. విమల నన్ను నగుబాటు
 పాలు చెయ్యడంకదా?

క్రొత్త ఆలోచన!—
 ఇప్పుడు ఇంట్లో ఎవ్వరూలేదు. పిలిచితే
 గిలే...అనేమంచిది.

విమల అకస్మాత్తుగా వరండాలో కొచ్చింది.
 వేణు కూడా వరండాలో కొచ్చాడు.

విమల వెళ్ళిపోకులా తల యెత్తుకుంది!
 వేణు వెళ్ళిపోకులా తల యెత్తుకు
 కున్నాడు!

“ఉత్తరం అందిందా?” అన్నాడు ధైర్యం
 తెచ్చుకుని.
 “ఓ...కాని అర్రంకాలేదు” అన్నది
 విమల తలయెత్తుకునే!

“తలుగేగా? అర్రంకాలేదా?”
 “కాలేదు”
 “మరేంలేదు. నేను మిమ్మల్ని ప్రేమి
 కున్నాను.”

“గోవిందా!...గోవిందా!” అనుకుంటూ
 యాత్రికులు తిరుపతి వెళ్ళా కళలు వేస్తు
 న్నారు—తెట రోడుమీద.

“ఏమంటారు?” అన్నాడు వేణు.
 “ఓ...యస్...ప్రేమించండి” అన్నది
 విమల.

“మరి మీరు?”
 “ఎలా?”
 “ఏం?”

“మానాన్న గారిపడిగి...వారు ఆలాగే
 నంటే చూద్దాం”
 విమలకు నవ్వువచ్చింది.

వికార వేషము—

కొంటెతనమా లేక ఆశ్రద్ధ ఫలితమా?

దుస్తులను కొనుగోవుచు ‘సాన్ఫోరైజ్డ్’ (‘Sanforized’) గురుతును కప్ప
 కుండా గమనిస్తే అతను ఎంతో రచ్చ పొందుచు చేసుకొని ఉండేవాడు మరియు
 చికాకులకు గురి కాకుండా కూడ ఉండేవాడు. ‘సాన్ఫోరైజ్డ్’ శ్రేణి మార్కు
 గల దుస్తులు ఎన్నో పొద్దు ఉరికినా కూడ క్రుంగకుండా ఉంటాయి.

రేబిలు మీద ఈ గుర్తు ‘SANFORIZED’

ఉన్నదా అని గమనించండి

అలా చేస్తే ■ దుస్తులు దొంగట్లుగా ఎన్నటికీ క్రుంగవు!

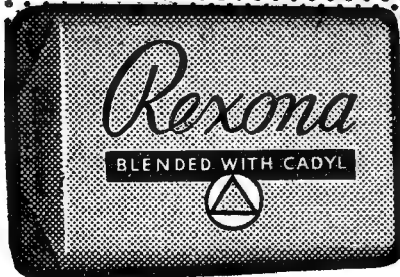
రిజిస్టరు చేయబడిన ‘సాన్ఫోరైజ్డ్’ అనే శ్రేణి మార్కు వలన అధికారలైన బ్లూజ్, పికోకి
 అండ్ కంపెనీ ఇన్వెన్షన్ (పరిమితమైన బార్యరేట్ యు. ఎస్. ఎ. లో కంప్యూటర్) వారి
 వారి ప్రయోజనపరిచింది. ఈ కంపెనీ యొక్క కచ్చితమైన ప్రమాణములకు శ్రద్ధా క్రుంగుండా
 ఉండే ఉత్పాదన ‘సాన్ఫోరైజ్డ్’ శ్రేణి మార్కు చేయబడిన అంగీకారము యిస్తును.

వివరములు: ‘సాన్ఫోరైజ్డ్’ వర్షన్, 95, పెరిస్ డ్రైవ్, బొంబాయి 2

పుష్పమువలె...
రెక్సోనాతో మీ చర్మ
 సౌందర్యము వికసించును!

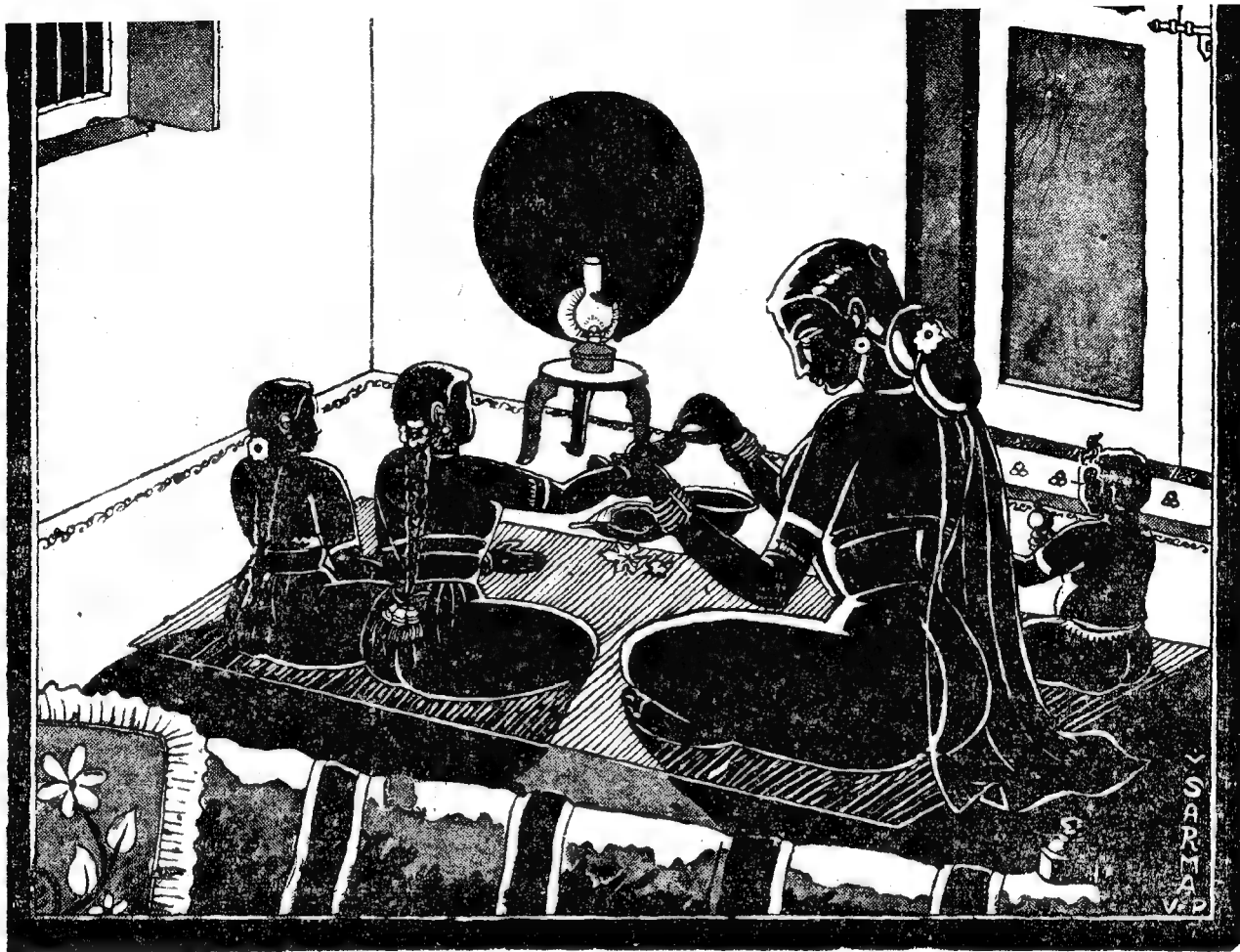
* రెక్సోనా సబ్బులో, కేడిర్...
 చర్మమును పోషించునటువంటియు
 మీ సహజ సౌందర్యమును బయ
 ల్పరచుటకు సహకరించునటు
 వంటియు ఒక ప్రత్యేక మానెం
 మిశ్రమము గలదు.

ఇది ఒక్కడే కేడిర్ తోగూడిన టాయ్లెట్ సబ్బు

R. P. 150X52

హిందూస్థాన్ లిమిటెడ్ బొంబాయి వారి ఒక కాయ.

తెలుగు వనితల గోరింటాకు పండుగనాడు పిల్లలతో తల్లి

—చిత్రకారుడు : వెల్లటూరి పూర్ణానందశర్మ.

వాన వెలిసింది

వేణుకి ఆయోమయంగావుంది.

ఇంతలో సుబ్బమ్మ యింట్లోకి వచ్చింది.

వేణు గదిలో కొట్టాడు.

చిట్టిచేత జవాబు పంపుతుండేమానవి ఎదురు చూశాడు వేణు. చిట్టి రాతేను. ప్రతిరోజూ పెద్ద పెద్దగా మాట్లాడుతుండే విమల మానంగా వుంది—

ఆరాత్రి వేణుకి సరిగ్గా నిద్రపట్టలేదు. తలుపు తెరచుకొని మగ్యరాత్రిలో బయటికి చూచాడు. నలని మేఘాలు తెల్లని ఆకాశాన్ని కప్పివేస్తున్నాయి.

లోనికి వచ్చి పడుకున్నాడు.

విమల దుఃఖిస్తూ వుండగా తాను పరాయి యువతి మెడలో మంగళమాత్రం కడుతున్నట్లు కల వచ్చింది.

తెల్లవారింది.

కొని వేణు అలాగే పడుకుని ఆలోచిస్తున్నాడు. బయటికి పోవడానికి మనస్సు ఒప్పుకోవడం లేదు.

‘రాత్రి వాళ్ళంతా మాట్లాడుకుని ఏదో ఒక నిర్ణయానికి వచ్చివుంటారు. వాళ్ళ ముఖాలు ఎలా చూసేట్టు?’ అనుకున్నాడు వేణు.

“నేను అనుకుంటూనే వున్నాను. అంత పని జరిగింది...అయ్యయ్యా, ఇలా అయితే ఎలా?” అని ఏకదశపు పెకుతుంది సుబ్బమ్మ. ఆమె చిమ్మేకనువు కొండంత యెత్తున వేస్తుంది! వేణుకి తిలకిరిపిట్టయ్యింది. ఇక మంచంమీదనుండి. లేస్తే మర్యాద దక్కదనుకున్నాడు. అలాగే ముసుగుతన్ని పడుకున్నాడు.

ఎవరో తలుపు తెట్టిన చప్పుడయ్యింది.

వేణుగుండె జారిపోయింది.

“వేణుగారు, వేణుగారూ, కొంచెం తలుపు తీస్తారా?”

ఆపిలుపు, కృష్ణమూర్తిని తెలుసుకున్నాడు వేణు. రేచిపోయి తలుపు తీశాడు.

“మీరు ఈగది...” అన్నాడు కృష్ణమూర్తి.

‘వేణుకి వెట్టిదైర్యం వచ్చింది.

“వెంటనే ఖాళీచెయ్యి మంటారు. అంతే కదూ?”

“ఖాళీచెయ్యవలసి వచ్చేదే...కాని”

“అర!...”

“అజే—మీరు దయచేసి అమ్మాయి విమలకు ఇంకీ ఘృ ప్రైవేటు చెప్పారీ. అమ్మాయి మీవద్ద నేర్చుకోవాలంటున్నది. మీరు ఎందుటాలో కనుక్కుందామని...”

కృష్ణమూర్తికి చెయ్యెత్తి దండం పెట్టాలనిపించింది వేణుకి—

“అలాగే, మీయిష్టం” అనేశాడు అమ్మాయిగా వేణు.

“అయ్యయ్యా, నేను బీరపాదులేననుకున్నాను. సారపాదులు కూడా కొనేతాయండి పాడు ఎలకలు!” అన్నది అవతల సుబ్బమ్మ కనువు చిమ్మకూనే!

తెట చిన్నచిన్న చినుకులు పొన్న పువ్వులా రాలుతున్నాయి.

వేణుకి మాత్రం వాన వెలిసిపట్లయ్యింది!

అక్కిన్న మూడన్నల మహాత్మ్యం

అంధులలో అక్కిన్న మూడన్నల పేర్లు వినివారరుడు. వీరు గోలకొండ నవాబు అయిన అబుల్ హసన్ తానీష (క్రీ. శ. (1658-1687) కాలములో గొప్ప పదవుల నాక్రమించి, అతని మన్ననను, ప్రజల భక్తి ప్రేమలను సంపాదించారు. అక్కిన్న పెద్దవాడు; మాదిన్న చిన్నవాడు. వీరు ఏకొందరులుకారనీ, బాంధవ్యం కల్పించుకొని సోదరులవలె మెలిగినారనీ కథ ఒకటి వాడుకలో వున్నది. మాదిన్న మొదట నవాబువద్ద ప్రవేశించి, కార్యదక్షతచే ముఖ్యమంత్రి అయినాడు. మాదిన్న ప్రాథకముచేతనే, 1682 లో అక్కిన్న హహలక్కర్ (నైన్యాధిపతి) మహమ్మద్ ఇబ్రహీంకు బదులుగా అయినాడు.

హైదరాబాదు నగరానికి సమీపంలో వున్న అక్కిన్న-మాదిన్నల నివాస స్థలమనే “మహేశ్వరం” అను గ్రామాన్ని స్వయంగా జూసి గ్రంథస్థములైన విషయాలు, స్థానిక వ్యాప్తములైన సమాచారములతో ఎంతరకు సమన్వయముపుతాయో కనుక్కొనలేనని చాలకొలంనుంచి కుతూహల పడుతుండేవాడిని. అదృష్టవశాత్తూ, మహేశ్వర నివాసి అయిన ఒక పురోహితుడు ఒకరోజు మా ఇంటికి రావడం తటస్థించింది. ఆయన చెప్పిన విషయాలు విని ఆశ్చర్యపడి ఒకసారి వారివూరికి రావలెనని వున్నదన్నాను. వారు సంతోషంగా ఆహ్వానించారు. మహేశ్వరమువెళ్లి అక్కడ, కన్న విన్న విషయాలనే ఇక్కడ వ్రాస్తున్నాను.

హైదరాబాదు నగరంలో “చార్ మినార్” నుంచి బయలుదేరి, పట్టణానికి ఆనుకొనివున్న కేళిగిరి (లేక, చంద్రాయన్ గుట్ట) దేవాలయ సమీపస్థలాన్ని చేరాను. ఇక్కడనుంచే మహేశ్వరమునకు ప్రయివేటు సర్వీసుబస్సు వుంది. ఇక్కడికి మహేశ్వరం నుమారు 20 మైళ్ళు. ఛార్మి ఒక రూపాయి. మధ్యాహ్నం రెండున్నర గంటలకు బస్సు బయలుదేరింది. మొట్టమొదట తిగిలే గ్రామం బాభాపేర పుద్దీన్ పహాడ్.

మాదిన్న

ఇక్కడ గట్టిమీద ‘బాబాసాహెబు’ అని ప్రసిద్ధిగాంచిన ముసిం సాధువు ఒకప్పుడు వున్నందువల్ల దీనికిపేరు వచ్చింది. ఇది ఇప్పుడు కూడ ముస్లిం యాత్రికులకు పుణ్యస్థలము. హైదరాబాదునుంచి ఇక్కడికి ప్రభుత్వపు బస్సు సర్వీసుకూడ వుంది. ఇక్కడినుంచి కొన్ని మైళ్ళ దూరంలో మక్కుగుడం (సర్కార్ నగర్) అనే పల్లె

కొమ్మవరపు సుబ్బారావు

ఒకటి వుంది. అక్కడివరకు పక్కా రోడ్డు వున్నది. ఇక్కడి నుంచే మహేశ్వరమునకు పోయే బండిబాట ప్రారంభమవుతుంది.

ఏ పట్టణంతోనూ సంబంధం లేక ఇంత వరకే పక్కారోడ్డు ఉండటం వింతగా తోచి కారణం విచారించాను. వెనుకటి నైజాము కాలములో టిప్పు ఖాన్ అనే సర్దారు దొకడుండేవాడనీ, అతడు ఇక్కడ ఒక మామిడితోట వేయించాడనీ (ఇప్పటికీ ఈ తోట ఉన్నది) దానిలోని మామిడి పండ్లు చాలా పెద్దవిగా వుండి, ఆశ్చర్యం గొలుపుతుండేవనీ = పండ్లను నైజాముకు పంపగా చాలా మెచ్చుకుని, అతని ఉంపుడు కరెన్సీ సహా తోటను సందర్శించాడనీ, ఆ తోట ఆమె కివ్వబడిందనీ ఆమె రాక చోలకై ఈ పక్కా రోడ్డు వేయారనీ తెలిసింది.

తిరువార మంకాల అనే గ్రామము వస్తుంది. ఇది కొంచెము పెద్ద ఊరే. మహంకాలి దేవాలయమేదీనా వుండి ‘మంకాల’ అనే అపభ్రంశనామము తురకలచే పెట్టబడడం జరిగిందేమోనని శంకించి కొందరి నడిగి చూశానుగాని, సరిఅయిన సంగతి తెలియలేదు. సాయంత్రము నాలుగు గంటకు మహేశ్వరము చేరాను. మహేశ్వర మనే పేరుగల గ్రామాలు ఇతరచోట్ల కూడా ఉన్నందున, దీనిని మంకాల మహేశ్వరమని పిలుస్తారు. ముస్లింలకు ఇంత కఠిన శిక్షము నోరు తిరుగక “మంకాల మైసరం” అనే ఉచ్చరించడం రివాజయింది.

మహేశ్వరం ఒక పురాతనమైన బక్తీ ఆయిదువందల ఇండ్లు వుంటవి. కొంతమంది ధనవంతులు కూడా వున్నారు. కాని విద్యా వ్యాప్తిలోనూ నాగరికతలోనూ చాలావెనుక బడి వున్న పట్టణం.

నన్ను ఆహ్వానించిన పురోహితుని పేరు

కా చేపల్లి నరసింహశాస్త్రి గారు. వారి తల్లి 80 ఏండ్ల ముదుసలి. ఆమె మామగారు ఆమెకు చెప్పబడిన విషయాలను వినవలెననే సేను మహేశ్వరమునకు చెప్పాను. ఆమె తెలిసిన విషయాలను విన్నాను.

మహేశ్వరములో అక్కన్న, మాదన (నకారవత్తు లేకుండా) శిబ్దములు వాడుకలో వున్నవి. శ్రీ కే. లక్ష్మణరావుగారు వాసి నట్లు వారి ఇంటి పేరు "సింగళి" వారిని అక్కడ ఎవరికీ తెలియదు. ఇదిగాక, వారి పూర్వీకుల పేర్లుగాని, మాదన్నగారి కుమారుడని చెప్పే "మలప్ప" పేరుకొని అక్కడ వాడుకలో లేదు. తెలుగు వారి సాంప్రదాయ సిద్ధమైన ఇంటిపేరు వాడుకలో లేకపోవడం చెబును, వారు ధరించిన మహారాష్ట్ర సాంప్రదాయపు ఉడుపు బలమూ వీరు మహారాష్ట్రై జీవయాత్ర కోసం ఇక్కడికివచ్చి వుండాలనే అనుమానము కలుగవచ్చును.

నన్ను ఆహ్వానించిన శాస్త్రిగారితో వారి ఇంటికి ఒక ఫర్లాంగు దూరంలో మాత్రమే వున్న అక్కన్న, మాదన్న, నివాస స్థలములు చూడడానికి వెళ్ళాను. మొట్టమొదట ఒక వికారమైన దేవాలయగర్భ గుడిసలమున్నది. దాని ఎదుటిభాగము ఒక పెద్ద మసీదుగా మార్పు చేయబడినది. అది ఇప్పుడు కూడా మసీదుగానే ఉన్నది. ఇది ఏ దేవాలయమో తెలిసికో దానికి వీలులేకుండా నాశనం చేయబడినది. దీనికి కొంత దూరములో ఒక పెద్ద ఆవరణమున్నది. సుధ్య రెండుగుళ్ళున్నవి. ఒకటి శివాలయము, రెండవది విష్ణుాలయమని చెప్పుతారు. కాని, విగ్రహములు లేవు. వాటి ముందు ఒక మండపమున్నది. దీన్ని కళ్యాణమండపమంటారు. దీనిని ఆనుకునే ఒక దిగుడుబావి వుంది. దేవాలయములకు చుట్టూ రెండు పంక్తులలో ఒకేసారి పేయిమండి భోజనము చేయడానికి వీలైన పెద్ద వసారా వున్నది. శివ, నైర్దవ భేదంలేకుండా అక్కన్న మాదన్నలు ఇక్కడ ప్రతిరోజూ పూజలు జరిపి, పగలు పన్నెండు గంటలకల్లా, సహస్ర బ్రాహ్మణులకు జోహానన చేసుకొని భోజనానంతరము గోలకొండ వెళ్ళేవారట. ఈ దేవాలయములలోగాని, వసారాలోగాని, శిల్ప చాతుర్యములేదుగాని, వాడబడిన ఏకొండపు రాళ్ళు అద్భుతంగా ములచబడినవి. కలడములుకూడా చాలా బలిష్ఠంగావుండి కొది మరమ్మతుతోనే, పనికిరాగల స్థితిలో వున్నవి. ఇప్పుడు ఇవి చాల అపరిపక్రమంగావుండి ఊరి వారి గడ్డిగోడలకు ఉపయోగపడుతున్నవి. వరండాగోడే ఆవరణ ప్రాకారం కనుక, మూలకు బురుజులను కూడా తరువాతికట్టినట్లు చెప్పబడుతున్నది. ఈ దేవాలయముల ఆవరణపు

గోడను ఆనుకొని ముందువైపు ఉరున్నది. ఈ దేవాలయ ద్వారమువాటి కొంత దూరం బోగానే, శివ గంగ అనే కొనేరు వస్తుంది. ఇది చక్కటి మెట్లు కలిగి, నీళ్ళతో నిండి వున్నది. లోపల నలునైపుల మంచి ఉంటు బావులున్నవని చెబుతారు. ఈ కొనేరుకు నలునైపులా, మగ్గము, మొత్తం పడెనిమిది చిన్న గుట్లున్నవి. వీటిలోగూడా దేవతా విగ్రహాలు లేవు. ప్రతి గుడివ్వారము మీదా తెలుగుభాషలో దేవుని పేరుచెక్కబడి వున్నది. అవి ఇట్లున్నవి : (1) అఘోరేశ్వరుడు, (2) అమరేశ్వరుడు (3) అమృతేశ్వరుడు, (4) గంగారేశ్వరుడు (5) ఇంద్రకౌమేశ్వరుడు (6) ముక్తేశ్వరుడు (7) కాళీమాతేశ్వరుడు (8) లక్ష్మీకేశ్వరుడు (9) మణికర్ణికేశ్వరుడు (10) మహానందిశ్వరుడు (11) అరుణేశ్వరుడు (12) కాళీపతేశ్వరుడు (13) మంగళ గౌరీశ్వరుడు (14) రామేశ్వరుడు (15) మహేశ్వరుడు (16) ఆముక్తేశ్వరుడు (17) అగస్త్యేశ్వరుడు కొనేరుకు మగ్గభాగమున 18 వదియన చంద్రమాతేశ్వర ఆలయము కలదు. దీనిని చేరుటకు నీటిమీద

అక్కన్న

వంతైన ఒకటి కట్టబడి వున్నది. అక్కన్న మాదన్నలు మహారాష్ట్రులు కారనుటకు ఇక్కడ మహారాష్ట్రమున ఒక అక్షరమైనను లేకపోవుటే నిదర్శనము.

ఈ శివగంగ విషయమున చరిత్రలో వ్రాసిన కథ, స్థానికంగాకూడ వాడుకలో వున్నది. ఒక ముసలూకా సర్దారుడు ఢిల్లీ నుంచి గోలకొండకు వెళ్ళుతూ ఈ శివగంగలో తన సర్రమునకు నీళ్ళు పెట్టాకొనడమో లేక స్నానము చేయడమో జరిగిందనీ, కనుక అది అపవిత్రమైనట్లు మాదన్నకు తెలిసి

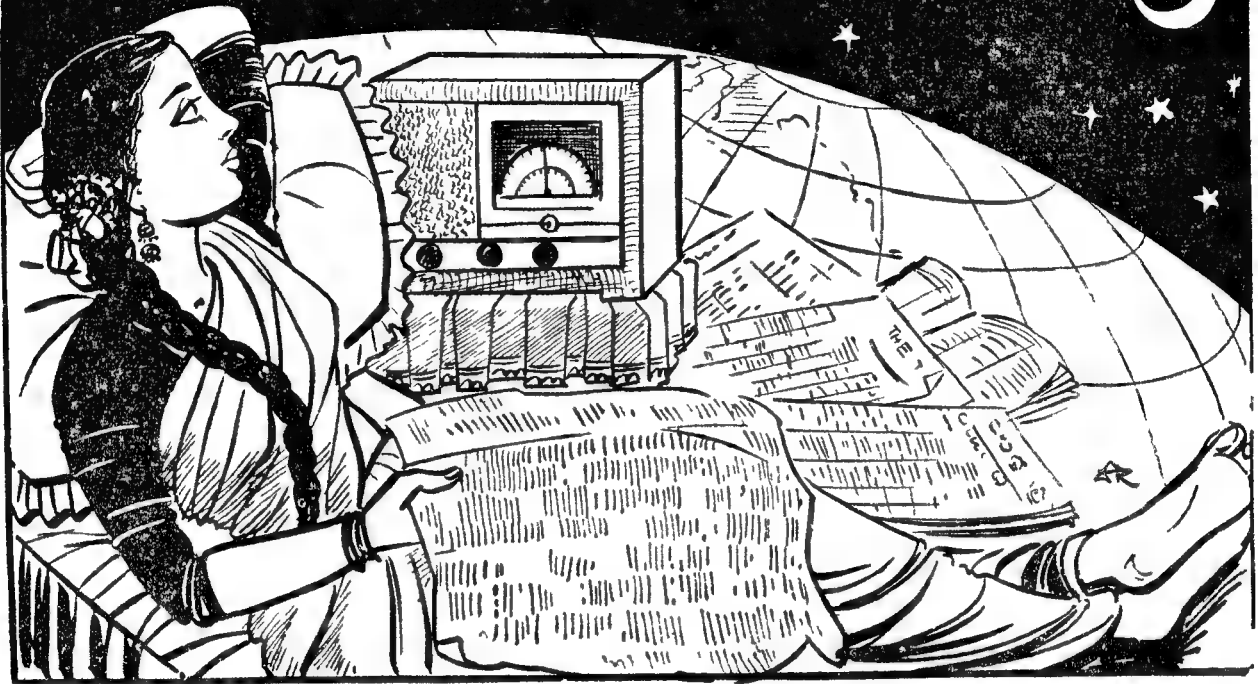
సర్దారుని పట్టి తెప్పించి, వేళ్ళు కొట్టించే ననియు, ఆ తెగిన వేళ్ళతోనే ఆతడు గోలకొండకు వెళ్ళి తానీమతో మొరపెట్టుకొనుటకు ప్రయత్నించెననీ; కాని నవాబు దర్బానమే కానందువల్ల మరల ఢిల్లీ వెళ్ళి ఔరంగజేబును దర్శించి ముస్లింపాలకుని దేశములో తనకు గలిగిన పరాభమును విన్నవించుకున్నాడనీ గాక. దానినే సాకుగా తీసుకుని ఢిల్లీ శ్వేరుడు 1688 సంవత్సరములో తన బలాలను మోజ్జంసుభాన్ జహాన్ అను నైవ్యాధీశునితో గోలకొండకు పంపించాడు. వారి నెదుర్కొడానికి గోలకొండ నుండి మహమ్మద్ ఇబ్రహీం వెళ్ళాడు. అయితే, అక్కన్న, మాదన్నలమీది కోపమువల్ల ఆతడు శత్రువులతో కలసిపోయాడు. మొగలు సైన్యములు హైదరాబాదు నగరమును దోచుకొని నేక మందిని చంపి వేసినవి. తానీమ ధియపడి గోలకొండ దుర్గ ద్వారము మూయించాడు. ఇదియట్లు జరుగుతుండగా, అంతఃపుర స్త్రీలు కొందరు దుండగిండ్లను అక్కన్న మాదన్నలను జంపడానికి నియోగించారు. అదను కనిపెట్టి, వారు దివాణమునుంచి వెళ్ళుతుండగా శిరచ్ఛేదము చేసి మోజ్జంసు బహదూరించారు. ఇది తెలిసి తానీమ చాల విచారమునొంది, తనకు సహాయము చేయువారులేక, కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఇచ్చి మొగలులతో సంతి చేసుకున్నాడు. ఇది చారిత్రక గాథ.

శివగంగకు సమీపములోనే ఒక హనుమంతుని దేవాలయమున్నది. అందలి విగ్రహమును ఒక మహమ్మదీయుడు నాశనముచేయు బూని నెత్తురు కక్కుకుని చచ్చాడనీ, ఆ సమీపముననే అతడిని పొలిపెట్టారనీ కూడా అంటారు. ఈ దేవాలయములో నిప్పటికి పూజా పునస్కారములు జరుగుతున్నవి.

హనుమద్దేవాలయ సమీపమున విష్ణుగంగ అనే దిగుడుబావి (చిన్న కొనేరు) కంగు అంతస్తుల మట్టు వండనముతో వున్నది. ఇది స్త్రీలు స్నానము చేయడానికి పెభాగమున బట్టలు ఆరచేసుకొడానికి, అనుకులముగా నున్నది. రెండువందల సంవత్సరము లైనను, కట్టడములు చక్కగా నుండి, కొద్దిపాటి మరమ్మతుతో బాగుగ స్థితిలో నున్నవి. గోలకొండ దుర్గములో అక్కన్న మాదన్నలు చంపబడిరని తెలియగానే, అక్కడి స్త్రీలు తమ వెండి, బంగారు వస్తువులు బావిలో పడవెచ్చి, ఈ విష్ణుగంగలో పడి చనిపోయినారని అంటారు.

ఈ విష్ణుగంగ ఎదుట ఒక మిట్ట వున్నది. అచ్చటచ్చట నున్న పునాదులు కనబడుతున్నవి. అక్కన్న, మాదన్న గృహములు (48 వ పేజీ చూడండి)

దివినుండి భువికి

1967 అక్టోబరు 30—

గోడమీద మేకుకు వేలాడుతున్న
కాలెండరు తారీఖు చూపిస్తున్నది.

ఏడు గంటలు—

గోడ గడియారం కాలాన్ని
నిర్ణయిస్తున్నది.

సంస్థ రేడియో ట్యూన్ చేసింది.

“అల్లిండ్రియా రేడియో వార్తలు. చదువు
తున్నది. 1962 లో విశ్వాంతరాళం
లో! ప్రథమంగా ఎగిరిన శాస్త్రజ్ఞుల జట్టు
హిందూదేశపు కాలమానం ప్రకారం ఇవ్వాలే
ఉదయం ఎనిమిది గంటలకు మాస్కో చేరు
తుందని మాస్కో రేడియో శేష ప్రకటించింది.
ఈ జట్టు అంతరిక్షంలో తిరుగుతూ
మొదట ఒక సంవత్సరంపాటు సంకేతాలు
పంపుతూనే ఉన్నది. ఆతర్వాత అది కన్పించటం
మేకాని సంతకాలు పంపించకపోవటంతో
ఉపగ్రహంలోని శాస్త్రజ్ఞుల సభ
వత్సం అనుమానించబడింది. కానీ శేష ఆ
శాస్త్రజ్ఞులే అందుకు కారణం వివరించారు.
వారి రేడియోలు, టెలివిజన్లు, ట్రాన్సిస్టర్లు,
అల్లరుకు ఉపగ్రహాన్ని వడిచే ఇంజనూ—

అన్నీ ఉన్నట్టుండి ఒక్కసారి పనిచేయటం
మానేకాలంటుంది. ఆ చేడిపోయిన వాటి నన్నింటి
నీ శేటికి వారు బాగు చేయ కలిగినట్లు,
భూమిమీదికి దిగివస్తున్నట్లు వార్తలు అందిం
చారు. ఈ వార్త విని మాస్కో శాస్త్ర
జ్ఞులు, ప్రజలు ఆశ్చర్యానందాలతో
వారి రాకకై ఎదురు చూస్తున్నారు..”

ఈ వార్త విన్న సంస్థ కుప్పలా కూలి
పోయింది. ఆపే హృదయం వేయి వక్క
లయింది.

కొండముది హనుమంతరావు

గతం రేపులో కాలజారి కాలప్రవా
హంలో పడి కొట్టుకుపోతున్న సంస్థను గత
కాలపు సంఘటనలూ, సంస్కృతులూ జల
గల్లా పట్టుకుని బాధించటం మొదలు పెట్టి
నయ..

* * *
అప్పుడు తనకు పదిహేవవ సంవత్సరం;
బావకు పదేనిమిదవ సంవత్సరం. తన ఇంటి
పీనియర్ క్లాసు చదువుతున్నది; బావ

ఫిజిక్సినర్ స్టైనిలియర్ చదువుతున్నాడు.

ఆ సంవత్సరంలో అక్టోబరు 5 వ రేడియో-
అంటే ఇప్పటికీ పనేళ్ళక్రితం అన్నమాట-
రమ్య శాస్త్రజ్ఞులు మొదటిసారిగా ఉప
గ్రహాన్ని విజయవంతంగా ఆ కాశీం లో
పంపించగల్గారు.

ఈ వార్తను రేడియో వెంటనే ప్రకటించింది;
పత్రికలు పతాక శీర్షికలతో విపు
లంగా వివరించినయ్, ఏ పేపర్లో మాసినా
ఆ ఉపగ్రహం తాలూకు వివరాలే.

అది 28 అంగులాల వ్యాసకలిగినగోళము.
దాని బరువు 188 పౌనులు. చూడు అంచెల
రాకెట్ల ద్వారా దానిని అంతరిక్షంలోకి
విసిరివేశారు. నెకనుకు విదుమెళ్ళి వేగంతో
భూమికి 560 మైళ్ళ ఎత్తున అది భూమిచుట్టూ
తిరుగుతున్నది భూమిని ఒకసారి చుట్టిరావ
టానికి 95 నిమిషాలు పట్టున్నది.

సరే అదంతా బాగానే ఉంది. కాని
అసలు అది ఆ కాశీంలో క్రింద పడకుండా
ఎలా నిలవకలుతున్నది? - అనే సందేహం
కలిగింది. భూమికి ఆకర్షణశక్తి ఉందని
పెనుంచి ఏదయినా వస్తువు క్రింద బడటానికి
కారణం ఆ శక్తేనని-తను ఫిజిక్స్ లో చదువు
కుంది. మరి.. ?

బావ నడిగింది
బావ నవ్వాడు తన అమాయకత్వం
కాబోలు! తన తెలివితక్కువ సందేహాన్ని
చూసి కాబోలు బావ నవ్వాడు. నవ్వి
సందేహ నివృత్తి చేశాడు.

చివరి రాకెట్ కోంత ఆర్పిటల్ వెలా
సిటీలో ఉపగ్రహాన్ని విసిరింది. ఉపగ్రహం
తాలూకు సెంట్రల్ ట్రాన్స్మిట్ ఫోన్ భూమ్యా
కర్షణ కేంద్రాన్ని బాలన్స్ చేస్తున్నది. రెండు
కేంద్రాల బాలన్స్ ఆవుతున్నంతకాలం ఉప
గ్రహం క్రిందకు పడదు.

అయితే - ఎంతకాలం అది అలా అంత
రిక్షంలో ప్రదక్షిణం చేస్తూ ఉంటుంది? -
అనేది రెండో సందేహం.

అదిరమ్యకాస్త్రజ్ఞుల చేప్ప లేకపోయాడు.
ఉపగ్రహం తాలూకు వేగం గాలిలోని
ఘనపదార్థాల అవరోధాలవల్ల కొన్నాళ్ళకు
తగ్గుతుందని అలా క్రమక్రమంగా తగ్గుతూ
క్రిందికి దిగుతూ వాతావరణపు దశసరి పొరల
చేరి, పొరల రాసికి ఉష్ణము జనిస్తుందని
ఆ ఉష్ణానికి అది కా - రాలిపోతుందని
చెప్పారు.

(కొని కాలము చాలి అయ్యారాయన్ని
నిర్ణయం చేసింది)

ఇదిరమ్యకాస్త్రజ్ఞుల సాంకేతిక విజ్ఞా
నాన్ని నిరూపిస్తున్నది - అని బావ అంటే
ఉపగ్రహం నిర్మించగానే కొడు "ఆత్మ
నిగ్రహం" సాధించాలిగాని, లేకపోతే మని
షికి ముక్తి ఎక్కడ-అని తాతయ్య పెదవి
విరిచేవాడు!

తర్వాత తర్వాత కోతుల్ని, చిన్న చిన్న
జంతువుల్ని పంపించారు వాటితోపాటే
తెలి - ఫోటో కామెరాలు తెలివిజనూ,
రేడియో బ్రాన్సియల్లూ ఉపగ్రహంలో
ఉంచారు. జంతువులు బ్రతికినయ్యే.

ఒక్కొక్క ఏడాది గడుసున్న కొద్దీ
ఒక్కొక్క మెట్టే అధిరోహిస్తున్నారు
కాస్త్రజ్ఞులు.

తను ఇంటర్ ప్యాసయింది; బావ ఫన్
క్లాస్ లో ఆనర్స్ ప్యాసయాడు.

అమ్మ-నాన్నా చావనా పెళ్ళిమంట
ఎత్తారు.

"తొందరేమొచ్చింది మామయ్యా! రిసెర్చి
చేయాలని ఉంది నాకు సంధ్యను కూడా
ఆనర్స్ లో చేర్చిస్తే సరి!"

బావ మాటను కాదనలేకపోయాడు

అమ్మ-నాన్నా
తను ఆనర్స్ లో చేరింది; బావ రిసెర్చి
చేస్తున్నాడు.

నాలుగేళ్ళు ఇటే గడిచిపోయినయ్యే.

రమ్యకాస్త్రజ్ఞులు అంతరిక్షంలోకి మను
ష్యుల్నే పంపించే కాస్త్రవిజ్ఞానాన్ని
సాధించగలారు.

తను ఎమ్ ఎస్ సి. డిగ్రీ పొందటం, బావ

కాస్మిక్ రేస్ లో రిసెర్చిచేసి డాక్టరేట్
సంపాదించటం-ఒక్క సంవత్సరంలో జరిగి
నయ్యే.

"ఇరవయ్యోవీడు కూడా వచ్చింది... ఇం
కెప్పుడంటే అమ్మాయి పెళ్లి చేయటం?"
అమ్మ నాన్నను హెచ్చరించింది.

మంచిరోజు చూసి నాన్న మామయ్యని
అడిగాడు బావఇదంత అన్నాడు మామయ్య.
బావ అంగీకారం మాపించాడు. "తథాస్తు"
అన్నాడు పెద్దలు. తాంబూలాలు వుచ్చు
కున్నారు.

తనమనసు దివ్యలోకాలకు పయనిం
చింది; తన హృదయం నవ్యానుభూతి
పొందింది; తన కీరం మధురభావంతో
పులకరించింది.

ఆ సాయంత్రం-సమద్రతీర్థంలో...

బావా తనూ కూర్చుని.. ఎన్నో కబుర్లు
.. ఏవేవో ఆలోచనలు.. భావిజీవితపు
ఉహలు...

చీకటి, పడేవేళ్ళకు ఇంటికి వచ్చేసరికి
ఇండియా ప్రభుత్వం పంపించిన ఆహ్వానం-

రమ్యకాస్త్రజ్ఞుల అయిదుగురు కాస్త్రజ్ఞు
లని మొదటిసారిగా విశ్వాంతరాళంలోకి
పంపించటానికి నిర్ణయించింది సైన్సా
గారిమీద గౌరవంతోనూ, హిందూదేశం
మీదగల అభిమానంతోనూ భారతీయ
కాస్త్రజ్ఞుడిని ఒకరిని పంపించటానికి ఆ
కాళం కల్పిస్తున్నది రమ్యకాస్త్రజ్ఞు.
కాస్మిక్ రేస్ లో అత్యుత్తమైన పరిశోధన
కావించిన భాస్కరాన్ని ఇండియా ప్రభు
త్వం ఆ ఆనకాళాన్ని ఉపయోగించుకో
మని ఆహ్వానిస్తున్నది.

భాస్కరం బావ సంతోషానికి అంతు
లేదు అనాడు.

అమ్మ నాన్నల విచారం ఇంతని చెప్ప
లేము.

ఆత్మియ్య మామయ్య ఎంత విచా
రించారో ఆ పరమాత్ముడికి ఎటుక.

తనకూ భయంగానే ఉంది-ప్రథమ
ప్రయత్నం గాలి, నీరు, ఆహారమూ
తమతోపాటే తీసికెళ్తారుట అయినా
మంటుకు మనం అనుకున్నట్లు అన్నీ జరుగుతా
యని నమ్మక మేమిటి-అని అనిపించినా
ఒక పక్కన సంతోషంగానే ఉంది.
మొదటిసారిగా అంతరిక్షంలోకి ఎగ
బోతున్న అయిదురు కాస్త్రజ్ఞులలో
భాస్కరం బావ ఒకడు!

కాని-

అమ్మ-నాన్నా వద్దని చెప్పి చూశారు.
ఆత్మియ్య, మామయ్య "వద్దు వద్దు" అని
బ్రతిమలాడారు బావ వారిమాట వినలేదు.
తనని చెప్పిమాడమన్నాడు అమ్మ నాన్నా.
తనే చెప్తుంది? మామకోమని ఎలా చెప్ప
గలడు?!

ప్రపంచం ఇస్తున్న గౌరవమూ, గొప్ప
తనమూ ముందు తనలాంటి సామాన్యస్త్రీ
అర్పించే ప్రేమా అభిమానాలు ఎంతో
స్వతహాగా బావ ఎడ్వంఢరస్ స్పిరిట్ కల
వాడు అంతేకాక తను చేయదలచుకున్నది
చెసి తీటుతాడు. తనూ అంతే! తనకీ
అలాంటి అవకాశం లభించాక గాని ..

పక్కకి పిలిచి - తియ్యి అన్నది
"అమ్మాయ్ సంధ్యా! నవ్వుచెప్పమ్యా
నీమాట కాదనడు నాడు"

చేతులు పట్టుకుని "ఇవి చేతులు కావు
కాళ్ళనుకూ" మన్నది తియ్యి. తనేమీ
మాటాడ లేకపోయింది. ఆ తియ్యి మొహం
చూస్తే జాలికలుగుతున్నది. ఆమె కళ్ళు
నీటి కుండలయినయ్యే.

"నాకు పుత్రభిక్ష పెట్టమ్యా!"

ఆ తియ్యకు బావ ఒక్కడే కొడుకు.
కూతుళ్ళకూడా లేరు.

"ఆ తియ్య! .."

"నవ్వు మావంకాన్ని నిలబెట్టాలమ్మా.
వచ్చి నీకడుపున పుట్టాను"

ఆ తియ్యిమాట కాదన లేక పోయింది.
గదిలోకి పోయిచూస్తే అప్పడే బట్టలు సద్ద
కుంటున్నాడు బావ.

"బావా!"

ఏమిటా అన్నట్లుగా వెనకకి తిరిగి
చూశాడు బావ.

తీరా బావ మొహంలోని ఉత్సాహం,
సంతోషం చూసుంటే ఆత్మియ్య చెప్ప
మన్నది చెప్పటానికి నోరు రాలేదు. కాని
బావ గ్రహించాడు - తన మనసులోని
విషయం.

ఆధైర్యపడవద్దు
కాస్మిక్ మేన, నిజమైన SEX-
ADVICE పొందవచ్చును. మీకు
ఉండుకొన్న లక్షణములు వాయుమూ,
యంకా వివరాలకు కవరు పంపేది.
డాక్టర్ రత్నం నన్నె, (Estd 1904)
మలక పేట బిల్డింగ్స్, హైదరాబాద్ - 2.
(డక్కా)

అన్ని వ్యాధులకు
నరముల బలహీనత, తలదిమ్మ, మలబద్ధ
మునకు, చెడురక్తము మొదలైన వ్యాధులకు
ఆతంక నిగ్రహ మాత్రలేనే వారుడు
మంచినీరము నిచ్చేమందు మాత్రం గల
దర్శి వెల 1/4
ఆతంక నిగ్రహ పార్కెట్.
26, బ్రాహ్మ్య, మద్రాసు.

దివినుండి భువికి

“ఎందుకు సంధ్యా! చదువును చానివి అన్నీ తెలిసిన చానివి. నువ్వే అలా చెంచేలు పడిపోతావే?”

తన కోసమా బావనర్థిస్తున్నది; అత్తయ్య బాధ చూడలేక గాని.

“సంతోషంగా సాగనంపు సంధ్యా! బాలచంద్రుడిని చూడూ!—మాంచాల ఎంత ధైర్యంగా సంతోషంగా పంపిందో?”

బావ మాటలు విన్నసరికి తనలో ఏదో ఒక విధమైన ధైర్యమూ, స్తైర్యమూ వచ్చి నయ్యే. అత్తయ్య కంటతడిగాని, గదద కంఠం గాని తనని బలహీన పరిచలేక పోయినయ్యే— ఇక.

“లేదు బావా! శుభంగాపోయి లాభంగా రా!”

“అది అల్లం ఉండాలి. ఏదీ నవ్వు ” తను నవ్వింది—హృదయ పూర్వకంగా. బావ శ్రుతికల్పాడు.

“ఎంత చెప్పా. ఒక్క ఏడాది అంటే ఏడాది. ఏడాది ఎంతలో వస్తుంది. గిర్రు న తిరిగిరాదూ—మనం చూస్తూ ఉండిగానే”

బావ తనకు చెప్పిన ధైర్యపుమాటలే తను అమ్మా - నాన్నలూ, అత్తయ్యా మామయ్యలూ చెప్పింది.

తను ఇంతమందికి ధైర్యం చెప్పిందేకాని, తీరా బావ విమానం ఎక్కుతుంటే తనకళ్ళు కన్నీటి కుండలయినయ్యే ఎక్కి చెయి ఉప్పు తుంటే తనగుండెలు బరువెక్కినయ్యే

బావవల్లిద నాలోకోజుకి రేడియోలో చెప్పారు రహస్యప్రభుత్వం ప్రభువుగా కాస్త్రజ్ఞులని ఆకాశంలోకి విజయవంతంగా పంపించగలిగింది అని.

ఆ విజయం తనకే నసిపించింది.

ఏడాదిపాటు అది కన్నీడూనే ఉన్నది, కాస్త్రజ్ఞులు పంపించే సంకేతాలు వినిపిస్తూనే ఉన్నయ్యే. కాని ఒకరోజున వినిపించలేదు. అమెరికా రేడియో— ఉపగ్రహంలాని కాస్త్రజ్ఞులు బహుశా చవిపోయి ఉంటారని అందుకేనే వినిపించటం లేదని అన్నారు. “కాదు రేడియో ట్రాన్సిమిటరు పనిచేయటం మానేసి ఉంటయ్యే” అని వ్యాఖ్యానించింది మాస్కో రేడియో. “ట్రాన్సిమిటర్లు చెడిపోలే కాస్త్రజ్ఞులు ఆమాత్రం బాగు చేసుకోలేరా?” అని ఎదురుప్రశ్న వేసింది అమెరికా రేడియో!

చానికి తగ్గుగానే ఏ చాదిలో తిరిగి రావాలని పథకం వేసుకువెళ్ళినవారు ఎడ్వర్డ్ మయినా తిరిగిరాలేదు

గదిలో తలుపులు బిగించుకుని ఒంటరిగా ఎన్నిసార్లు ఏడ్చిందో... ఎంతమంది దీవుళ్ళను ఎంతగా బ్రతిమలాడుకుందో.

రహస్య కాస్త్రజ్ఞులు మళ్ళీ జంతువులని పంపించడం మొదలుపెట్టారు.

తన హృదయం దిగిపోయిపోతున్నది. పగలు ఏపని చేయడానికి తోచదు రాత్రినీ నిద్రపట్టదు. మంచంమీదనుంచిలేచి పెరట్లోకి పోతుంది తనతోపాటే అమ్మకూడా తేసుంది.

“మంచులో తిరిగటం మంచిదికాదమ్మా! వచ్చి పడుకో!”

ఇంట్లోకివచ్చి పడుకుంటుంది కాని నిద్రపట్టక!

రోజుకు పదిపేషర్లు చూస్తుంది; రోజుకు ఆరుసార్లు రేడియోవార్తలు వింటుంది కాని ఒక్కపేషరూ రాయదు; ఒక్కసారయినా రేడియో చెప్పదు—బావ వస్తున్నట్లు కాక పోయినా బ్రతికిఉన్నట్లయినా.

రోజు యుగంగా గడుస్తున్నది.

రాధ పెళ్ళి నిశ్చయమైనట్లు బాబాయిదగ్గ నుండి ఉత్తరం వచ్చినరోజున మాటల సందర్భంలో వాస్త అన్నారు

“ఇంకా వాడికోసం ఎన్నాళ్ళని కనిపెట్టుకు కూర్చుంటాం! నామాటవిను తల్లీ!”

■ మాట వినిగానే తనగుండె చెటువై పోయింది

■ “కాగు నాన్నా! బావ వస్తాడు ఉపగ్రహం కన్నీడూనే ఉండిగా, వినిపించక పోయినా.”

తన ఆశి చావగు. విజ్ఞానమీద తనకున్న విశ్వాసం నశించగు

ఆనాటినుండి రోజు రోజుసారైనా నాన్న హెచ్చరిస్తుంటాడు

ఇంట్లో ఈ మాటలు వినలేక అత్తయ్య గారింటికి పోతుంది. తను అన్నాచోరాలు మానటంతో చిక్క కల్గి మై పోయినా అత్తయ్య తననిచూసి జారి పడుతుంది.

“నిన్ను ఉసురుపెట్టున్నానమ్మా! ఏచావు చస్తానో గాని.”

అత్తయ్య మాటలు తన హృదయాన్ని రంపపుకొలిచి కోస్తయ్యే

బావ తనకన్న ఆమె కెక్కువ. ఒక్కగా నొక్క బిడ్డ. కంటికి కన్నీం చదు దా పోయాడు ఆనాడు బావను తను బ్రతిమలాడి నటయితే ఈనాడు అత్తయ్యకు పుత్రభోగం ఉండేది కాదుగా.

“నేనే తప్పు చేశాను అత్తయ్యా! నా తప్పుకు శిక్ష నేనేగాక మీరుకూడా అనుభవించాల్సి వస్తున్నది.”

అత్తయ్య భోరుమని ఏగుస్తుంది.

తను మనశ్శాంతి పొగొట్టుకోవటం కాక అత్తయ్యకూడా లేకుండా చేస్తుంది. కాని తనే చేస్తుంది మరి?

* * * “అమ్మయ్య! సంధ్యా! యీ బార్ల విన్నావా?”

వర్తమానం కెపు చేరకముందే సంధ్య తిండి తాలప్రవాహంలో పడి కొట్టుకు పోతున్న సంధ్యను రెక్కపట్టుకు ఒడ్డుకు చేర్చాడు.

తిండి కేకకు సంధ్య క్రుశ్చిపడింది

“ఏమిటి నాన్నా?”

సంధ్య ఏడింటికి రేడియోలో విన వారే చెప్పాడు—తిండి

“అ! విన్నాను నాన్నా—” అన్నది సంధ్య చాలా నిరుత్సాహంతో.

ఇంట్లో పని చేస్తుకుంటున్న సంధ్య తల్లి ఒక్కసారి అక్కడికి వచ్చింది—

“ఏమిటి! ఎవరూ వచ్చేదీ మన భాస్కర మేనా?”

వివ్వలమూ, వివడ్డమూ అయిన సంధ్య మొహం చూసేసరికి ఆమె హృదయంలో ఉత్పన్నమైన ఆనంది తిరంగాలు అంతలోనే విరిగిపోయినయ్యే కళికలలాగుతున్న మొహం కాస్తా కళావిహీనమై పోయింది

“అ! అవునే మన భా ”

భార్య మొహం చూసేసరికి సంధ్యతిండి మొహంకూడా వివర్ణమైంది

సంధ్య గుఱం మంచుకురాగా గదిలోకి పోయి పడుకుంది.

మనసు క్షిమితమయిందికొడు

బావమొహం ఎలా చూడటం?

బావ తనను గురించి ఏమనుకుంటాడు?

సతమతమయి పోతున్నది సంధ్య. కొలు గాలిన పిల్లిలా ఇల్లంతా కలికు తిరుగు తున్నది అత్తయ్యగారింటికి పోదామంటే

సముక్తమైన సంజ్ఞాగూడు

భార్యకు నిత్యవశ్యకములు

కానీమస్ కస్తూరిమాత్రలు	జంజమ్ జ్యోత్స్నాకి పత్తకాంతి
కర్మన్ గోరొజనమాత్రలు	జ్వరన్ నకల జ్వరములకు
బాలక్సె వీరదనమాత్రలు	కాలరెక్కు కాలరా ఉత్పత్తము

తదితర మందులపై మాకు వ్రాయండి

సంజ్ఞాగూడు-పత్తపాడి

హైదరాబాద్, యునైటెడ్ కింగ్ డామన్

అసలే మొహం నెలటంలేదు. అసలు అత్తయ్యని చూసే నెలరోజులయింది. ఇవ్వారే ఏమని వాళ్ళింటికి పోతుంది?

అన్నం సయించిందికాదు

అలా చిన్నానే చిన్న కుమకు తీసింది.

నిద్రలేచేసరికి మాడుగంటలయింది. అత్తయ్య వచ్చిపోయిందిట. అమ్మ చెప్పింది. పాయంత్రం నాలుగింటికి విమానాశ్రయానికి రావటానికి సిద్ధంగా ఉండిమని చెప్పి పోయిందిట.

“నేను పోనే అమ్మా!”

“అలా అంటే బాగుండడమే! అత్తయ్య ఏమన్నా అనుకుంటుంది. బావ బాధపడతాడు”

సంధ్యకు వీడ్పు వచ్చింది. అసలు బావకు మొహం చూపించటమే ఎలా అని తను బాధ పడుతుంటే, బావ బాధపడుతాడని ఏ మొహం పెట్టుకుని తను విమానాశ్రయం వెళ్ళింది?

అన్నట్లుగా అత్తయ్య నాలుగింటికెళ్ళి వచ్చేసింది. తన బాధంతా చెప్పకుండా సంధ్య. తనని బ్రతిమలాడ వద్దన్నది. తనని వదిలి వెటమని బ్రతిమలాడుకుంది.

“ఇంటికివస్తే మాస్తాగా?”

మనసులో రాకుండాఉంటే బాగుండును అని ఉన్నది కాని బావని చూడాలని మనసు పీకుతున్నది. ఈ అయిదేళ్ళు ఎందుకని మానంగా ఉన్నారో? ఒక్క ఏడాదిలో ఇస్తానన్న వాకు అయిదేళ్ళు ఎందుకుండాల్సి వచ్చిందో? తెలుసుకోవాలని చాలా అడుగుగా ఉంది కాని కాని ..

సూర్యాస్తమయమయి సంధ్యాకాంతాలు ప్రకాశిస్తున్నయ్.

టాక్సీవచ్చి వాకిట్లో ఆగింది.

సంధ్యకుండే ఆగి నంత పనయింది. మామయ్య. నాన్నా కరండాలో కూర్చున్నారే వంటింట్లో ఉన్న అమ్మ దిగ్గజుకొబ్బాలు అత్తయ్య లోపలికి పోయింది.

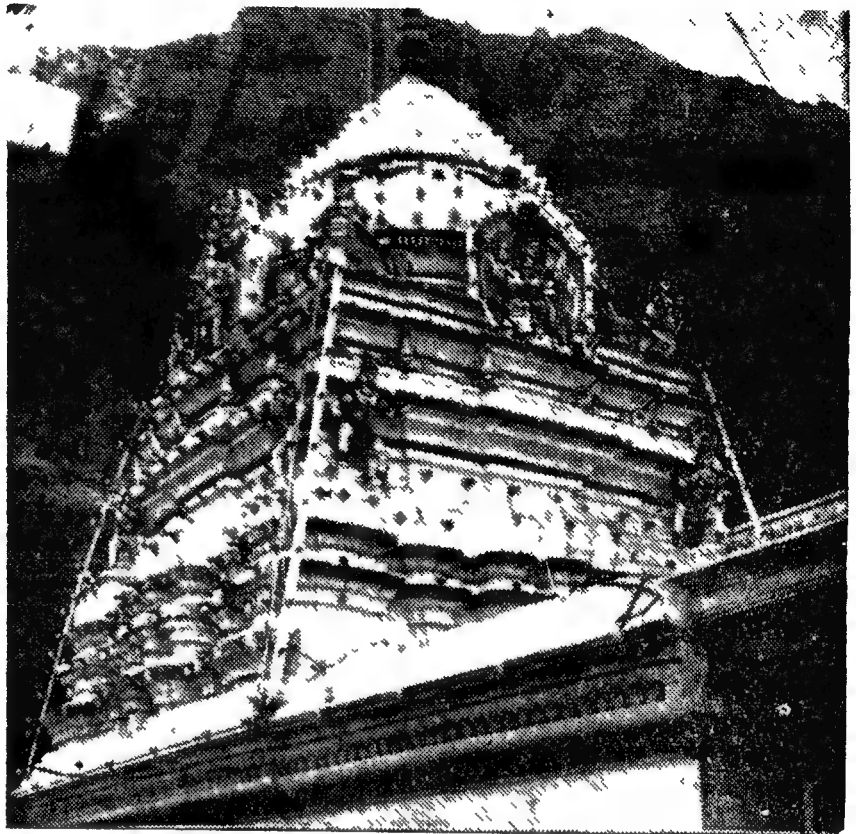
సంధ్య కిటికీ దగ్గర నిల్చుని చూస్తున్నది భాస్కరంబావ అడుగుతున్నాడు.

“సంధ్య ఏది మామయ్యా! కన్పించడం?”

“గదిలో ఉన్నట్లుంది చూడు”

సంధ్యకు అమితమైన భయం కలిగింది. బావ వస్తున్నాడు. ఎలా? ఎలా? తెల్లబడ్డాడు దేహంలో ఏదో ఒకవిధమైన కోంతి కన్పిస్తున్నది మొహం చాలా స్వచ్ఛంగా, సుందరంగా ఉంది; పెదవుల మీద నవ్వు స్పష్టంగా తెల్లగా మెరుస్తున్నది. ఇక్కడించి వెళ్ళి నాటిలాగా! కాని తనలోంచి అయిదేళ్ళు ఎంతో మార్పు తెచ్చినయ్. బుగ్గలు పిక్కుపోయినయ్. మొహంలో మనపటి కాంతిలేదు.

బావ మొహం చూస్తుంటే ఎవరూ తన విషయం చెప్పినట్లులేదు.

బెజవాడ కనకదుర్గాలయ గోపురం

ఫోటో: ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యం, గుంటకల్.

“ఏం సంధ్యా! నామీద కోపంవచ్చిందా అంత నల్లపూసయి పోయావు”

బావమీద తనకు కోపమా? ఎవరేని బాధతో పంచించివు పోతున్నది గాని.

అంతలోనే ఏదో భావం తిరుక్కుమని మెరిసి సంధ్యకు సిగ్గు ముందుకు వచ్చింది. పనిట చెను నిండా కప్పకుని తలవంచుకు నిల్చున్నది సంధ్య.

“చాలా పెద్దమనిషివయి పోయావే? అవునే అది నీ తప్పకాదు భూమిమీద ఉండటంతో అయిదేళ్ళు పెరిగిపోయావు.

కాని నేనుండి మాతాపూ పైన ఆకాశంలో తిరుగుతూ ఉండటంతో ఒక్క ఏడాది పెరిగాను. అబద్ధమను కుంటున్నావా సంధ్యా నే చెప్పేది. ఈ విషయం మాకయినా సూక్ష్మంగా దిగేదాకా తెలియదు. ఐన్ స్టీన్ సాపేక్ష సిద్ధాంతం నిజమేనని ఋజువయింది ‘టైమ్స్’ అనేది ‘యబ్బుల్యాట్’

టరమ్ కాదని ఇక అందరూ ఒప్పుకోవాల్సింది ఏమిటీ అలా తలవంచుకు నిల్చున్నావు. సంధ్యా!”

ఆ పిలుపులో అదే మార్గం—అదే మార్గం. మనసు కుళ్ళు తిరిగిపోయింది.

తరంగితమైన ప్రేమతోనా? తట్టుకోలేని బాధతోనా? సంధ్య తలెత్తి చూసింది.

బావ తనమాట నిలబెట్టుకున్నాడన్న మాట. బావ లెక్కప్రకారం ఏడాదిలోనే తిరిగి వచ్చాడు! దివినుండి భువికి దిగివచ్చిన దేముడిలాగా కన్పించాడు.

“చీకట్లో ఉన్నావే? లైటులు నా చేసుకోకుండా?”

లైటు వేళాడు భాస్కరం.

పల్లవి జాకెట్ సిల్క్ లోంచి సంధ్య మెళ్ళోని మంగళసూత్రం తిరుక్కుమంది. భాస్కరం కళ్ళు గిరగిరాతిరిగినయ్. కాళ్ళు పట్టుతప్పినయ్. “నన్ను తుమించు బావా! మొన్న నే పదహారురోజుల పండుగ” అని సంధ్య గబగబా తన గదిలోకి వెళ్ళి తలపులు విగించుకుంది.

మాడనమ్మకాలు

“మహాత్మా! ఇంట్లో కాలుపెట్టింది లగాయతు అన్న మండలెడుతూంది. తలి! ఏమచూరాలన యింట్లో పాదం పెట్టిందోగాని అన్న నడుచే! ఛీ. ఛీ ఎక్కడ చాపురించినదమ్మ! యీ యేలినాటి కని... తేకపోతే ఎక్కడా ఒక్కసంకల్పన మైనా తప్పకుండా భేషగా చదివి మెట్టు వరకు ప్యాసయ్యాడు కుర్రాడు. అలాంటిది ఈవిడగారు యింట్లో కాలుపెట్టింది తపసుని అబ్బాయి చదువు అటక్కెండి”

“అడవిఒమ్మ! అన్నయ్య సరిగా కాక జీకె వెళ్లక నాటకాల్లో తిరిగి పరీక్ష పోగొట్టు కున్నాడుగాని వదిన వాళ్ళేమైనా చదవ ద్దంవా” అని కాస్త చదువుకొన్న మామయి రాజ్యం వదినగారైన కాంతాన్ని వెనకేసుకు వచ్చింది

“అబ్బో వదినెగార్ని వెనకేసుకు తప్ప న్నావే! అదిసరే చదవక మీ అన్నయ్య పరీక్ష పోయిందన్నావ్! బాగుంది. కాని విశ్వంలాంటి పన్నెండేకరాల మాగాణి, సంకల్పరానికీ ఆరు ఏడు గరికెలు అంబానీ వచ్చేది. అలాంటి బంగారంలాంటి భూమి యీవిడగారు యింట్లో కాలుపెట్టింది తర్వా

తనేగా యితే చూసుండగానే రైతుల పర మయింది,” అని సుందరమ్మగారు కోడలు కాంతంమీద తనకుగల అక్కసు వెళ్లి బోమ్మ తనవాదనను ఎలాగైనా బలపర్చు కోవాలనే కాంక్షతో అంది తల్లియొక్క తెలివితక్కువ తనానికీ నవ్యాలో, ఏద్యాలో, అర్థం కాకలేదు రాజ్యానికి. “దున్నేవాడిదే భూమి అని

శ్రీ వీటూరి

ప్రభుత్వం పెట్టిన చట్టం ప్రకారం అందరి భూములకు మల్లే మసభూమి పోయింది. అంతేగాని ఇందులో కాంతంచేసిన తప్పే మిటమ్మ” అని రాజ్యం సమాధానంకోసం నిరీక్షిస్తున్న తల్లితో అంది.

మామయి చెప్పిన సమాధానం తనకు నచ్చ లేదన్నట్లు సుందరమ్మగారు ఒక్క సారి మూతి విరుచుకొంది.

తల్లితత్వానికి ఆశ్చర్యపోతూ పైటచెతకు అడ్డు పెట్టుకొని నవ్వుకొంది రాజ్యం!

“అవునమ్మా! మాలాంటివాళ్ళి మాటలు

మీకు నవ్వుతగానే వుంటాయ్! ఇంతకూ విన్నవలసిన తప్పులేదులే! ఆ విడగాడు యింట్లో కాలుపెట్టింది లగాయతు...”

“ఉరుకోవమ్మా! ఎవరైనా వింటే నవ్వి పోతారు, ఎందుకీ ప్రమాదం వదిన నలా ఆడి పోకుకొంటావ్. అవిడ వింటే ఎంత బాధ పడుతుందో ఆలోచించావా” అధికౌడం చెలాయించడాని క్కుడా మామూ ప్రమాదం వుండాలి” అని రాజ్యం గదిలోనికి వెళ్లి పోయింది.

శ్రోతలు లేకపోయినా సుందరమ్మగారి లేడియోనేషన్ యింకా పలుకుతూనేవుంది, పెరట్లో కూరగాయలు తిరుగుతూన్న కాంతం అత్తిగారు పెద్దూన్న చీవాటూ దీవనలు వింటూవుంది ఇలాంటివి ఆమెకం కొత్తిగాదు “నిత్యం చచ్చేవాడికి ఏళ్ళే వాడెవడని” కొత్తిలో కొంచెం బాధపడ్డా క్రమేణా అత్తిగారి సాధింపులకు అలవాటు పడిపోయింది. కాపురాని కొచ్చిన తరువాత కొంతకాలంవరకూ ఆమెకు అత్తిగారి మన ప్రత్యం అర్థంకాకలేదు

పెళ్లిలో తన వాళ్ళేమైనా లోటుచేకా లేమోనని కొన్నాళ్ళ వరకూ అనుకొంది కాని నిరుదు పండక్కి వెళ్ళినపుడు అలాంటి దేమీ జరగలేదని తల్లిద్రవారా తెలిసికొంది. మరి తనంటే అతిగాకంత అలుసుందకో అర్థమవలేదు కాంతానికీ పోనీ నేపేనా తప్పుగా సంచరిస్తోందా అంటే అలాంటి దేమీ తన ఆత్మకు ఆనిసంత వరకూ లేదు ఆ విషయంలో తన అత్తిగారు కూడా తనతో ఏకీభవిస్తుంది “చదువుకొం దన్నమాటేగాని ఈకాలపు అడవిల్లా కొదమ్మ మోకోడలు, చాలా విషయంగా వుంటుంది” అని అత్తిగారు పొరుగింటి కేషమ్మగారితో అనడం తన చాటుగా విన్నవాయ్! మరి రూపంలో తనేమైనా కురూపిగా వుండా అంటే “అందంలో అంజలికూడా నీ ముందుబలా దూర్” అంటూ వెనకటికి తన కాసులో కుర్రాళ్ళుతన్న పొనుకుతూ వుత్తిరాలు వ్రాసి వెనకాల వెంటబడి తన తండ్రిచేత చీవాటు తన్న కోజులు న్నాయ్! కాక పోయినా “అడదానికి అందమెందుకు? కొనుక్కుంటామా ఏంటి?” అని అందాన్ని విమర్శించే వారిలో తన అత్తిగారు ప్రధము

పూవు మీ అదృష్టం చెప్పగలదు

నీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగబోవునదిన్నీ, నీ సరియైన దర్శనసుగురించిన్నీ నీవు తెలుసుకొనగోరినట్లయితే ఒక పోసు కార్డుపైన నీకు యిష్టమగు ఒక పుష్పము చేరున్ను, నీవు వ్రాయులేదీ, నేళ వివరములున్ను, నీ సరియైన చిరునామా యున్ను వెంటనే వ్రాసి పంపుము.

కోస్మిక్ శాస్త్రములోని రహస్య గణితము మూలముగా మేము గుణించి, నీవు కార్డువ్రాసిన లేదీలగాయతు 12 మాసములలోను నీయొక్క అదృష్టము, లాభనష్టములు, జీవితసూరము, ఏ వ్యవహారములో నీకు జయము కలుగునో, ఉద్యోగం విషయంలో నుంచిచెడ్డలు, మార్పులు, ఆరోగ్యవిషయము, పరదేశగమనము, తీర్థయాత్రలు, వివాహము, స్త్రీసుఖము, సంతానము, నిధినిక్షేపములు, లాటరీ, అకస్మాద్రవ్యలాభము మొదలగు వానినిగురించి స్పష్టముగా మాసవారీగా వ్రాసి రు. 1-4-0 లకు మాత్రము వి. డి. గా పంపగలము. (వి. డి. చార్జీలు ప్రత్యేకం) దుష్ప్రగహము లేవయినా వున్న యెడల కాంతిచేయు విధానంకూడా తెలుపగలము వివరములు మా పూచీపైన పంప బడును. మేము పంపిన భోగట్లా మీకు తృప్తిగా నుండనియెడల చైకము వాపసు చేయబడును. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు. మీ అద్రును ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.

Pt. DevDutt Shastri, Raj Jyotishi (WP-13) Jullundur City

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రధాన

న్యాయమూర్తి
ప సత్యనారాయణరాజు

బి. ■ రావు అనేది నెంకటరావు
మోసంలో అందజేసిన యిల్లు అతనిది
అసలు అందిన వృత్తి మోస మేనట అందు
వల్ల వచ్చే రాబడి మాత్రం తైలు శిక్ష! ప్రతి
సారి నేరం అంగీ రించినా, నీవాంత రీత్యా
అస్సీలు చెనుకొనే వ్యక్తి అతడు అతనికి
అవంతిపురం అ పి స్టేంట్లు పెడు న్న జడ్జి
నాలుగు సంవత్సరాలు, నేలం ఇడ్జి అయిదు
న్నర సంవత్సరాలు కఠినశిక్ష విధించారు
'అసలే ఉబ్బసం వచ్చి బాధపడుతూంటే,
ఈ రెండు శిక్షలు ఏమిటి నాకు? రెండూ
ఒకదాని వెనుక ఒకటి అమలుజరిపితే 1955
చాకా ఈ కటకటాల వెనుకనే పడి ఏడవారి
మన్నించి రెండూ ఒకే సారి అమలు జరిపి
య్యండి' అని తైలుశూపరిం పెం డెంటుద్వారా
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ హైకోర్టుకి మహజరు పెట్టు
కొన్నాడు [ఆంధ్రప్రతిక సెప్టెంబర్, 1957]
కుమారి బసంత నాయర్ తండ్రి చా
క క నాయర్ హైదరాబాదు ప్రభుత్వ
ద్యోగిగా ఫీంధను తీసుకున్నాడు ఆమె
పర్సనల్ ఫుట్టిండ్లకాని ఏ జిల్లాలో నూ
స్థిరంగా నిలవలేదు మహిళా కళాకారి
నందిమంచి మార్కులతో ఇంటర్మీడియటు
పేసయి, వైద్యకళాశాలలో ప్రవేశం కోసం
దరఖాస్తు పెట్టుకొంది ఆమెను హైదరా
బాదు నగరవాసినిగా పరిగణించి, నగరంలో
ఆమెకంటే మంచి మార్కుల వచ్చినవారు
ఉండటంవల్ల ఆమె దరఖాస్తును నిర్వాహ

తురగా కృష్ణమోహనరావు ఎ

కులు/ త్రోసి వేశారు 'ఇదక్కడి అన్యాయం'
నన్ను నగరవాసినిగా పరిగణించటం శుద్ధపొరపాటు.
పైగా ఆడవాళ్ళకి ఎక్కువ సౌకర్యాలివ్వుని రాజ్యాంగం
ఘోష చెసుకొంటే, ఇన్నే ఇస్తాం స్త్రీలకంటూ కేటా
యించడమేమిటి? హైకోర్టువారు దయతో కలగచేసికొని
'నాకు ప్రవేశమిప్పించాలి' అని రాజ్యాంగంలోని 226 వ
మూత్రం ప్రకారం ఒక 'రిట్' వాఖలుచేసుకుంది.

[ఆంధ్రప్రతిక, సెప్టెం 26, 1957]

—నలగొండ జిల్లాలో ఇద్దరు పెద్ద మనుష్యులు.
పెద్దమనుష్యులు కాబట్టి ధర్మసంగ్రహం ఒక ఖాసీ
కేసులో పాక్ష్యమిచ్చారు. ఖాసీకేసు హైదరాబాదు
హైకోర్టువరకు వాతే, పునర్విచారణ చేయమని వెనక్కి
ఫంపించింది. వీరు మల్లీ పాక్ష్యం ఈయవలసివచ్చింది.
ఎవరికైనా అవుతుంది పొరపాటు! వీరి మొదటి పాక్ష్య
నికీ, రెండోదానికి తేడావచ్చింది. వీళ్ళు అబద్ధం చెప్పా
రంటూ వెంటబడింది ప్రాసీక్యూటర్. మొదట మెజిస్ట్రేటు
కోర్టు; తరువాత సెషన్స్ కోర్టు. 'మాడండి. వీళ్ళు అబద్ధ
మాడారు. తప్పుకు పాక్ష్యం చెప్పారు. వీళ్ళిని కాస్త
శిక్షించండి' అంటూ ప్రాసీక్యూటర్ ఆంధ్ర ప్రదేశ్
హైకోర్టు నభ్యర్థించింది. [ఆంధ్రప్రతిక, సెప్టెం 23, 1957]

—ఎస్. కామేశ్వరరావుగారు. మొదట డి.ఎస్.
పి.గా, తరువాత డి. ఎస్. పి.గా పనిచేశారు, మదరాసు
ప్రభుత్వపు కాయంలో. ప్రభుత్వం మొదట ఆయన
పదవీప్రమాణాన్ని తగ్గించింది; తరువాత పదవీనుంచి తొల
గించింది. 'నాకు చాలా అన్యాయం జరిగింది. దయఉంచి
నా ఉద్యోగం నాకు వచ్చేటట్లు చూడండి' అని ఆంధ్ర

ప్రధాన న్యాయ

శ్రీ కోకా సుబ్బ

న్యాయ మునోహర్ కర్కాడే

న్యాయ అప్పారె

న్యాయ ఉమాసుపేశ్వరం

ట్రైకో కలకల్లాడే

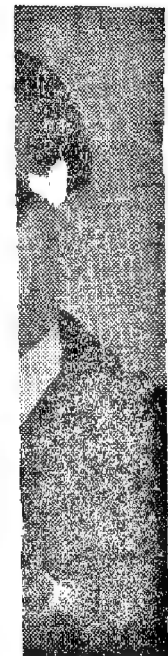
నవ్యానుస్థానం

ఎ. వి. ఎల్. ఎల్. బి.

నవ్యానుస్థానం

పి. శ్రీనివాసాచారి

నవ్యానుస్థానం

నవ్యానుస్థానం వేడుకున్నాడు.

[ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆగస్టు 4, 1957]

—నిజాం నవాబు రెండవ కుమారుడు మోజంజా.

అతనిపై రజయా-బీగం అనే పియాన్సో. దావా తెచ్చింది: 'నవ్యానుస్థానం 1948 అక్టోబరులో వివాహం చేసుకున్నావు. నెలకు రెండు వేల రూపాయలు ఇస్తానన్నావు. నీవల్లా నాకు ముగ్గురు అడపిల్లలు కలిగారు' అంటూ. 'నిజమే మరి!' అన్నాడు అతడు ఆమెకి సమాధానంగా. ఇంతలో మోజంజా భార్య అన్వార్ బీగం ఈ కేసులో నన్ను కూడా పాక్షికంగా చేర్చాలంటూ ముందుకు వచ్చింది. 'ఇది మా ఇద్దరికీ సంబంధించిన సంగతి. ను ధ్య లో నువ్వెందుకు పానీం లో పుడకలా?' అని వాది, ప్రతివాది ఇద్దరూ కలిసి ఆమె పార్శికావధానికి వీల్లేదన్నారు. పార్శికా అన్వార్ బీగం రావడానికి వీలులేదని నిర్ణయించడంతో సం, రజయా బీగం ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులో సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్ దాఖలుచేసింది. —[ఆంధ్రప్రదేశ్ నెహ్రూ 22, 1957.]

వీళ్లంతా—ఈ రజయా-బీగం, బసంత నాయర్, కామేశ్వరరావు, వెంకట్రావు, నలగొండ పెద్దమనుష్యులు—వీళ్లంతా కష్టాలుపడ్డారు; తమకు అన్వాయం జరిగిందని భావించారు. 'నవ్యానుస్థానం' అంటే వాళ్ళనున్న నవ్యానుస్థానం అమలు జరపమని హైకోర్టును అభ్యర్థించారు. రజయా-బీగం కేసువిచారించి, నవ్యానుస్థానం వారాయరాజా, 'వాది, ప్రతివాది కలిసి గూడుపుటాటిగా ఈ కేసు తెచ్చిపట్టుగా కన్పిస్తోంది. ధర్మ మహా-కెల్ల చేసుకున్నాడంటే, ఆ విషయంతో భార్యకు సంబంధంలేకుంటే మరెవరికంటుంది? అన్వార్ బీగంకూడా ఈ కేసులో ప్రతివాదిగా ఉండవల

సింజా! అని తీర్పు చెప్పారు. అక్టోబరు 21 న తేదీన సుప్రీంకోర్టు డివిజన్ బెంచి ఒకటి ఈ తీర్పుపై ఆపీలుచేసుకోవానికి రజయా-బీగంకు ప్రత్యేకానుమతి ఇచ్చింది. సి. పి. సి.లో ఆర్డరు 1 రూల్ 10 ని క్రింది కోర్టులు తప్ప అర్థం చేసుకోన్నాయని సుప్రీంకోర్టుకి దరఖాస్తులో రజయా-బీగం మనవిచేసుకొన్నది. బసంత నాయర్ రిట్ దరఖాస్తుపై వాదోపవాదాలను ఆలకించిన ప్రధాన నవ్యానుస్థానం రిక్వికో-కా సుబ్బారావు, నవ్యానుస్థానం జగన్మోహన్ రెడ్డి ఆ పరిస్థితులలో ఆమెకు వైద్య కళాశాలలో ప్రవేశం లభించకపోవడం సక్రమమే అన్నారు. రిక్వికోలన్నీ సాకల్యంగా చదివి వెంకట్రావు శిక్షపూర్తిగా అనుభవించవలసిందే అన్నారు నవ్యానుస్థానం మనోహర్ పరాద్. 'ఈ పెద్దమనుష్యులు ఇద్దరూ తిప్పకు సాక్ష్యం ఇచ్చింది నిజమేకోవచ్చు. ఇంత ఆలస్యం చేశారుమీరు. ఇప్పుడు చేసే దేమిలేదు. వారిని వెంటనే విడుదలచేయండి' అని పెద్ద మనుష్యుల కేసు విచారించిన నవ్యానుస్థానం ప్రభుత్వాన్ని ఆజ్ఞాపించారు. ఉద్యోగ ప్రమాణం నుండి తిగించడం పరే, ఉద్యోగం నుండి తొలగించడం ఏమీ కానులేదు, అని ప్రభుత్వాన్ని మందలించారు నవ్యానుస్థానంలు ఉమామహేశ్వరం భీమకంకరం.

గజేంద్రుడి రిట్

పూర్వం గజేంద్రుడనే రాజుండేవాడు. ఒకసారి ఒక మొసలి అతనికాలు పట్టుకొని నీళ్ళల్లోకి ఈడ్చివెయ్యటం ప్రారంభించింది. వెంటనే పరలోకపు ప్రధాన నవ్యాను

నవ్యానుస్థానం వేటి

నవ్యానుస్థానం జగన్ మోహన్ రెడ్డి

నవ్యానుస్థానం కమర్ మాసన్.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రధాన న్యాయస్థానం

స్థానంలో ఒక రిటర్ దాఖలు చేసుకున్నాడు. పరలోకపు ప్రధాన లక్షణం ఏమిటంటే అక్కడ న్యాయవిచారణకాని (జ్యూడీషియరీ) కార్యనిర్వహణకాని (ఎగ్జిక్యూటివ్) రెండూ పరమాత్మ చేతుల్లోనే ఏకమై ఉంటాయి. 'రిటర్' దరఖాస్తుతో పాటు జరిచేర్చి పంపిన అఫీడవిట్టులో గజేంద్రుడు 'లావోక్స్' అయితే... అంటూ మనవి చేసుకున్నాడు. ఒక క్షణంలో దివ్య దృష్టితో న్యాయ న్యాయ వివక్షలు పూరి చేసుకొన్న పరమాత్మ, నీరికిం చెప్పకుండానే కేంబ్రిడ్జ్ యుగమున చేబోయి సంధించకుండానే పరువు పరువునవచ్చి దువర్తన, శిష్టరక్షణ చేశాడు. ఈ దివ్యదృష్టివల్లనే పరమాత్మ, నోటిను లిప్పించడం, సమయ కాఠీ చెయ్యించటం, వాటి ప్రతివాదులకెరఫు న్యాయవాదుల వాదాలలోని న్యాయాన్ని పరిశీలించడానికి యత్నించడం-ఇటువంటి యెడలన్నీ లేకుండా పోయాయి.

పరలోకంలో బిలే ఫరవాలేదుగాని; మనలోకంలో న్యాయవిచారణకాని, కార్య నిర్వహణకాని వేర్వేరుగా ఉండడమే సమంజసమనే అభిప్రాయానికి వచ్చారు మన వాళ్ళు. కేవలం న్యాయపరిపాలనా కార్యక్రమాలలో మాత్రమే నిమగ్నమై ఉంటుంది మన ప్రధాన న్యాయస్థానం. కార్యనిర్వహణ కార్యకర్త రాష్ట్ర కేంద్ర ప్రభుత్వాలది. తమ కీర్తనవచ్చిన పన్నులు విధించటంతో ప్రారంభించి, తమ కీర్తన వచ్చిన వ్యక్తులతో అకౌడమిటా స్థాపించడంవరకు ప్రభుత్వాల చేస్తూంటాయి. అందులో ను ఈ నాటికి సంక్షేమ ప్రభుత్వాల మిగులు తియ్యానికి ధరలకట్టడం వగల్గుంచి, కవిత్వానికి విలువలు కట్టడం వరకూ అన్నీ ఆనే చేస్తూంటాయి. వ్యక్తుల హక్కులను అణచివేయడంతోసం ప్రభుత్వ యంత్రం ముందుకు వెనకకు కదులు తూంటుంది. అందుకేనే, సాధ్యమయినంత వరకు ప్రభుత్వ ప్రభావానికి అతీతమైన న్యాయవిచారణా వ్యవస్థను సెలకొల్పడానికి ప్రతి దేశంలోనూ ప్రయత్నిస్తారు. మన రాజ్యాంగంకూడా హైకోర్టుకు, క్లెరింకోర్టుకు ప్రభుత్వ ప్రభావాన్ని ప్రతిఘటించగలిగిన అధికారాలు ఇచ్చింది. న్యాయ కౌశ్య పరిజ్ఞానంతోబాటు, స్వతంత్ర యోచనాశక్తి గలిగిన వారే సర్వతా న్యాయ మూర్తులుగా నియంత్రించుకొన్నారు.

హక్కుల రక్షణ

వ్యక్తులకీ, సంస్థలకీ, ఈ రెండూ కలిపి

న్యాయమూర్తి శ్రీ కుమరయ్య

న్యాయమూర్తి శ్రీ చంద్రారెడ్డి

వీర్పడిన సమాజానికి హక్కులున్నాయి. మనకి రాజ్యాంగం ప్రాథమిక హక్కులను కొన్నింటిని ప్రసాదించింది. ఇంకొకరి చర్యలవల్ల మనకు కష్టం కలిగించని భావించి వచ్చును, మనకు అన్యాయం జరిగిందని మనం అనుకొన్నప్పుడు, న్యాయస్థానాన్ని తిరణు పెడుతాం. ఇతరులు చట్టబద్ధంగా

చేసిన పనులవల్లకూడా మనకు కష్టాలు కలగ వచ్చు. అందువల్ల మన హక్కులకు భంగం వాటిల్లినప్పుడే న్యాయస్థానం కలగజేసికొని న్యాయం చేశూర్చి యత్నిస్తుంది. ప్రజాప్రతి నిధులందరూ కలిసిరాజ్యాంగంసిద్ధించేశారు. రాష్ట్ర కేంద్ర ప్రభుత్వాల అందులో పొందుపరచబడిన న్యాయ సమస్యలను సేవనాని చేస్తాయి. అవి వారీచేసే ఆజ్ఞలు చట్టబద్ధంగా ఉంటాయి - సర్వ సాధారణంగా! కానవచ్చమైన చర్యలవల్ల మనకు కష్టాలు కలిగితే, న్యాయస్థానం వివిధంగానూ కలగ చేసికోలేదు. పైగా-కేసుకొచ్చేసి ఖర్చులు ఇచ్చుకోసుంటుంది. మదరాసు అమృతంపన్ను చట్టానికి ఒక సవరణ

ప్రతిపాదించి, పొగాకులలో కొన్నింటిపై పన్ను విధించింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం దేశవారీ పొగాకు వ్యాపారం చేసేవారిలో జరివీయా పొగాకు వ్యాపారం చేసేవారిపై మాత్రమే అమృతం పన్ను విధించటం ప్రాథమిక న్యాయ న్యాయానికి విరుద్ధమని ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులో కొందరు వర్తకులు 'రిటర్' దరఖాస్తులను దాఖలు చేసుకొన్నారు. చట్టాలందరికీ సమావరతలు ప్రసాదించాలనే ప్రాథమిక న్యాయనాత్రం అమెరికాలోనూ, మనదేశంలోనూ న్యాయ మూర్తుల చేతుల్లో వివిధంగా పరిణామాలు పొందిందీ వివరిస్తూ, వరీయా పొగాకుపై మాత్రం పన్ను వేయటంవల్ల ఆ ప్రాథమిక న్యాయానికేమీ భంగం వాటిల్లేదని నిర్ణయించారు. ప్రధాన న్యాయమూర్తి శ్రీమద్దా రావు, న్యాయ జగన్మోహన్ రెడ్డి

అయితే ప్రభుత్వ చర్యలు చట్టవిరుద్ధాలైనా, చట్టాలు రాజ్యాంగ న్యాయానికి అననుకూలంగా ఉన్నా-ఆ చర్యలు, ఆ చట్టాలు అక్రమమైనవని, చెప్పని అనడానికి ఎన్నడూ వెనుదీయలేదు, మన న్యాయమూర్తులు కెట్టాలో జన్మించిన కొందరు మహమ్మదీయులు కలకాలంనుంచి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వివిధ ప్రాంతాలలో న్యాయారం చేసికొంటున్నారు. వాళ్ళు భారత విభజన తర్వాత పొదులుగా తమ హక్కులతో తెలియక పాకీస్తాననుండి ప్రయాణమమతి పత్రాలను పొందారు. ఫారీనర్స్ విక్రీ పెకన్ 8 (2) ని వసుసరించి సెలకోజులలోగా రాష్ట్రాన్ని విడిచి పొమ్మనమని ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతరింగిక కాని గత జూలైలో ఉత్తరువులు జారీ చేసింది. ఈ సమస్యపై రిటర్ దరఖాస్తులను దాఖలు చేసుకొన్నది, మన ప్రధాన న్యాయస్థానం విడిచి విచారించిన ప్రధాన న్యాయ

మూర్తి సుబ్బారావు, న్యాయజగన్మోహన్ రెడ్డి, సిటికెనెషివ్ ఏర్ (పౌరసత్వ చట్టం) సెక్షన్ 9 (8) క్రింద ఉన్నట్లుగా (ఆంధ్రప్రదేశ్, సెప్టెంబరు 15, 1957)

పౌరసత్వ ప్రకారం ప్రచురణ ద్వారా మంచి పాటు పెట్టిన అమ్మకం వరకు ప్రతీది జాతీయం చేసి సామ్యం చేసుకోవాలని ఉద్దేశ్యం. కవులను జాతీయం చేస్తామంటే ధర వారేదు కాని, పరిశ్రమలలో కొన్నిటిని జాతీయం చేస్తామంటే, రాజ్యాంగంలో పొందుపరిచిన కొన్ని ప్రాథమిక హక్కులతో సంఘర్షణ వస్తుంది వాటిగా ప్రభుత్వం ప్రారంభించే న్యాయాలతో బాటు, ప్రతి వాడిగా న్యాయాలలో పాటానే అవసరం నానాటికి ఎక్కువ జైల్లో ఉండి ప్రభుత్వ పక్షాన న్యాయవాదా లన్నింటిలోన సమర్థి తో వాదించే న్యాయవాదుల అవశ్యకత ఎంతో ఉన్నది

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులో ప్రభుత్వ న్యాయవాదిగా శ్రీ మొదవోలు శేషచలపతి పనిచేస్తున్నారు ప్రభుత్వం తరపున పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ గా శ్రీ డి. మనికన్నయ్య నాయకుల వ్యవహారాల్లో ఉద్యోగం సమర్థులైన న్యాయవాదులుగా పేరుగడించు కొన్నారు న్యాయశాస్త్ర పరిజ్ఞానానికి, వాదనా పటిమకి ఇరువురూ వృత్తిలో గౌరవం గడించుకొన్నవారే వీరుగాక, ప్రభుత్వం కొరవడిన అడ్వకేట్ - జనరల్ శ్రీ దువ్వారాని సర్ రాజు ప్రభుత్వపక్షాన గాదిస్తూంటారు న్యాయవాదిగా శ్రీ వరస రాజు ప్రతిభను కొనియాడడం అప్రమేయం వృత్తిలో అత్యున్నత స్థాయి నందుకొన్న న్యాయవాది శ్రీ ప్రభుత్వం అడ్వకేట్ - జనరల్ గా నియమిస్తుంది శ్రీ మొదవోలు న్యాయ న్యాయాలను సులభమైన శ్రీ లో న్యాయ మూర్తులకు చక్కగా అవగాహన అయ్యేటట్లు వీరు గాదిస్తారు ప్రధాన న్యాయమూర్తి కోర్టు అడ్వకేటు - జనరల్ వాదనలను పూర్తి సర్వ సాధారణంగా ఉత్తమమైన న్యాయ వాదులతోటి, కఠోరమైన ప్రేక్షకుల తోటి నిండిపోతుంటుంది ఆ రంగం లో అటువంటిది ప్రాతిపదిక లభిస్తుంది

కోర్టులో కీటకీట

శ్రీ వరసరాజు అడ్వకేట్ - జనరల్ పద విశోధాలు, హైకోర్టు న్యాయవాదుల సంఘానికి అగ్రతీతపదవిని కూడా నిర్వహిస్తారు హైకోర్టు లైబ్రరీకి సరిగా క్రింద వార్ అసోసియేషన్ గది ఉంది అరెస్టు మంది న్యాయవాదులకు నిర్దేశించబడిన, ఈ గదిలో ఆరవండు సెలక్షన్లు, గౌనులు వేసుకోవడం తరగతం చేత కట్టు చీకట్లు కమ్ముతాయి హైకోర్టులో ఒకే కోణం

న్యాయమూర్తి శ్రీ భీమశంకరం

మూడు నాలుగు శేషులలో హాజరవలసినట్లే న్యాయవాదులు గౌనులు, పుస్తకాలు తమ పైటలలో పెట్టి తిప్పుకొని, స్టంట్లలో ఈ హాలులో బల్లలపై, టెంచీలక్రింద, వీరు నాలపక్కన వాటిని దాచుకుంటారు - ఖర్చు కాను కంపార్టుమెంటులో ప్రయాణించే ప్రయాణీకులూగ! వార్ అసోసియేషన్ కొరకు ఒక ప్రత్యేక భవనాన్ని ఆ ప్రాంతంలోనే నిర్మించడానికి ప్రభుత్వం యోచన చేసింది! రెండువేల పదివేల రూపాయలకు ఒక పాను చేసింది! కాననసభ డబ్బు మంజూరు చేసింది! కాని-పబ్లికువల్లూ కాని ఇంకా పని ప్రారంభించలేదు

అసలీ హైకోర్టు భవనం అరుగురు న్యాయ మూర్తులు, వారసంఖ్యకి తగిన కార్యాలయోద్యోగులు, అరెస్టు మంది న్యాయవాదులు పని చేయడానికి నిర్దేశించబడిన భవనం అందులో ఇప్పుడు పద్నాలుగు న్యాయమూర్తులు, ఆరవండు న్యాయవాదులు, మూడు వందలమంది కార్యాలయోద్యోగులు పని చేస్తున్నారు వార్ అసోసియేషన్ హాలుకి అనుకోనే ఉన్న చిన్న గదిలో ప్రభుత్వం మాత్రమే ఉద్దేశించబడిన ఒక కేంటీన్ ఉంది అందులో ఒకేసారి పన్నెండు పదముగ్గురు కంటే ఎక్కువమంది కూచోని కాఫీ తాగటానికి వీలులేదు ఎక్కడి పన్నెండు? ఎక్కడి ఆరవండు? కాఫీ సేవిదామని వచ్చే లేడీలారు పక్క కంపార్టుమెంటులో కూచోని తాగవలసినవారి

మూడు సెలక్షన్లు తాత్కాలికంగా ఉపయోగించ దలచిన ఒక పెద్ద హాలు కార్యాలయోద్యోగులు పని చేస్తున్నారు కొందరు మరికొందరు ఒక వరండాలో కూచోని పని చేస్తున్నారు న్యాయవాదులకు ప్రైవేట్ పెట్టే టైపులు చాలామంది మెట్లపక్కన, మేడమెట్ల పక్కన, స్టంట్ల పక్కన కూచోని పని చేసుంటారు ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ఎర్రతైపు మహా గ్రంథం లో న్యాయస్థాన కార్యాలయోద్యోగుల కష్టాల ఘట్టం

బీజే - పై వర్తన చదివినవారు, హైకోర్టు మాడనివారు - ఆదోక్ష గాలీ వెలుతురు లేని ఒక చిన్న భవంతిలో ఉంటుందని ఊహించుకోవచ్చు అంతకంటే పూర్వం వేరొకటి ఉండదు హైకోర్టు భవనం అత్యంత సుందరమైన భవనాలలో ఒకటి రాజధాని నగరంలోని దివ్య భవనాలలో, ఉన్నావియా విశ్వ విద్యాలయంలోను, ఆసుపత్రిలోను, హైకోర్టు మాడ ప్రత్యేకంగా పెట్టిన వారి బీజే సేవ మహాభుత విహించిన నిజం ప్రభుత్వ రేణికు నిర్మించిన భవనాలన్నీ కొడిమింది సుఖంగా గడుపుకొనడానికి నిర్దేశించబడ్డాయి, చాలమంది బీజే కష్టంగా కూడా గడుపుకొనేరు!

మీరు నయాపుర (కోర్టు రోడ్) నుంచి పురాణాపుర (పాత నం రోడ్) వద్దకు పోయే సమయం బాటలను చూసేటంటారు మూసీ నదికి ఇరుపక్కల రెండు బాటలున్నాయి ఇటువంటివి వీటికి అటుపక్కన ఉన్నా నియా ఆసుపత్రి, ఇటు ప్రధాన న్యాయస్థానం ఉన్నాయి మీరు ఒక వేళ బస్సు మీద రావచ్చు వస్తే, సాలార్ రెండు మూలలయం వద్ద ఎనిమిదవనంబరు బస్సు దిగితారు మూలలయం ఎదురుగా ఉండే రోడ్డు పైకి హైకోర్టు భవనం ఉంది క్రింది భాగములో రిజిస్ట్రార్ శ్రీ ఓబులరెడ్డి కార్యాలయం, హైకోర్టు సాధారణ పరిపాలన సంబంధించిన కార్యాలయాలు, వార్ అసోసియేషన్, కొందరు న్యాయమూర్తుల న్యాయస్థానాలు ఉన్నాయి న్యాయ విచారణకు ముందు జరగవలసిన కార్యకలాపాల నిర్వహణకు సంబంధించిన కొలులు - అప్పీలు ఎగ్జామినర్లు, టెంచీ క్లర్కులు కొలు వంటివి ఉన్నాయి రెండవ అంతస్తుపై ప్రధాన న్యాయమూర్తి, మిగిలిన న్యాయమూర్తుల కొలులు, ముగ్గురు ప్రభుత్వ పక్ష న్యాయవాదుల కార్యాలయాలు, న్యాయమూర్తుల ఫేబర్లు ఉన్నాయి హైకోర్టు లైబ్రరీ కూడా ఈ భాగంలోనే ఉంది హైకోర్టు రైటర్లుగది, కొందరు న్యాయమూర్తుల ఛాంబర్లు అంతకు పై అంతస్తులో ఉన్నాయి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రధాన న్యాయస్థానం

రిజిస్ట్రార్ దరఖాస్తులకు, రివిజన్ పిటిషన్లకు, అప్పీల్స్కు సంబంధించిన కౌగిలాలను రిజిస్ట్రార్ వద్దకు వారు స్వీకరిస్తారు. తరువాత కేసుకు సంబంధించి, నామకరణం చెయ్యటం జరుగుతుంది. 'కౌలదోషం పట్టించా? అమలులో ఉన్న న్యాయనూత్రాల ప్రకారం ఇక్కడ రిజిస్ట్రార్ దరఖాస్తు పెట్టుకోవచ్చా? లేదా అప్పీలుకు మాత్రమే ఆవకాశం ఉందా? ఈ న్యాయాస్పేషన్ల పద్ధతిని అభ్యర్థించడానికి దరఖాస్తుదారుకు చుక్కచుక్కా? లేదా? అన్న విషయం అప్పీలు ఎక్స్ మినస్ పరిశీలిస్తారు. సాధారణంగా న్యాయ నిర్ణయ మాత్రాలను పూర్తిగా ఆవగాహన చెసుకొన్న వారే ఈ కేసులలో ఉంటారు. కాని ఒక్కొక్కప్పుడు హరికూడా సంజ్ఞా బోలు కలుగుతుంటాయి. ఉదాహరణకి అక్టోబరు మాసంలోనే నిరయానికవచ్చిన ఒక్కొక్క కేసులో, 'రిజిస్ట్రార్ దరఖాస్తు వేయడం ఒక వ్యక్తిగతమైన చుక్కచుక్కా? లేదా, దరఖాస్తు దారుడు దనిపోయినప్పుడు దరఖాస్తుకి సంబంధించిన కేసులో అతని వారసులను పార్టీలుగా చేర్చవచ్చా? లేదా వారిని వేరే రిజిస్ట్రార్ పడవేయమని అడగాలా? అని సంజ్ఞాం కౌర్యాలయోద్యోగులకు కలిగింది. 'రిజిస్ట్రార్ దరఖాస్తులకు సంబంధించిన దైనప్పుడు, వారసులను పార్టీలుగా చేర్చవచ్చు' అని సంజ్ఞా నివృత్తి చేశారు న్యాయాధిపతులకు.

ఇక్కడ ఒక విషయాన్ని ప్రస్తావించారు. కే. తల్లికెట్టి రామారావు కోర్టుల బాధలను గురించిన ఒక వ్యంగ్య చిత్రంలో

ప్రతిస్పందం వెనుకనుంచి ఒక చెయ్యి (లంచం కోసం) చాచి ఉన్నట్లు చూపించాడు. కాని నేటి ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులోని చాచినచేతులు కనపడవు. దీనికి మనం హైకోర్టు కౌర్యాలయోద్యోగులు అందరినీ, పరోక్షంగా దీనికి బాధ్యులయిన ప్రధాన న్యాయమూర్తిని, రిజిస్ట్రార్లను అభినందించాలి.

కేసులో ప్రతివాదులకి నోటీసులు వెళ్ళవలసిన బాధ్యత తెంచుకున్నట్లు సెక్షన్ల స్వీకరిస్తుంది. ఏజెండ్లమందు ఏకేసు ఎన్నడు రావాలో పోస్టింగు సెక్షన్ల నిర్ణయిస్తుంది. సాధారణంగా కేసులు విచారణకు రావడానికి నెలలూ సంవత్సరాలు పడుతుంది కాని కొన్ని కేసులు తొందరగా నిర్ణయం కావలసి వని ఉంటాయి. (బసంత్ నాయర్ రిజిస్ట్రార్ దరఖాస్తు నెగ్గినా, ఈలోగా ఆరు నెలలు గడిచిపోతే ఆ మేళా ప్రయోజనం ఉండదు) ఈ కేసులలో న్యాయనిర్ణయం అలభ్యమైతే, న్యాయం కావల్సివెళ్ళు. ముందుగా న్యాయమూర్తిగా నివేదించుకొంటే, కౌలయాపన లేకుండానే కావలసిన పనులన్నీ జరిగి కేసులు విచారణకు వస్తాయి.

హైకోర్టులో వారం అంటే సోమవారం నుంచి శుక్రవారం వరకు. వచ్చేవారంలో న్యాయమూర్తులు ఏ ఏ కోర్టులో కూచోని ఎప్పుడు ఏ తరహా కేసులను విచారిస్తారో ముందుగా తెలుపుతూ, ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఆదేశాల ననుసరించి, రిజిస్ట్రార్ల నిర్దేశాన్ని ప్రకటిస్తారు. రు 7,500 ల కంటే

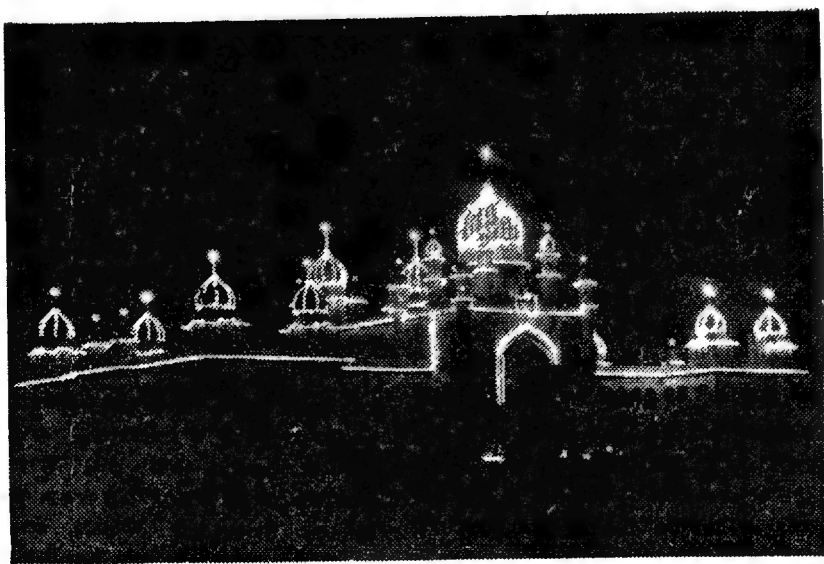
విలువగలిగిన ఒక తరహా కేసులను విచారించడానికి; మరణశిక్ష యావత్ కౌరగార శిక్షలపై అప్పీల్స్ను విచారించడానికి— ఇటువంటి వాటికి న్యాయమూర్తులు ఇరువురు కలిసి 'డివిజన్ బెంచ్'గా ఏర్పడి విచారణ చేస్తారు. ప్రతి కోర్టుమందు, ఆరోజు, ఆకోర్టులో విచారణకు రాబోయే కేసులను నూచించే 'కౌజుల్స్టు' ఒకటి తగిలించబడి ఉంటుంది

కార్యదక్షత

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రధాన న్యాయస్థానం వంటి పెద్ద వ్యవస్థను నిర్వహించడానికి కార్యక్రమ నిర్వహణం జరిగేట్లు పనిచేయించడం కష్టమైన సమస్యే. ఐనా-మన హైకోర్టులో నేలు పెట్టి చూపించడానికి వలకు పడకుండా కార్యక్రమం సాగిపోతుంది న్యాయమూర్తుల సహకారం లేకుంటే ఈ విధంగా ఉత్తిమ స్థాయిలో కార్యక్రమ నిర్వహణ సాధ్యం కాదు. మన న్యాయమూర్తులు కష్టపడి పని చేస్తారని పేరు తెచ్చుకొన్నారు. రోజూ హైకోర్టు 10-45 నుంచి 1-45 వరకు, మధ్యాహ్నం 2-30 మొదలు 4-45 వరకు పనిచేస్తుంది. రోజుకి 5 గంటల 15 నిల పనిచేసే హైకోర్టు బహుశః భారతదేశానికంతకీ ఇదొక్కటే. పనిచేసే ఈ కాలంలోనే సాధ్యమైనంత ఎక్కువ పని పూర్తిచేసేది కూడా దేశానికంతకీ మన న్యాయమూర్తులే అయ్యారనిపిస్తుంది. రాష్ట్రంలోని న్యాయస్థానాలు కొన్ని మన ప్రధాన న్యాయస్థానం వద్ద ఇంకా శిక్షణపొందవలసిన అవసరం ఉంది

సరిగా గంట 10-45 లకి, గంట 2-30 లకి న్యాయమూర్తులు తమతమ స్థానాలలో ఎలా ఆసీనుతాతారో-అదేవిధంగా గంట 1-45 కి, గంట 4-45 లకి గంట కొలేసరికి వారు పనిచేస్తారు. వెండికర్ర ముందు చేతో ఎత్తి పట్టుకొని ఆటెండరు దారిచూసినాంటే, తమ తమ ఛెంబర్సులోనికి వెళ్ళిపోతారు. ఈ విధంగా నిర్వహించడాన్ని అనుసరించి న్యాయమూర్తులు పనిచేయడంవల్ల వాటి ప్రతివాదులకి న్యాయవాదులకి తమ కార్యక్రమాన్ని సుస్పష్టమైన పద్ధతిలో నిర్ణయించుకోవడానికి అవకాశం చిక్కుతుంది. న్యాయనూత్రాలను, కేసులోనున్నట్లుంగాతయూచేస్తే న్యాయమూర్తుల సమయాన్ని సాధ్యమైనంత తీరకుండా వ్యయం చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఇరుపక్షాలకి ప్రయోజనకరమైన విషయం ఇది.

గత మాసానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులో 27000 కేసులు విచారణకోసం పడి ఉన్నాయి అని 'ఆంధ్రపత్రిక' ప్రకటించింది (5-వ పేజీ చూడండి)

దీపాలంకృతమైన ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు భవనం

★ మూఢనమ్మకాలు ★

(27-వ పేజీ తరువాయి)

“ఈకాలంలో కలకటేలులు వున్నాడంటే కడం అంటే మాటలు కాదు; అద్భుతం గానంది; కాలం కలసి వచ్చింది” అని అంతా సంతోషించారు. కానీ సుందరమ్మ మాత్రం “సనేమరా” అంది “ఛా! ఛా! పెద్దవనాభిరీ! కట్టు మానకొని తిరగడంకూడా ఒక వున్నాక మేనా? వాడి తెలివిలేటలకు ఏతాళిలాగిరియో రావలసింది, కానీ అయి నింటిదాని అద్భుతం బాగాలేక యీ ఖర్చు పట్టింది” అని ఏమేమో వ్యాఖ్యానించింది సుందరమ్మ.

సుందరమ్మ గారి పిసతలి ఒకామెవుండేది. ఆమెకు పిల్లా పాపా ఎవ్వరూ లేరు. ఆమె చనిపోతూ ఆమె తాలూకు ఆస్తియూవూ సుందరమ్మ గారిపేర వ్రాసి చనిపోయింది. అనుకోని ఆస్తి అకస్మాత్తుగా కలసివచ్చి ఎందుకు అంతా సంతోషించారు. (కొంత మంది యీర్ష్యకూడా పడ్డారనుకోండి) నిజానికి ఈ సంఘటన కాంతం కాపురానికి వచ్చింది తర్వాతే జరిగింది అంతా కాంతం కాపురానికి వచ్చిన వేళవచ్చినాదు. కానీ సుందరమ్మ గారు మాత్రం విశ్వాస రాహిత్య తీర్మానంలా ప్రజావాక్కును ఒక్కమాటలో కొట్టిపెట్టింది. ఈ ఆస్తి కలుసుకుంది ఏనాడో అనుకున్నాం పోతూ పోతూ ఆ దిక్కుమాలినది. స్త్రీలో కొంత భాగం కాల్చేసింది ఇంతకీ దాన్ని వలసిన పనేమింది ఇదింతా మారుదర్పణం మాయింట్లో కనితాండవ మారుతుంటే అద్భుతం రమ్మంటే ఎలావస్తుంది? అని సుందరమ్మ గారు ఉవాచ.

ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నో జరిగాయి. ఎన్ని జరిగినా, సుందరమ్మ గారు మాత్రం కాంతం యింట్లో కాలపెట్టినవేళ మంచి దిని మాత్రం ఒప్పుకోదు.

ఆవేళే వుదయం, పదిగంటలవుతుంది కాంతం వంటపని చేస్తూవుంది. సుందరమ్మ గారు సులోచనాలు ధరించి, అధ్యాత్మిక రామాయణంలోని కొన్ని కీర్తనలను మందిం స్థాయిలో పాడుకుంటూ బియ్యం బాగు చేస్తూంది ఇంతలో కొడుకువచ్చిని స్వనిని తలెత్తి చూసింది కొడుకుమొగం చూసేసరికి సుందరమ్మకి నవ్వాగలేదు.

“అదేమిటా ఇంత ఎండలో చెమటలు కక్కుకుంటూ వచ్చేశావ్. ఆఫీసులేదా ఏమిటి?” అని కొడుకుని అనునయ పూర్వంగా; కళ్ళిద్దాలను కాస్త సడలించి ప్రశ్నించింది సుందరమ్మ “అదికాదే..”

అంటూ కొడుకు తడబడుతూ నీళ్లు నములు తున్నాడు.

భర్తతాక గమనించిన కాంతం ఆత్రుతగా తలుపువారకు వచ్చి నిలబడింది

“మనకి లాటరీలో లక్ష రూపాయలు వచ్చాయమ్మా ఇదిగో టెలిగ్రామ్” అంటూ కొడుకు ఆనందం, ఆశ్చర్యం మేళవించిన గొంతుతో అన్నాడు.

ఒక్కసారిగా విన్న యీ సంతోషనార్త సుందరమ్మకు మాట రానీయలేదు. ఎటకేలకు గొంతుకే సపరిచుకొని “ఏమిటి?” లక్ష రూపాయలే? మనకే? నిజమేనా బాబూ!”

అంటూ సుందరమ్మ అంతవరకూ అడుగు తున్న సులోచనాల్నితీసి వాటిని కుభంగా తుడిచి టెలిగ్రామ్ చేతపట్టుకొని, అదితనకేం అర్థంకాక పోవడంచేత, ఇంగ్లీషు భాషను యింకా వుంచి తనలాంటివాళ్ళకి యిబ్బంది కలుగజేస్తున్న ప్రభుత్వానికి పడచీవాట్లు పెడుతూ ప్రక్కనే సంతోషంతో నిలబడి పోయివున్న కాంతాని కించింది అదేమిటా చదివి అర్థం చెప్పమని.

అత్తగారు తన కిచ్చిన ఆధిక్యతకు తనలో తను ముగిసిపోతూ కాంతం గదద కంఠంతో తడబడుతూ యిలా చెప్పింది.

“గుడ్లక కాంపిటిషన్స్ లో రెండవ బహుమానము క్రింద లక్ష రూపాయలు వచ్చా” యని స్వచ్ఛమైన నూరు నయా పైసాల తెలుగుభాషలో తిరుమా చెసింది కాంతం.

“అయ్యో! ఇంతా చేస్తే రెండవ బహు మానమా వచ్చింది. ఆ వచ్చేదేదో మొదటి బహుమానమే వచ్చి యేమిస్తే బాగుణ్ణు అయినా ఏంచెస్తాం? మనకింటే ప్రాప్తం అంటూ సుందరమ్మ సంతృప్తి పూర్వకంగా ఒక బరువైన నిశ్వాస విడిచింది

“ఎన్నాళ్ళనుంచో కడుతున్నాను ప్రతి నెలూ పది, పదిహేను దండకే అవుతోంది, కానీ ఏనాడూ ఒక్కకాసీకూడా ప్రైజ్ గావచ్చిన పాపా న పోలేదు. సరే దాని అద్భుతం ఎలాగుందో నని కాంతంపేర కట్టాను క్రిందటిదాఫా! టపీసుని లక్ష రూపాయ లాచ్చాయి. అంచాత యీ అద్భుతంఅంతా కాంతందే” అని కొడుకు భార్యవైపు క్రిగంటిగా చూసూ నవ్వు తున్నాడు భర్త మాటలకు కాంతం సగ ర్వంగా ఓ చూపుచూసి, ఈనాటికైనా తన అద్భుతానికి ఫలితం దక్కింది కదా అని సంతోషిస్తోంది.

“దానిపేర కట్టావా! అందుకే రెండవ బహుమానం వచ్చింది ఇంకెవరిపేరనుకట్టినా బాగుండేది, మొదటి బహుమానంవచ్చేది ఏం చేస్తాం? ఇంతకీ అది కాపురానికి వచ్చిన వేళ మంచిదికాదు.”

ప్రక్కనేవున్న కాంతం అత్తగారిమాటలకు ఆశ్చర్యపోయింది. అత్తగారి చెరగని విశ్వాసానికి తరగని మూఢనమ్మకానికి ఒక దీప్తి నిశ్వాసవిడచి భర్తకి వేన్నీళ్లు తోడేం దుకు పేరటిస్తేవు నడిచింది.

సుందరమ్మ గారు మాత్రం నాటికే నేటికీ “కాంతం కాపురానికి వచ్చినవేళ మంచిది కాదనే వాదిస్తోంది.” ★

మూత్రంలో చక్కెర పోతున్నదా?

మూత్రంలో చక్కెరపోవడం చాలా ప్రమాదకరం అతిక్లిష్టమైన వ్యాధి శరీరంలో పాతుకొనిపోయి, నిలవడి క్రమేపి రోగిని మృత్యువాత పెడుతుంది ఈ వ్యాధి తగిలిన రోగుల సంఖ్య రోజుకు రోజు వృద్ధివుగుచున్నది ఈ రోగి లక్షణాలు ఏవంటే ఆమితి దాహం, ఆకలి, తరచుగా మూత్రవిసర్జనం, మూత్రంలో చక్కెర దురద మొదలైనవి ఈ జబ్బు కనపడిన తరువాత వెంటనే దానికి చికిత్సచేయక పోయేటట్లు యితే, రాచవుండు, వ్రణములు, కంటిపొర, అతిసారం, శరీరమంతా నొప్పిలు, కీళ్ళవాతం రక్తపోటు, క్షయ బరువు తగ్గుదల అతి ప్రమాదకరమైన తదితర వ్యాధులు బయటపడతవి. “వీనస్ చార్మ్” దిగ్గులు పూర్వకాలం నాటి యావావి వైద్యకావ్యం ప్రకారం తయారు చేయబడ్డవి ఇందులో అరుదైన వనమూలికలు, సారములు చేర్చబడినవి ఇవి వెంటనే గుణమిచ్చి వై లక్షణాలను పారద్రోలుతవి “వీనస్ చార్మ్” దిగ్గులుకొని వాడి వేలాది మంది మృత్యుముఖం నుంచి తప్పించుకొన్నాడు మూత్రంలో చక్కెర, తరచుగా మూత్ర విసర్జనం, ఈ చికిత్స మొదలుపెట్టిన 2 వ లేదా 3 వ రోజునుంచే తగ్గుముఖం వడతవి, కొన్ని రోజులకే మీకు స్వస్థత కలుగుతుంది. “వీనస్ చార్మ్” ఎక్కువ ఖరీదుకాదు విరపాయమైనది నేవించడం సులభం ప్రత్యేకవత్స విర్సంధములులేవు అదిగిన వారికి పూర్తివివరాలు ఇంగ్లీషులో పంపబడతవి 50 దిగ్గుల ధరీ ఖరీదు రూ 6-12-0 ప్యాకెంగు పోస్టేజీ ఉచితం వివరములకు

వీనస్ రీసర్చ్ లేబరేటరీ, (A. P. W.)
పో.దా.నం 587. కలకత్తా.

హెచ్చరిక!

మా జలుబు ప్రమాదకరంగావచ్చు!

జలుబు ముదిరి, ప్రమాదకరమైన వ్యాధికి దించకముందే పూతైన ఈ పూతమందుతో జలుబును నివారించుకోండి!

జలుబు బార నివారించుకోవడం అతి తేలికైనపుడు జలుబువల్ల మీరు మందమెక్కడ పెండుకు : నిద్రపోబోయే ముందు గుండెల మీద, వీపు మీద, గొంతు మీద, విక్స్ వేపోరల్ రుద్దండి... ఎక్కడ అయితే జలుబు బారలు పుట్టగలిగిందో అక్కడే మీకు వెంటనే కొంత ఉపశమనం కలుగుతుంది. మీరు నిద్రపోతూ వుండగానే జలుబు బారను విక్స్ వేపోరల్ తీసివేస్తుంది. ఉదయానికల్లా మీరు మామూలుగా తిరిగి ఉత్సాహవంతులుగా వుంటారు. కుటుంబంలో అందరూ ఉపయోగించతగ్గింది.

జలుబును 2 విధాల నివారిస్తుంది :

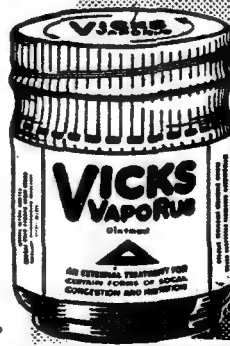
1 ముక్కు ద్వారా పనిచేస్తుంది.

2 చర్మం ద్వారా పనిచేస్తుంది.

మీరు గాలిని పీల్చునపుడు విక్స్ వేపోరల్ వాసన తెచ్చవరచి మీ గుండెల త్వరగా నాశనమవుతుంది. విక్స్ వేపోరల్ వాసన తెచ్చవరచి మీ గుండెల త్వరగా నాశనమవుతుంది.

జలుబు బారలను నివారిస్తుంది. గుండె, గొంతు, వీపులపై రుద్దండి.

విక్స్ వేపోరల్

విక్స్ వేపోరల్ ప్రేమ మాత్రం - 327 TE

విక్స్ వేపోరల్ ఇప్పుడే వాడి చూడండి!

కొత్తది, చేతిలో ఇముడున మూనా సైజు డబ్బా ధర 40 సపై మాత్రమే

కన్నులు ఆరనం

వినితా లోకం

ఆంధ్రలో మహిళాభ్యుదయం

సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమం యొక్క లక్ష్యం సాంఘిక పురోగమనం. నిరంతరం సాగుతూ ఉండవలసిన ఈ సాంఘిక పురోగమనం దేశీయ విద్యార్థివృద్ధుల మీద ఆధారపడిన విషయం. ముఖ్యంగా ఒక దేశపు స్త్రీల విద్యాభ్యాసానికి విజ్ఞానాభివృద్ధి అవకాశాలు పెంపొందించుచే, పిల్లలను చక్కగా పెంచి పెద్దచేయడానికి అవకాశాలు ఏర్పరచుచే ఇది సాధ్యమవుతుంది. సాంఘిక సంక్షేమం యొక్క ప్రాముఖ్యాన్ని దృష్టిలో నుంచుకొని, అందుకు కృషి జరగవలసిన అవసరాన్ని గుర్తించి, 1958 ఆగస్టులో కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ సలహాసంఘాన్ని నెలకొల్పడం జరిగింది ఈ సంఘం ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో తన ఫలితాలను సాధించింది. రెండవ ప్రణాళికాకాలంలో ఈ కార్యక్రమాలకు గాను ప్రభుత్వం దేశం మొత్తంమీద ముప్పైకోట రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాలని నిశ్చయించింది.

కేంద్ర సంఘం నిర్వహించిన కార్యక్రమాలను సులభంగా చురుకుగా నిర్వహించడంకోసం, ఎక్కడి కక్కడ కట్టుదిట్టంగా నడుపడం కోసం ప్రతిరాష్ట్రానికి ఒక్కొక్క సలహాసంఘాన్ని ఏర్పాటు చేశారు ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి సలహాసంఘం 1954 జూలైలో నెలకొన్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ సంఘం 1957 జనవరిలో ఏర్పాటు అయింది. క్రమేపి చన్ను ఖంబుమ్మ కృష్ణారావు ఈ సలహాసంఘం అధ్యక్షురాలు.

గ్రామీణ జనాభ్యుదయం—ముఖ్యంగా స్త్రీజనాభ్యుదయం - ఈ సంఘాల ముఖ్య లక్ష్యం. పల్లెలలోని స్త్రీలకు విజ్ఞానం యెంతైనా ప్రయోజనం ఉంది. జిల్లాకొక ప్రాజెక్టు విదేశీ గ్రామకేంద్రాలు కలసి

ఆయాప్రాంతాల సంక్షేమ కార్యక్రమాలను నడిపిస్తున్నాయి.

ఆంధ్రప్రాంతములో 28 ప్రాజెక్టులు, తెలంగాణలో ఆయా, మొత్తం 29 ప్రాజెక్టులు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఇప్పటికి ఏర్పడినవి. సుమారు 150 గ్రామ కేంద్రాలున్నవి. రెండవ ప్రణాళిక కాలంలో, జిల్లాకు నాలుగు ప్రాజెక్టుల చొప్పున అభివృద్ధి చేయవలసి ఉన్నది.

జిల్లా స్థాయిలో ఉద్యోగులు, ఉద్యోగీ తరగతులలోనూ సలహాసంఘం లున్నవి విద్యా వంతురాలైన ఒక ముఖ్యమంత్రి ఒక్కొక్క సంఘం కార్యక్రమాలపై పర్యవేక్షణ చేస్తూ ఉంటుంది గ్రామకేంద్రాలలో వివిధములైన సేవా కార్యక్రమాలు అమలు జరుగుతున్నవి పసిపిల్లలకు 'పి చేసికో' తరగతులు ఉన్నవి స్త్రీలకు చేతిపనులు, కుటుంబములు, అల్లికలు మొదలైనవాటిలో శిక్షణ ఇస్తున్నారు. మంచి శిక్షణపొందిన మంత్రపానులను నియమించారు వైద్యసదుపాయాలుచేస్తున్నారు. పిల్లలకు, స్త్రీలకు విజ్ఞానవిస్తే కార్యక్రమాలను ఏర్పాటుచేశారు. విజ్ఞాన వికీ సంక్షేమ కార్యక్రమాలపట్ల ఆసక్తి, అభిమానంకలిగి పెరిగే అవకాశంఉంది వయోజన విద్యా బోధనలను ఎందరో స్త్రీలు వ్రాయును, చదవను నేర్చుకొంటున్నారు. స్త్రీలు తీరిక వేళలలో కబుర్లతో తగాదాలతో కాలం వృథాచేసుకుంటూ, చేతిపనులు నేర్చుకోవచ్చు చదువుకున్న, శిక్షణపొందిన సేవికల దగ్గర కూర్చుని, వారితో వివిధ విషయాలపై మంచిచెడ్డా మాట్లాడి, తెలియనివి తెలుసుకొని, ఆరోగ్యసూత్రాలు మొదలగునవి తమ నిత్యజీవితంలో అనుసరించడానికి ప్రయత్నించాలి. ఈ కార్యక్రమాన్ని సంక్షేమ సంఘాలద్వారా జరుపాలని కార్యకర్తల ఆశయం. జిల్లా కేంద్రములలో గౌరవ

కార్యకర్తల ఆభ్యుదాన సదీచే ఈ కేంద్రాలు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని 17 జిల్లాలలో ఉన్నవి మిగతా మూడుజిల్లాలలోను త్వరలోనే స్థాపించుతారు.

కాని ఈ కార్యక్రమాలయ్యే ఖర్చులో కొంతభాగము గ్రామీణులు భరించవలసి ఉన్నది. ఒక గ్రామములో సంక్షేమ కేంద్రం సక్రమముగా నడిచుటకు ఆ గ్రామ సులభతయం సానుభూతి అవసరం. సరికొనని సమకూర్చేభారం ఇలా ఒప్పగించడం వల్ల ప్రజలంతా విజ్ఞాన ప్రాముఖ్యాన్ని, అవసరాన్ని గుర్తించడానికి మరింత దోహదం జరుగుతుందని భావించవచ్చు.

గ్రామ గ్రామాలకు సాంఘిక సేవ అంద చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతోనే ప్రభుత్వ స్త్రీ సంక్షేమశాఖ జాతీయ విస్తరణ కార్యక్రమాలు మొదలగునవి నడుపుతున్నది. ఒకే లక్ష్యముతో పనిచేస్తున్న కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ సలహాసంఘ, సమాజ వికాస మంత్రిత్వశాఖల కార్యకలాపాలను సమన్వయపరచడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం పూనుకొంటున్నది ద్వితీయ ప్రణాళిక కాలంలోనే ఈ సమన్వయం జరుపవలసి ఉన్నది. ఇందువలన సేవా కార్యక్రమముల స్థాయి అభివృద్ధిపరచి, విస్తృతం చేయడానికి అవకాశం కలుగుతుంది పెద్దనగరాలలోని స్త్రీలకు ధనసంపాదనకు అవకాశం కల్పించడం సంక్షేమ సంఘ కార్యక్రమాలలో ఒకటి విజయవాద, హృదరావాద నగరాలలో ఆగి పేటల ఫ్యాక్టరీలు రెండిటిని సహకార పద్ధతిపై నెలకొల్పి నడుపుతున్నారు మధ్యతరగతి స్త్రీలు తమ ఇంట్లనుండి వెలికిరాకుండానే అగ్గిపేటల తయారీలో పాల్గొని ధనార్జన చేస్తున్నారు.

ఈ విషయం గుటుంబానికి ఆర్థికంగా (42- వ పేజీ చూడండి)

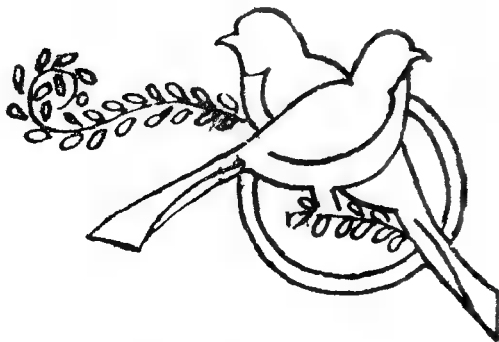
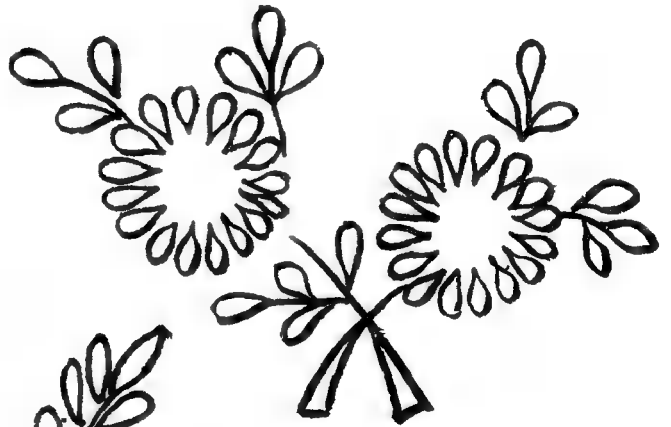
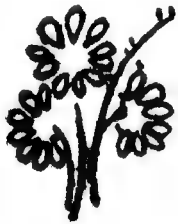
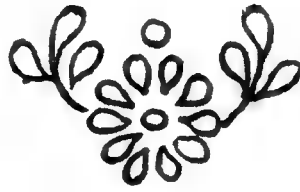
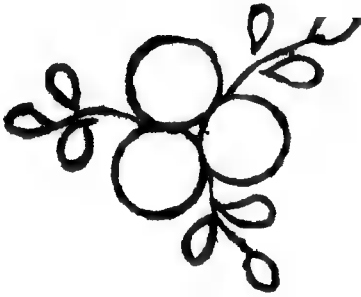
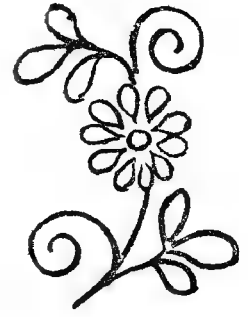
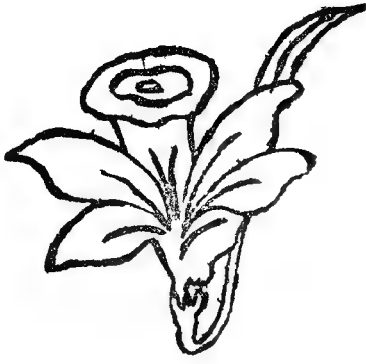
ఆంధ్రలో మహిళాజన ప్రగతి కేరీలు చెప్పకోతగ గొప్పవిషయాలలో వచ్చేరు (వెల్లూరుజిల్లా) పంచాయితీలో అన్ని స్థానాలకూ స్త్రీలే ఎన్నిక అయి గ్రామపరిపాలన సాగించడం ఒకటి బాధ్యత స్వీకరించిన కొద్దికాలంలోనే ఆ ఊరుకు విద్యుచ్ఛక్తి సరూరా ఏర్పాటు చేయించారు ఈ పంచాయితీ అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి వచ్చేటి విమలాదేవి (మధ్యమన్నివారు) భారతదేశం మొత్తంమీద తొలి మహిళా పంచాయితీ ఇది

మనలో చాలామందిని ఎంతగానోకరి, లోకజ్ఞానం, విద్యవున్నా ఉండవలసి మనకి తెలియకుండానే ఆ శివభారపాటు, తప్పులు చేస్తూఉంటాము అర్థంలేని అనాంకారము చెలాయస్తూ ఉంటాము. మిడిమిడిజ్ఞానంతో ఎదుటివాళ్ళనువన్నును ఎంతగానో గాయపరుస్తాము నామోషీపడి అయినవాళ్ళనిక్షాదాఅవమానిస్తూవుంటాము కొందరు తెలిసిచేస్తారు కొందరు తెలికేస్తారు. నేను చదువుకొ శివోజ్ఞాలో ఒకసంఘటన రాగానరు విదోధారం చదువుకొనే 18 సం॥ యువతి టెక్నలాజ్ గా వుండేది దర్శగా ఆమెకు ఎండవక, వానఅవక సరిగా 1 గంటకు టిక్కిరిసుకొని 50 ఏళ్ళ స్త్రీవచ్చిచింత చెప్పికింద మూర్ఖు నేది అసంగతి అమ్మాయి మొత్తం అందరికీ తెలుసు. ఆమెపరి అమె

నామోషీ ఎన్. సూర్యబాయి

ఓర్వకు సానుభూతిగా ఒకసారి ఆమెవైపు చూచేవారు అందరూ ఇంత ఓర్వకుల ఆమెసరించి తెలుగులో వాలని ఒక టీచరుకు మద్దివుట్టి ఆ అమ్మాయిని అడిగారు ఆమె ఏమాత్రం సంజేహంలేకుండా ఆమె మావంటిమనిషి అని చెప్పింది కొద్దిరోజులకి నిజం తెలిసింది—ఆమె, ఈ అమ్మాయి మేనల్లిఅనీ, చిన్నవాటినుండీ రిని, తింకా అల్లారుమొదగు పెంచి అడిగిన గొంతెప్పు

కొక్కలులేరుస్తూ చదువు చెప్పిస్తోందనీమ ఆ టీచరుకు అనుకోపంవచ్చి ఆయువతిని నానాచివాలు పెట్టారు ఇంతకృతఘ్నులాల వని ఈమెపై ఆ పెంచిన మేనల్లిపంజే మృదయం బ్రద్దలయిపోదూ ! కొంతమంది యువకులు, యువకులు లోకజ్ఞానంలేకుండా చదువు వంకో ఇన్న మొచ్చినట్లు ఖర్చుచేయడం, వెనుక తల్లి, తండ్రుల పరిస్థితులు ఆలోచించకుండా కొమ్మలో జల్పూగాతిరగడం వంటివి తెప్పించుకొని కొందరు సహృదయులూవుంటారు మరి ! వైజాగ్ నుండి వమా కావసిన సామాన కొనిం బజారుకువెళ్తాను ఒకసర్దు తన తల్లిని తీసుకు పావుకువచ్చింది, ఏమీ తెలియని అమాయకురాలు తల్లి మోకాలుపైకి బట్టకట్టి (42-వ పేజీ చూడండి)

చీరలకు రంగారము
డిజైను

పి పుష్పవతి

నెల్లూరు

వంతులు

ఇడ్డీలకు, దోసెలకుచట్టి

నేను చెప్పబోయే ఈ కేసుగిండి పచ్చడి ముఖ్యంగా ఇడ్డీలలోకి తరువాత దోసెలలోకి చాలా బాగుంటుంది చెయ్యడం కూడా చాలా తేలిక మనము ఈ పచ్చడి చేసే ముందు అనగా రే నిమిషాలముందు కొంచెం చింతపండు ఒక గిన్నెలో నానబెట్టుకొని నానిన తరువాత దానిని నీళ్ళలో బాగా తిసిగి వుట్లు పులలు తీసివెయ్యాలి ఈ చింత పండు రసము మరీ చిక్కగాకొకుండా మరీ నీళ్ళుగాను వుండవట్టు చేసుకోవాలి తరువాత ఆ రసములో సరిపోవునంత వుప్పు కలపాలి తరువాత కుంపటివిడ బూర్ల మూకుడు కాలేసి పైన చెప్పిన చింతపండు రసానికి సరిపోయేటంత, అనగా మరీ గట్టిగా కొకుండాను, మరీ పల్చగానుకొక గరిట బాదుగా వుండేట్లు సరిపోవు జల్లించిన కేసుగిండిని తీసుకొని కాలిన మూకుడులో కమ్మనివాసన వచ్చువరకు వేయించుకోవ వలెను తరుపరి ఆ పిండిని, చక్కను వుంచు కొన్న చింతపండు రసములో పోయవలెను మరల మూకుడు కాలవేసి అందులో నూనె వేసి నూనె బాగా కలిగినతరువాత ఎండు

మిరపకాయ ముక్కలు, మినప పప్పు, కేసుగ పప్పు, ఆవలు, కరివేపాకు వేసి అవి అన్నీ వేగిన తరువాత ఆ పోవును ఈ కేసుగిండి, చింతపండురసపున్న గిన్నె లో పోసి, కమ్మనివాసన పోకుండునట్లు మూత వేయ వలెను కొన్ని నిమిషములు అగిన తరువాత మూతతీసి చేతితో చింతపండురసంలో ఆ కేసుగిండి, పోవు కలిపేటట్లు బాగా కలుపుకోవలెను ఈ పచ్చడిని ఇడ్డీలలోగాని, దోసెలలోగాని వేసుకొన్నచో చాలా రుచిగా నుండును ఇది చదివినతరువాత ఒకసారి ప్రయత్నించి చూడండి ఇంగువ ఇసు మైస వారు యింగువకూడ పోవు సామానులు వేసేముందు నూనెలో వేసి చేసుకోవచ్చు కొద్దిగా చేసి చూడండి ఎక్కువగాచేసి సరిగా కుదరకపోతే, చింత పండు, కేసుగిండి, పోవు సామానులు వచ్చు మయ్యాయని నన్ననకండి

మద్దాలి రత్నమాల(కెంకర్ నగర్)

మిరపకాయల బజ్జీలు

కొవలసిన సామాన్లు 1/2 పావు మవులు, చాటిలో నగం గపగసాలు, కొబ్బరి ఒక

చిప్పలో నగము, నిమ్మకాయంత చింత పండు, కొద్దిగ అల్లము, కొంచము ధనియాలు, రెండు వెల్లరిపాయలు రెబ్బలు

ముందు గపగసాలు లోట్లోవేసి కొద్దిగ నూరి, అర్రైవ మవులు, కొబ్బరి, చింత పండు, తగినంత వుప్పు, అల్లం, జీలకర్ర, ధనియాలు, వెల్లరిపాయలు అన్నీ వేసి మెత్తగా నీళ్ళు చల్లబూ నూరాలి నూరిన ముద్దని ఒక కళాయిగిన్నెలోకి తీసుకోవాలి వేడ పచ్చిమిరపకాయలుఅయితే 80 లేక 85 కాయలకు సరిపోతుంది మిరప కాయతీసుకొని పిమ్మిలోనో, చాకుతోనో తొడిమడగరనుంచి చివరిదాకా గీరాలి. ఈ గీరిన కాయలలో నూరివుంచుకున్నముద్దను పట్టినంత కూరాలి

మధ్యాన్నము తీసినచేసేట్లయితే ప్రాద్దువ కాయలో కూరి వుంచుకోవాలి అట్లా అయితే కాయలపూరి, కారము బాగా తగిపోతుంది

కేసుగిండిలో తగినంత వుప్పు, కారము, చిటికెడు పోడావేసి ఒకటిపిండి కలుపుకో చాలి నూనె మరిగినాకే మిరపకాయలు పిండిలో ముంచి నూనెలో వేయాలి ఎటుగావేగాక ఒక పళ్ళెములోకి తీసుకోవాలి ఇది చాలా బాగుంటాయి వెల్లరిపాయ, ధనియాలు, ఇష్టమున్నవాళ్ళు వేసుకోవచ్చు లేనివాళ్ళు లేదు

దాచ్యేములపూర్ణరాధ,
(హనుమకొండి)

చింత పిక్కులాట

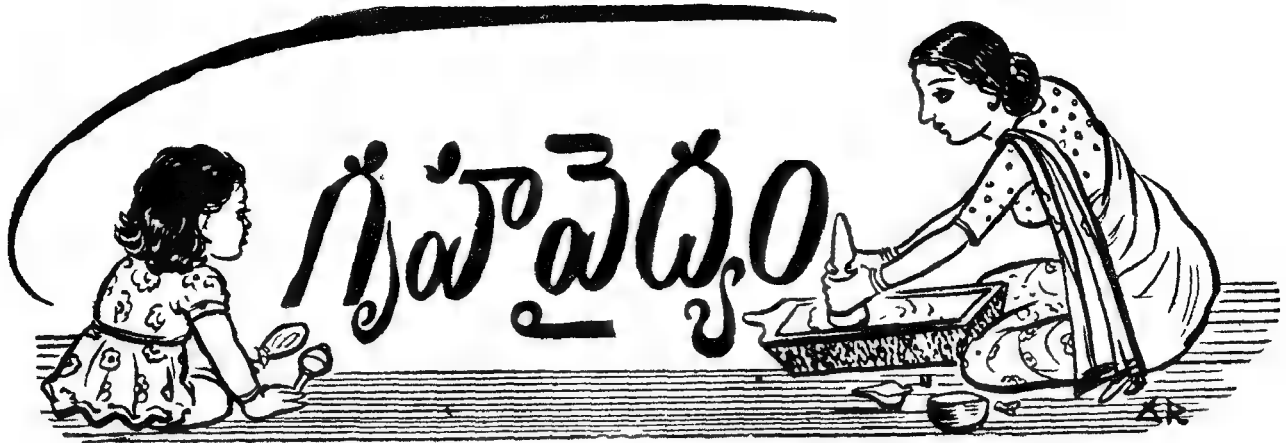
—ఫోటో వనల కృష్ణకుమార్—

* ఆనపకాయతో *

1 ఆనపకాయ పరమాన్నము -తెల్ల ఆన పకాయ తొక్కతీసి ఎండుకొబ్బరి కొర్రా ముతో, కొరుగొని, ఒక కప్పుకోరుకీ, 3 కప్పులపాలు, 1 కప్పు పంచదార చొప్పున కొలుచుకోవాలి ఆనపకాయ కొరు, పాలు ఒక నెయికాలెస్టీలు పాత్రలో వేసి పొయ్యిపై పెట్టి, బాగా కొలి పంచ దార, ఏలకపాడి, వేయించిన జీడివప్పు ద్రాక్షపళ్ళు, కుంకుమపువ్వు వేసి 10 నిమిషాలు కొలికించాలి వేడిమీద తినటానికి చాలా రుచిగా ఉంటుంది

2 ఆనపకాయదోసెలు -ఒకఆనపకాయ తొక్కలు, ముదురగింజలు తీసుకోవాలి 1 పావుసేరుకండిపప్పు, 1 పావుసేరు బియ్యం మూడుగంటలు నాననిచ్చి ముద్దముగా కడిగి, ఆనపకాయ, తొక్క, గింజలు, తగినంత, పచ్చిమిరపకాయలు, అల్లం, జీలకర్ర, వుప్పువేసి, అంత పలావగా కొకుండా రుబ్బి పెనంపొడ నూని రాసి, గరిటెడు రబ్బిన పిండి పోసి, గరిటతో నెరిపి, పెన రట్టలాగ కొల్పాలి ఇది అన్నంలో తినడానికి (42-వ వేడి చూడండి)

అ రు చి

బ్రిక్కిళ్ళప్పుడు నిత్యం చేసిపెట్టినా నోటికి చాదు. ఆకలివేస్తంది కాని తీరా తినబోతే సయించదు. అలాంటి సమయము లలో:

అల్లములో కొంచము ఉప్పుకలిపి పుచ్చు కోవచ్చు; లేదా,

దాల్చినచక్కె, ఏలకులు, వేచిన మిరి యాలు, సమ భాగములుగా తీసికొని, మెత్తిగాదంచి పూటకు 1 కులము చొప్పున చెల్లములోకలిపి పుచ్చుకోవాలి

నునామఖి ఆకు తెప్పించి (ఇది కొట్టలో దొరుకుతుంది) కొంఠి కలపి నీళ్ళలో బాగుగా కురగనిచ్చి, కషాయమును ప్రతి పూట పుచ్చుకొనవలసినది.

నాభిపైన ఆనాలు నూరి పట్టు వేయవచ్చు నని కొందరు చెప్పతారు.

నిమ్మకాయ రసములో, జీలకర్ర, సైంధవ

లవణము, అల్లపుముక్కలు వేసి బాగుగా నానబెట్టి, ప్రతిరోజు ఉదయం, సాయం కాలం 4 రోజులపాటు పుచ్చుకొనిన మరు నాటికి కరకర ఆకలివేసి, ఏ వస్తువైనను నోటికి రుచిగా నుండును. సైత్యము చేసి నప్పుడుగూడ దీనిని వాడితే చాలా మంచిది

క శ్ల మం ట

చేమంతిపువ్వులు కొన్ని మంచినీళ్ళలో నానవేసి కాచి ఆ నీళ్ళతో నేత్రములను తడుపుచుండవలయును.

ఒకకులం పటిక 10 కులాల నీళ్ళలో కరిగించి ఆ నీటిబొట్లు కనుగుడ్లపై వేయ వలయును.

పచ్చకర్పూరము, చక్కెర, అవువెన్నతో మర్చచేసి కంటిరెప్పలకు తరచుగ కాటు కగా పెట్టిన కండ్లముంటలు త్వరలో తగ్గును

క ల క

మంచినీళ్ళలో పసుపు వేసి, నీటితో

కండ్లు తుడుస్తూ ఉండవలెను.

చక్కెర మంచినీటిలో వేసి కరిగినపిదప గంట కొకసారి ఆ నీటిచే కండ్లు తడుపు చుండవలెను.

బాగా మరిగిన వేడినీటిలో రెండు గురి విందగింజరెత్తు నల్లమందు వేసి కళ్ళకు ఆ నీటి అవిరిని పట్టవలయును

కండ్లు దురద మొదలైనవాటికి

అతిమధురము (ఇదికూడా కొట్టలో దొరుకుతుంది) సైంధవణము సమభాగ ములుగా, నీటితో నూరి కండ్లచుట్టు పూయాలి.

ఇనుపపాత్రలో నిమ్మపండ్రసము వేసి కొంచము గట్టిపడువరకు ఇనుముతో మర్చించి కన్నులచుట్టు పట్టువేస్తారు

మునగామరసము తేనెతోగలిపి కన్నులకు పట్టువేసినా మంచిదే

ఎం. వి. కమల — (రాజమండ్రి)

ఈమధ్య ఒకసారి రెజనాడ వెళ్ళా. మా కనకంఅంది "నీరెక్కడ వేపుంది వాల్చింటికి వచ్చి మరీ రైలెక్కు. నిన్ను తీసుకురాలేదని నన్ను అంటుంది."

సరే అనిబయలుదేరా. వాళ్ళ త్రవారుబాగా వున్నారే. మొగుడికి పెద్దఉద్యోగం. పిల్లా పెద్దాడే ఇరవయ్యమంది పున్నారని ఇంట్లోనే. మా నీరికి కుట్టూ అలికలూ అన్ని వచ్చును డోర్ కర్రనూ, రేడియో డిజైన్లతో ఓ దొర బంగారాలూ వుంచాలని దాని తాపత్రయం కాని దాని ఆత్మివారికి డబ్బైలేవుంది కాని ఇల్లు పరిశుభ్రత, దాని అందచందాల గురించి అంత పటింపులేదు.

వాళ్ళాయనే వున్నాడు. ఏదైనా వ్రాసు కుంటూ గమ్మైన పెన్నుచేతిలో కౌత్కి తుడిచేస్తాడు. వాళ్ళాడబిడ్డపిల్లలు ఇంట్లోకి, బయటకీ వస్తూపోతూముక్కుని ఓసారిడోర్ కర్రనకీ తుడిచేస్తారు. వాళ్ళోడికోడలుచంటి

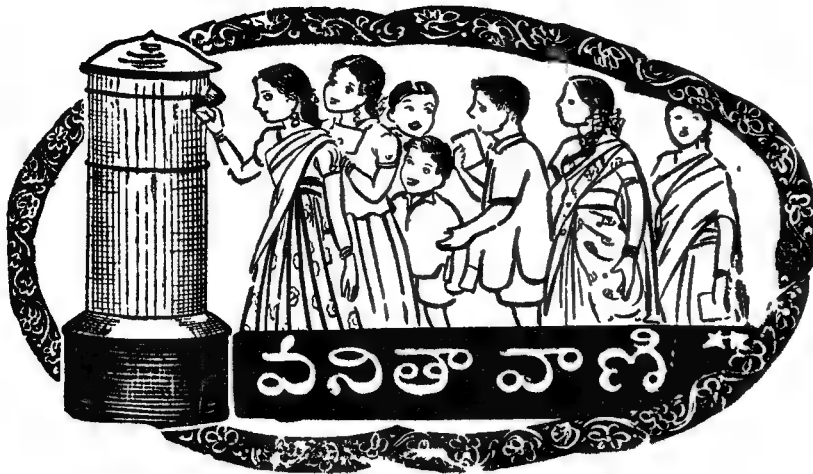
ఇంటి శుభ్రత

పిల్లాటి ఓ సోఫాలోపడుకోబెడుతుంది. దాన్ని వాడు యధాశక్తి పాడుచేస్తాడు సోఫాకవర్ మార్చేవాకాచెడుకంపు కొడుతూవుంటుంది. వాళ్ళ త్రిగారు వంట చేస్తూ చేస్తూ ఆమాటా ఈమాటా చెబుతూచెబుతూ ఇవతలికి వస్తూంటుంది అలాంటప్పుడు, తనమనిచేతితో ఓసారి డోర్ కర్రనని స్వల్పశ్రేణిగాని అవిడ ఇవతలికి వచ్చిన పనిపూర్తి అవనే అవదు. వాళ్ళమరిది పున్నాడు అతను చదువుకోనే గది ఓచిన్న అడివిలా వుంటుంది. చదువుకొని పుస్తకాన్ని అతను మంచం మీద పడుక్కునేమూల

కె. వి. యస్. అచ్యుత వల్లి

తేలికోమీద గిరాటెట్టాడు. ఆపు నకానికి కనుక అదృష్టం బాగావుంటే ఆ తేలికని ఆక్రయించాలి. లేకపోతే లేదు.

మానీక కాపరానికివెళ్ళి ఏదాడవుతోంది. వచ్చిన మరు తుణంగుంచి ఇంటి శుభ్రత కుచికోసం ఏదైనా చేసినా అది కర్కర మాతూంది. అది ఎన్నికరైస్తూ వేసినా, మరది పుస్తకాలు ఎన్నిసర్తినా అవి మళ్ళీ యధా ప్రకారమే తయారు మనుష్యుల స్వభావాలు ఆవంజంలైనా మార్చుకోరు. ఇల్లు చూడ బోతే చెరువంత ఇల్లు కాని ఎక్కడ కూర్చుందామన్నా ఇంటినిండా వలిచిక బల్లెయి తోక్కలు, నవలిన చెరువపిప్పి వగైరాతో నిండివుంటుంది. ఏదన్నా అంటే "పిల్లాజెల్లా వున్న ఇల్లుమరి" అంటారు. ఇల్లు అందంగా ఆమర్చుకొనటలో ఇంట్లో వున్న అందరికీ ఆసక్తివుందారి. అంతేకాని (42-వ పేజీ చూడండి)

‘హాకల సిరీ’ గారు వ్రాసిన మాటపట్టింపు వ్యాసము చాల బాగున్నది. మాటలతో ఎదుట వారి హృదయాలను గాయపరచే అలవాటు గలవారికిది విసతి.

కుమారి విశాలాక్షి, రాంపిళ్ళ, గుంటూరు.

ఎవరికి!

కామేశ్వరిగారు (28.10-57) ఆంధ్ర పత్రిక సచిత్ర వారపత్రికలో “మిగతా ముక్కాణి ఏం చేశావ్” అను వ్యాసము బాగా వ్రాశారు.

మా పక్కంటిలో ఒకరు ఉండేవారు. ఆమె భర్తగారు నెలకు సరిపడ వస్తువులు తీయరు. దినము ఎనిమిది అకాలు, లేక ముప్పానలా ఇచ్చేవారు. దానితో అన్ని వస్తువులు ఆమె కొనవలెను. అందువలన ఆమె కానా అవస్థ పడేది. ఆమెకు నా అభివంద నములు.

కె. శ్యామల, చిత్తూరు.

“మిగతా ముక్కాణి ఏం చేశావ్” అను వ్యాసాన్ని కామేశ్వరిగారు పున్నదిపున్నట్లు చాలా చక్కగా వ్రాసారు. వారికి నా అభి వందనములు. చాలామంది ఇలాంటి వ్యాసాన్ని చదివి, అడదాని కష్టసుఖాలను ఆర్థం చేసుకొని గౌరవిస్తారని అభిప్రాయం.

టి. రమాదేవి, మార్కాపురం.

ఏదైనా సరే

ఒక్క కుర్రవారల విషయమే కాకుండా, ఏ విషయమైనప్పటికీ, ఎక్కువగా గుచ్చి, గుచ్చి అడుగుతుంటే, ఎలాంటి వారికైనా అసహ్యం వస్తుంది.

ఎ. రంగ, గూటాల.

ఓ లి గ లు

16-10-57 ఆంధ్రపత్రికలో ఓ లి గ లు గురించి బాగానే వ్రాశారు కాని. రవ్వ విషయమై అంత క్రమపడనవసరములేదు. రవ్వకు బదులు మైదాపిండి కూడా వాడవచ్చును. ఇంకా దీనికి కందిపప్పు కావలెనని విమి లేదు, నెనగపప్పుతో కూడా చాలా బాగుం టాయి.

యస్. విజయలక్ష్మి.

అంచులతో సంచులు

నా స్నేహితురాలు ఒకొవిడ మంచి మంచి అంచులన్నీ తీసి ద్వారానికి సరిపడేటట్లు ఒకకరెన్ కుట్టింది. అలాగే సంచీలు కూడా తయారుచేసింది వాటికూర్చి అవి చూడటా నికి ఎంతో ముచ్చటగా వున్నాయి. పాత బట్టలంటే వేగిరంగా చిరిగిపోతాయి కాని అంచులు అంత వేగిరం చిరిగిపోవు. ఏది కుట్టినా చాలా అందంగా వుంటాయి.

సి. హెచ్. రూపవాణి,

రాజగంగ్ పూర్.

ఆఖరు మాట

పాత బట్టల వుపయోగం వ్యవ హారం మధ్య తరగతి కుటుంబాలకే ముఖ్యం. వారు కట్టుకునే చీరలు పాతవై కట్టుకుండుకు పనికిరావచ్చును వాటి అందిం ఎల్లా వుంటుందో అందరికీ తెలుసు. అసలు బట్టలు పాతపడేవరకు వాటి రంగు, అందం నిలిస్తే చాలు. ఆ తర్వాత వుపయోగం మాట దేవుడెరుగు. ఇంక జమిందార్లు ఇళ్ళలోను, పెద్ద ఆఫీసర్లు ఇళ్ళలోను పాతబట్టలు వుపయో గించి పొడుపుచేద్దామనే ఆలోచన వారికి రానేరదు. వారి బట్టలు పాతపడ్డా కొత్త వాటికిమలేనే వుంటాయి ఇంక పాతచీరలు డోర్ కరెన్లు కుటుంకునేబదులు రాత్రులు పక్కనేసుకొని, పిల్లలకు బొంతలు కుట్టుకుని

వుపయోగించవచ్చును. లేకపోతే ఏదైనా పని చేయించుకునిపనిమనిషికి ఇవ్వవచ్చును. ఇన్ని చేసినా ఇంకా బట్టలు వుంటూనే వుంటాయి. అలాంటప్పుడు చేతిడబ్బు పెట్టకొనకుండా పామాను తీసుకొంటేనే మంచిది. పామాను మోజాలో పడి కట్టుకుండుకు పనికివచ్చే చీరలు ఇవ్వకూడదు.

పాకల సీత, ఏలూరు.

* * *

డిప్లో

అమృతోలే అడవి, కొనబోలే కొరివి అన్న వ్యాసంమీద ఒక సోదరుడు విమర్శ వ్రాయగా చదివాను. “వనితాలోకం” చదివి మనమూ ఒక విమర్శ వ్రాద్దామనే వుద్దేశ్యం తో విమర్శించారేమోననిపిస్తోంది.

అవ్యాసంలో వాళ్లు చేసే మోసం కనిపెట్టి విడమర్చి అందరికీ తెలియాలని వ్రాశారుగాని 4 వీ. పేపర్లు వీకెన్సరకింద ఖరీదుకట్టి సామ్య తీసుకున్నాము అని వ్రాయలేదు. పేపర్లు కొనుక్కని కూరుతేరానికి అమృతుని పొట్ట పోసుకుందామని వీధిలో తిరిగేవాడుమోసం చెయ్యడానికి సిద్ధపడ్డాడంటే అళ్ళిర్యంలేదు. 4 వీ. పేపర్లు దిగాచేసి పలుకుపోయేవుంటే అవ్యాసం వ్రాసే అవకాశమే లేదు. వాడు చేసే దిగా కనిపెట్టేరు కనుక పేపర్లు అమృత కొదలచిన వారికి పనికివస్తుందని వ్రాశారు. ఏదైనా వ్రాశేటప్పుడు ఎంత ఆలోచించా లో విమర్శించేటప్పుడుకూడ అంత ఆలోచన అవసరం

కె. వి. ఎస్. లక్ష్మి (పెదపూడి)

* * *

“అమృతోలే అడవి, కొనబోలే కొరివి” అను వ్యాసమును “కొల్లూరు వెంకటసుబ్బ లక్ష్మి” గారు చాల చక్కగా వ్రాసినారు. నిజముగా యీ వ్యాసములో వారు చర్చించిన విషయములు సామాన్యముగా మనము ప్రతిరోజూ గమనించే వైనప్పటికీ కూడా అందులో మోసమును, దిగాను వారు బట్ట బయలు తేసినారు.

వీరు చర్చించిన విషయములలో ముఖ్య మైనది పేపర్లు అమృతము తూనికలలో చేసే దిగాలలో చాలరకములు గలవు. ఈ మోస మును వీరు బాగా చదువుకున్న వారిదగర కూడా చేయుచున్నారు. ఆంధ్రా యూని వర్సిటీ హాసలులో ఒక పర్యాయము తూని కలో మోసము గ్రహించి పేపర్లు కొను వానికి చేపాశుద్ధికూడ చేశారట. యిటువంటి మోసాలకు ప్రతికర్షారా ప్రచారంలోనికి తెచ్చినందుకు రచయితకు నా ధన్యవా దాలు

అడుసుమల్లి సీతాదేవి [బుర్రపాలెం]

* * *

★ వనితావాణి ★

గ్రంథాలయం అంటే....

మాటలు ఒక పక్కనంచే మాట్లాడొచ్చు గాని రాతలుమాత్రం నాలుగు పక్కలనించీ చూచి రాయాలి. అభిండాలు వేయడమే కాని అపవాదులు తీసే సహాయం మాత్రం అవ్వాలి. కానీ చిత్రకావడం లేదు. తప్పులు కనిపిస్తాయా వాస్తవమే అని చూడక సహృదయంతో తప్పుల్ని పరిశీలించమని మనవి. గ్రంథాలయంపై వ్యాసం చూచాక నాకు కొన్ని విషయాలు రాయాలని పించింది.

గ్రంథాలయాలు ఆడవాళ్ళకు వేరుగా ఉంటే సాయంత్రం వేళ నలుగురూ కలిసి పిచ్చాపాటీ మాట్లాడుకోవచ్చు నన్నారు— మంగళాకం దూర గారు. పిచ్చాపాటీ మాట్లాడుకోటానికి మహిళా సంఘాలూ లేడీస్ క్లబ్బులూ ఉన్నాయి. అక్కడే కూర్చుని చదువుకోవేవారు చాలమంది ఉంటారు. అందువల్ల నిశ్శబ్దంగా వుండడం చాలా అవసరం. గ్రంథాలయం అతిపవిత్రమైన స్థలం అని గుర్తించాలి.

లైబ్రరీయన్ చదివినపు సకాలే ఇవ్వవచ్చు డన్నారు మన పరిశీలే కాదు, అతని పరిశీలికూడా కొంచెం ఆలోచించాలి. మన లాంటివాళ్ళు ఎంతోమంది ఉంటారు. అందరూ తలా ఒక పుస్తకం పట్టుకున్నాడు. అలాంటప్పుడు మన మడిగిన పుస్తకాలు వుండవు. ఎన్నిమార్లు తిరిగినా ఫలితం వుండక పోవచ్చు. పూటపూటకూ ఇలా తిరగలేమను కంటే, డబ్బుంటే-రెండు మూడు టికెట్లకు చందాలు కట్టడం మంచిది. ఒకేసారి రెండు మూడు పుస్తకాలు లెచ్చుకోవచ్చు. అప్పుడు వారాని కోసారి వెళ్ళొచ్చు. అలాకూడా వెళ్ళలేమని అనుకునేవారు, ఒక సారి తీర్గిగా ఓ పుస్తకము, పెన్సిలూ పట్టు వెళ్ళి, కేటలాగు అడిగి తీసుకుని అందులో మనం చదవదలచిన వన్నీ మొత్తం రాసుకోవాలి. మనం రాసుకున్న కేటలాగు పూర్తిమ చేతికిచ్చి పంపుతూ వుండాలి. మనం చదివిన పుస్తకం అందులో కొట్టేసుండాలి. కొట్టకుండా వున్న పుస్తకాలలో ఏదంటే అది పంపుతూంటాడు లైబ్రరీయన్. మళ్ళీ కొత్త పుస్తకాలు లైబ్రరీకి వచ్చాయని తెలియగానే మళ్ళీ వెళ్ళి రాసుకోవచ్చు. కేటలాగులో నాలుగైదు పుస్తకాలు తీసి రాసి పంపిస్తామంటే విలులేదు. ఆనాలుగూ లేకపోవచ్చు ఆ కేటలాగుంతా పంపు తూండాలి-వాటిలో ఏదంటే అది ఇస్తాడు అయితేకొందరు లైబ్రరీయన్లలోకూడా తప్పులు లేకపోలేదు. అయినా ఇవ్వడవ్వడే

వాళ్ళని అసాధు మనవరకు మనం బాగా నడిచి తరువాత వాళ్ళమీద దాడిచేద్దాం.

ఆడవాళ్ళకి వేరే లైబ్రరీలుండాలన్నాయి. కొన్నిచోట్లా కనీసం ఒక్క-లైబ్రరీకూడా లేక అవస్థవంతోంటే ఆడవాళ్ళకు వేరే లైబ్రరీలు అడగడం న్యాయంకాదు.

ఆవిడ వారికి వేరే లైబ్రరీ కాదు అడగ వలసింది. ఉన్న లైబ్రరీలోనే కొంతకాలం మనకు కేటాయింప మనాలి. వారానికి ఒక రోజుకాని, ఒక పూట కాని ఆడవాళ్ళకి విడిచి పెట్టాలి. అలా వీలేదంటే ఒక గది ఆడవాళ్ళకు వుంచాలి వీళ్ళకి సవ్యు చేయడానికి ఓ స్త్రీ అటెండరుని వేస్తే సరిపోతుంది. ఈ విషయంలో ఆంధ్రదేశంలో ఒకే ఒక లైబ్రరీ ముందడుగు వేసింది. ఇది ఎంతో ప్రసంగించదగిన విషయం.

ఇంటింటికీ తిరిగి పుస్తకాలు సవ్యుచేసే 'వేన్స్' త్వరలో రాబోతున్నాయి. దాని వల్ల ఆడవాళ్ళసమస్య కొంత తీరవచ్చు.

పున్నలైబ్రరీకి ఎంతో అభివృద్ధి చేందవలసిన అవసరంవుంది. ఎక్కువమంది మునుపుల్ని అందులో పనిచేయడానికి వేయాలి చదువు కోడానికి వీలైనవన్నీలుండాలి మంచిమంచి పుస్తకాలు తెప్పించాలి. ఇంకా ఎన్నో ఎన్నో...అధికవిషయంగా చూసే ఎన్నో అవసరాలు-అలాంటప్పుడు ఆడవాళ్ళకిలైబ్రరీ అడిగి ధనవ్యయం చేయించకూడదు.

—కె. సరోజిని,
[విజయనగరం]

* * *
“తప్పేదేమి? చిక్కెక్కడ?” అనే వ్యాసములో ఆడబడుచులు, సవరి తలుల కష్టసుఖాలు కన్నుకు కట్టినట్లుగా విశదీకరించినారు. వారి వ్యాసం చదివినవా రెవరూ, ఆడబడుచులను, సవరి తలులను అనూయతో ఈర్ష్యతో చూడరని నమ్ముతున్నాను. వారికి నా ధన్యవాదాలు, ‘ఆంధ్రప్రతిక’ ద్వారా తెలియ జేయుచున్నాను.

స్వర్న నాయుడమ్మ చౌదరి,
కొండపాటూరు. ★

PPY 26-TEL/3

‘నా గొంతుక బాగా
పుండు పడినందున
నేనుప్రింగలేక పోయాను’
కాని **పెప్స్**
ఉపశమనం కలిగించి
పుండును మాన్పినవి

‘పెప్స్’ చేబైల్లు గొంతు, రొమ్ము బాధావశమవ్వనివారకసారములు కంపి, మీద పెప్స్ను తవ్వరించునపుడు ఈ సారములు అవిరి అయి, మీ క్యానెడ్యూ గొంతుకలోనికి క్యానెడ్యూ, క్యావే కోకొంట్లోనికి కొనిపోతుంటాయి. ఇలా అవి పరాసరి మీమ్ము బారించే బాగాలను చేరుకుంటాయి. అందుకే పెప్స్ అంతకత్తివంశమై, జగద్విఖ్యాతి గాంచినవి పెప్స్ దగ్గులను అణచివేస్తాయి, గొంతు పుండు బాధను ఉపశమింప జేస్తాయి, కపమనుకోవేసి, క్యానెడ్యూను పోగొట్టతాయి. ఇవన్నయెండా, త్రోవైతవ వికీర్తకు ఇవి అమోఘమైనవి.

PEPS

పెప్స్ గొంతు, రొమ్ము చేబైల్లు మంమలమ్మేవారి అందరినద్దాంబిస్తాయి.

పోర్ ఏజెంటు: కాదా & కో, 86, నైస్పు నాయక్ వీధి, మద్రాసు-8

ఇంటి శుభ్రత

(39-వ పేజీ తరువాయి)

ఇరవయ్యమందిలో సీత ఒక్కరి ఎంతకని తంటాలుపడగలదు? మనము ఓసారి సర్వీసా అడి మల్లీ యధాప్రకారము పెట్టే ఓషిక వాళ్ళకు లేనప్పుడు ఏంచేస్తాం? ఇలాంటి వాళ్ళ ఇళ్ళల్లో తెరలూగిలూ అనవసరం. "నీకీ అనవసర శ్రమ ఎందుకు?" అన్న దాని గొడవంతా చెప్పకొచ్చావు.

మా ఇంటి ప్రక్క ఒకరువున్నారు. భర్త బూజులుదులిపితే భార్య గడులుకడుగుతుంది. ఆయన మొక్కలకు గొప్పలు తవ్విలే అనిడ నీరు తోడిపోతుంది. వాళ్ళ తగాదు కంటకుండి పెడుంది. ఆడబడుచులు, మరదులూ, తెరలూ అనీ అనీ, కుట్టిగుమ్మలకు చేస్తారు. నిజంగా వాళ్ళిల్లా భూలోక స్వర్గంలా వుంటుందంటే కమ్మంది. ఇంటికీ చేత్రే ప్రతి ఒక్కరూ ఎంతో ఆహ్లాదంగా పలకరించి మాట్లాడు తారు. ఇంట్లోవున్న ప్రతి ఒక్కరూ గృహ లంకరణకొసం పాటు పడ్డారు.

అంతేకాని "వదన వేసిన తెరకదా! దాన్ని ఎల్లా మాపారీ?" అత్తయ్యగట్టిన రుమ్మల ఎల్లాచింపారీ అని అనుకుంటుంటే ఎల్లాగ? వాళ్ళు ఈ ఇల్లు ఇంతవరకు శుభ్రంచేసి పెట్టారు. మనము ఎక్కడనుంచి తీసిన వస్తువును అక్కడనే పెట్టే సర్టి పెట్టేవాళ్ళకు ములుపుగావుంటుంది. సర్దేది సర్దుతూవుండగా చెరిచేది చెరుపుతూ వుంటారు. ఇంక అలాంటి ఇళ్ళను ఎంత దర్జాగా వుంచుదా మన్నా వుంచలేము. మన ఇల్లు అందంగా, పొందికగా వుండాలి అంటే—

ఇంట్లోవున్న ప్రతిఒక్కరు సాదుపదారి. అప్పుడే ఇల్లు కలకల లాడుతూ నందిన కవలా—నవ్వుల పంటలా వుంటుంది ★

వంటలు

(38 వ పేజీ తరువాయి)

చాలా రుచిగా ఉంటాయి.

8. ఆనపకాయ దోరగాయ :- పొయ్యి మీద ఒక "పైయిన్ లెస్ టీ" లు పాత్రలో 1 కప్పు నువ్వులనూనె పోసి బాగా కలిగిన తరువాత $\frac{1}{2}$ టీస్పూన్ (చెప్పూ) ఇంగువ; 1 టీస్పూన్ ఆవాలు $\frac{1}{2}$ టీస్పూన్ మెంతులు; కొంచెము కర్రపాకు వేసివేయించి, లేత ఆనపకాయ తొక్కుతీసి ముక్కలుగా తరిగి 2 కప్పులు ముక్కలువేసి 5 నిమిషములు, వేయించి, చారెడుకారం, 1 టీస్పూన్ కనుపు, 1 నిమ్మపండు రసము వేసి బాగా కలిపింది చల్లారి న తగువారే సీసాలలో వేసు కోవారి. 15 రోజులుపైగా నిలువవుంటుంది.

మామిడికాయ దోరకని ప్రదేశము మా ఒరి స్సాలోని పోదరీమణులము ఇదే వాడు

కున్నాము.

దవళ భర్తవతి, పూరిజగన్నాథ్.

నా మోషీ

(36-వ పేజీ తరువాయి)

కొని, చిరిగినబట్టలతో, చింపిరితలతోవచ్చి అయోమయంగా మెసంతా పరికిస్తోంది నర్సు ఉద్యోగములలో చాలా శుభ్రంగా, అందంగావుంది.

కన్న కూతుర్ని ప్రేమగా 'వీటిబుల్లెమ్మా! ఇయ్యన్నీ' అని అడిగింది తల్లి కూతురు ప్రేమతో తెలియనివర్సే విమర్శగా చెప్పి ఆమెకు కావలసినవి కొని ఇచ్చింది వద్దంటు న్నా. అతల్లి అనుభవస్తున్న సంతోషానికి అంతు లేదు. అటువంటివిడ్డలకు ఎంతకష్టపడి చదువు చెప్పించినా ఉపయోగం వాళ్ళకువుంటుంది; చదువుకున్న వాళ్ళకు వుంటుందిమరి. అతల్లి, కూతుళ్ళను మామూలేనూమరిసిపోయి, వచ్చిన పనికొంచెం ఆలస్యం చేశాను. కొందరికి ఎంత అవసరమవులై నా చేతో పట్టు కళ్ళడం నామోషీ! (సంచీలు, గొడుగులు) ముసలమ్మలు, అమ్మ, కూడావే నాకూడా నాన్నే హితుని ఇంటికీ వేసేందుకు? అని కనురు తారు అన్ని విధాల పనికొచ్చినతల్లి, స్నేహి తులతో సరిగామాట్లాడకపోతే తనకు పరువు వద్దమనీ, తలవంపులనీ భావిస్తారు కొందరు. ఇటువంటి రకాలుమాచే చదివించడం అంటే కొందరికి భయం, విరక్తిగలు

కున్నాయి. నాగరికత, విద్య ఎక్కువ అవు తున్న రోజుల్లో పూర్వపు అనురాగ, అభి మానాలు మర్చిపోయి ప్రవర్తించడం సిగ్గ చేటని తెల్పుకోవాలిమరి. ★

మహిళాభ్యుదయం

35 వ పేజీ తరువాయి

తోడ్పడే అవకాశం స్త్రీలకు లభిస్తుంది. నైతికంగా భిక్షులైన పతితలను, సంస్క రణ గృహాలనుండి విడుదల అయి వచ్చిన స్త్రీలను, మంచి దారిన పెట్టి జీవనోపాధి చూపి ఉద్ధరించే నిమిత్తం, కేంద్ర సంక్షేమసంస్థవారు రాష్ట్రీయ శిరణాలయాలను, జిల్లాస్థాయి శిరణాలయాల నూ నెలకొల్పబోతున్నది ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో జిల్లాకోకటి చొప్పున 20 జిల్లా శిరణాలయాలు, కర్నూలు, హైదరాబాద్, రాజమండ్రి నగరాలలో రాష్ట్ర శిరణాలయాలు నెలకొల్పవలసి ఉన్నది పతిత స్త్రీలను తాత్కాలికంగా జిల్లా శిరణాలయాల్లో ఉంచి, అర్హులైనవారిని రాష్ట్ర శిరణాలయాలకూ పంపి, వృత్తిపనులకో శిక్షణ ఇచ్చి వారిని స్వయం పోషకులుగా తయారు చేయడం వీటి మఖ్యోద్దేశం రాజమండ్రిలో శ్రీ వీరేశలింగంపంతులు మహిళా సమద్ధరణాలయం ఈసంవత్సరమే నెలకొన్నది. మిగిలిన శిరణాలయాలను కూడా ఈ సంవత్సరాంతం లోపల ప్రారంభిస్తారు. ★

ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీలు లిమిటెడ్., బ్యాటరీలు
బొంబాయి-కలకత్తా-దిల్లీ-కాన్పూర్-మద్రాస్-నాగపూర్

బిక్క చెటువ్వుగట్టుమీద
పెక్కుకొంగ లుండే చేరి
■ సమయములో నింగిని
హంస యొకటి పోవుచుండె.

దాని జూచి కొంగలెల్ల
తమలో అచ్చెరువు నొందెః
ఆబకములలో నొక్కటి
హంస నిట్లు పక్కరించె.

కొంగః

“ఎవడ వీవు? కాళ్లు మొగము
యెట్టివైన తమ్ముడూ!”

హంసః

“అవనియందు నన్నెల్లరు
హంసయందురన్నలూ!”

కొంగః

“ఎచ్చట నివసించువీవు?
యెటుగ జెప్ప తమ్ముడూ!”

హంసః

“మానసమను సరోవరము
మాకు వాసమన్నలూ!”

మూర్ఖుల తో సంభాషణ

—ఆర్. దొరసామి.

కొంగః

“వినిపించుము అచటనున్న
వంత లేవా? తమ్ముడూ!”

హంసః

“కలవచ్చట కాంచనాబ్జ
ములు, ముత్యము లన్నలూ!”

కొంగః

“సత్రల శుభవార్తగూర్చి
యెత్తవేమి? తమ్ముడూ!”

హంసః

“సత్రలన్న నవి యేవో
నాకు తెలియదన్నలూ!”
అది విని యా బకములెల్ల
హాహాహాహాయనినవ్వెను;
ఆయన హేళనమునకై
హంస చిన్నబుచ్చుకొనెను.
మూర్ఖులకడ నొకొకప్పుడు
పుడమి నెంతవార్తైనను
యెందుకు కొఱగాకుండుట
యిందుకొఱకె కాబోలును!

గణపతి భట్టు

ఒక గ్రామంలో ఒక భద్రాజున్నాడు. అతనిపేరు గణపతి. గ్రామంలో ఎవరింట్లో పెళ్ళి జరిగినా, మరే శుభకార్యం జరిగినా గణపతిభట్టు హాజరవుతాడు. యజమానుల కీర్తిని పొగడుతాడు. వధ్యాలు, పాటలు కట్టి చదువుతాడు. వారతని పొగడ్తలకు మెచ్చి బహుమతులిస్తారు. వాటితో అతను పొట్ట పోసుకుంటున్నాడు. ఇది అతని కులవృత్తి. తరతరాలనుంచీ వస్తున్న రివాజు.

గణపతిభట్టు చాలా తెలివైనవాడు. సమయస్ఫూర్తి, ప్రతిభ కలవాడు. మంచి కవి. ఆశుకవిత్వం అతని నోటివెంట ధారగా వెలువడుతుంది.

ఆ గ్రామంలోనే ఒక జమిందారున్నాడు. బాగా ఉన్నవాడు. అతని ఇంట్లో ఏచిన్న శుభకార్యం జరిగినా గణపతిభట్టు అక్కడికి వెళ్లేవాడు. జమిందారునుగురించి స్తోత్రపాఠాలు చెప్పేవాడు. ఆయన కీర్తిప్రతిష్ఠలు పొగడేవాడు. కాని జమిందారు కడులోభి. గణపతిభట్టుకు ఎప్పుడూ ఇనాము ఇచ్చేవాడుకాదు. ఎప్పటికప్పుడు ఏదో ఒక సాకుచెప్పి తెలివిగా తప్పించుకునేవాడు. గణపతిభట్టు స్తోత్రపాఠాలన్నీ చెప్పినతరువాత, అంతా

విని ఆనందించి చివరకు “భట్టు మూర్తి! మెచ్చాం నీ పొగడ్తలకు” నీవు నిజంగా కవినమాట్టువయ్యా” నీకు మంచి ఇనాం ఇవ్వదలుచుకున్నాం. కాని ఇప్పుడుకాదు. మళ్ళీ మా ఇంట్లో పెద్ద శుభకార్యం వస్తున్నది. అప్పుడు నిన్ను ఖునంగా నన్యానించి, సత్కరిస్తాం” అనేవాడు జమిందారు.

ఇలా అనేకతడవలు జరిగింది. అయినా గణపతిభట్టు జమిందారును

రెంటుల గోసాలకృష్ణ

వదిలిపెట్టలేదు. ఆయనపై కొండంత ఆశపెట్టుకుని ఎప్పుడో ఏదో ఒక ఇనాం ఇవ్వకపోతాడా అని కనిపెట్టుకుని ఉన్నాడు.

గణపతిభట్టుకు ఎన్నాళ్ళబట్టో ఒక ఆశ ఉన్నది. అతనికి ఇంట్లో పాడిలేదు. ఇంట్లో అందరూ పాలకూ, పెరుక్కు మొహం వాచి పోతున్నారు. అంచాత జమిందారు నడిగి ఒక మంచి పాడిగేదెను ఇనాముగా పుచ్చుకోవాలనుకున్నాడు.

ఇంతలో జమిందారు ఇంట్లో పెళ్ళి వచ్చింది. ఆయన పెద్ద కుమారుడి పెళ్ళి అది. వివాహం రంగరంగవైభవంగా జరుగుతున్నది. ఆ గ్రామంలో వారేకాక, చుట్టుపక్కల

ఊళ్ళనుంచికూడా అనేక మంది పెద్దలు పెళ్ళికి వచ్చారు. తన మామూలుప్రకారం గణపతిభట్టు హాజరైనాడు. తీర్చిదిద్దిఉన్న పెళ్ళిసభలో జమిందారు కీర్తిని గొప్పగా పొగిడాడు గణపతిభట్టు. వధూవరుల నాశీర్వదస్త్రా వధ్యాలుకట్టి చదివాడు. సభవారంతా భద్రాజును మెచ్చుకున్నారు. కాని ఎప్పటికప్పుడు యజమాని తనకు ఇనాము ఇవ్వకుండా ఎగనామం పెడుతున్నాడన్న సంగతి గణపతిభట్టుకు బాగా తెలుసును. ఈ మాటు నోరుతెరిచి అడగాలనుకున్నాడు. స్తుతించడం అంతా అయిపోయాక తుదకు భద్రాజు ఇలా అన్నాడు :

“మహాప్రభో! మీ కీర్తిచంద్రికలు దశదిశలా వ్యాపిస్తున్నాయి. దానగుణంలో మీకు మీరేసాటి. నాకు ఇనాం ఇప్పించండి.”

తీరా నోరుతెరిచి అడిగారు భట్టు మూర్తి. నిండుసభలో తన గౌరవం నిలుపుకోక తప్పిందికాదు జమిందారుకు.

“ఏం కావాలో కోరుకో.” అన్నాడు జమిందారు.

“మహాప్రభో! ఒక పాడి గేదెను ఇప్పించండి” అన్నాడు భద్రాజు.

“అలాగే ఇస్తాం.” అన్నాడు జమిందారు.

కాని జమీందారు అన్నమాట నిలుపుకోలేదు. భట్టాజుకు పాడి గేదె ఇవ్వలేదు. ఇలా ఒక ఏడాది గడిచింది. జమీందారుకు మనమడు పుట్టాడు. పిల్లవాడికి జాతకర్మ, నామ క ర ణ మహోత్సవాదులు మహా శ్రావణంగా జరుపుతున్నాడు జమీందారు మళ్ళీ ఈ శుభ కార్యానికి కూడా అనేకమంది పెద్దలు విచ్చేళారు. ఎక్కడెక్కడి పండితులు, విద్వాంసులు వచ్చారు. మళ్ళీ గణపతిభట్టుకూడా హాజరైనాడు. నిండు సభలో యజమాని కీర్తిని గొప్పగా పొగిడాడు. కావ్యాలు వినిపించాడు. జమీందారు వంశగౌరవాదులను వర్ణిస్తూ, పేరు పేరున పద్యాలుకట్టి చదివాడు. గణపతిభట్టు ప్రతిభకు సభవారంతా 'సెబాస్' అన్నారు పండితులు మెచ్చుకున్నారు. జమీందారు కూడా సంతోషించాడు. ఇహ ఇప్పడైనా తనమాట నిలుపుకుని భట్టాజును సత్కరించకపోతే, తన పరువు పోతుందనుకున్నాడు. కాని ఆయన లోభిగుణం ఎక్కడికి

పోతుంది? ఇనాం ఇవ్వడంలో తన లోభిగుణం కనపరిచాడు. తన సేవ కుణ్ణి పిలిచి అతని చెవిలో "తక్కువ ధరకు ఒక ముసలిగేదెను విచారించి పట్టుకరమ్మ"ని చెప్పాడు. సేవకుడు గేదెను పట్టుకొచ్చి సభలో నిలువోబెట్టాడు. దాన్ని చూసేసరికి గణపతిభట్టుకు మనస్సు చివుక్కుమన్నది. అది ముసలిగేదె. బాగా వడిలిపోయి, వట్టిపోయినగేదె. ఆగేదె పాలూ ఇవ్వదు, కట్టాకట్టదు. ఇహ ఎందుకది? భట్టాజు ఆలోచనలో పడ్డాడు. అందరు పెద్దలున్న ఆ నిండుసభలో ఆగేదె పనికిమాలినదని, దాన్ని తాను స్వీకరించనని చెప్పడం బావుండదు. అలా చేస్తే పదిమందిలో యజమానిని అవమానించినట్లవుంది. పోనీ ఆగేదెను స్వీకరిద్దామా అంటే అతనికి మనస్కరించడంలేదు. దానివల్ల ఏమిటి ఉపయోగం? అది పాలూ ఇవ్వదు, కట్టాకట్టదు ఇహ ఎందుకది? "ఈ తరుణంలో నేను మెదంకుండా ఉండుంటే జమీందారు నిజంగా గొప్ప

దానశీలు డనుకుంటారు అంతా. ఆయన కీర్తి సంపాదించుకుంటాడు. మరి నాకు ఒరిగిపడేదేముంది?" అనుకున్నాడు గణపతిభట్టు తనలో. అతని కొక చక్కని ఆలోచన తట్టింది. యజమాని లోభితనం బట్టి బయలయ్యేట్టున్ను, అది తననోటి మీదగా చెప్పినట్టు కాకుండాను, ఒక చమత్కారమైన నాటకం ఆడాలనుకున్నాడు. గణపతిభట్టు ఏమంటాడో విందామని సభవారంతా ఎదురు చూస్తున్నారు. కాని అతను ఏమీ అనలేదు. గేదె దగ్గరికి వెళ్ళాడు. దాన్ని ఏదో అడుగుతున్నట్టుగా దాని చెవి దగ్గర నోరు పెట్టాడు. తరువాత అది చెబుతున్నది తాను వింటున్నట్టుగా దాని మూతిదగ్గర తన చెవిపెట్టాడు. సభవారంతా ఇదేమని నివ్వెర పోయి చూడసాగారు. జమీందారు కూడా ఆశ్చర్యచకితుడై "గణపతి! ఏమిటయ్యా నీవు చేసేది?" అని అడిగాడు. గణపతి భట్టు సవినయంగా

మెక్లీన్స్ యింతకు ముందుకంటే పళ్లను తెల్లగా శుభ్రపరుచును!

బాగా ఆదా! ఒకే ఒకసారి తోముకుంటే కాల్గేట్ డెంటల్ క్రీమ్ 85% వంతుల వరకు

కాల్గేట్ కు నిదర్శనమున్నది!
ఒకే ఒకసారి కాల్గేట్ తోముకుంటే
దుర్గంధాన్ని తక్షణం ఆపుతుంది!

దంతక్షయం

కాల్గేట్ కు నిదర్శనమున్నది!
ఒకే ఒకసారి కాల్గేట్ తోముకుంటే
దంతక్షయానికి కారణమైన క్రిములను
85% వంతులు తొలగిస్తుంది!

దుర్గంధం

కలిగించే

క్రిములను

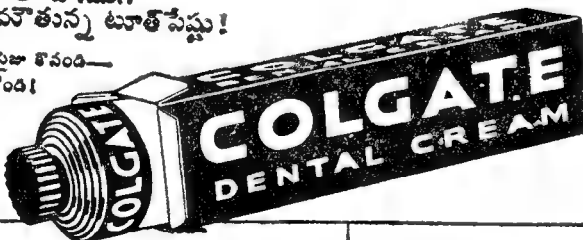

కాల్గేట్ కు నిదర్శనమున్నది!
టుచికి దేశంతో మున్నస పొందింది!

తొలగిస్తుంది

ఇండియాలో విశేషంగా
అమ్మకమవుతున్న టూత్ పేస్టు!

ఏకావమి సైజు కొనండి—
అదాచేసుకోండి!

కాల్గేట్ ఒక్కటే ఈ మూడింటినీ చేస్తుంది!
పండ్లను పరిశుభ్రంచేస్తూనే
దుర్గంధాన్ని నివారించి,
దంతక్షయాన్ని నిరోధిస్తుంది!

సత్పరితాలకు
సర్వదా వాడండి
కాల్గేట్
టూత్
పేస్టు

995/29

గణపతి భట్టు

చేతులు జోడించి నిలుచున్నాడు.
భయభయంగా “ఏమిలేదు మహా
ప్రభో! ఈ గోదెను ఒకమాట
అడిగాను” అన్నాడు.

“ఆ అడిగిందేమిటో మాకు
కూడా చెప్పవయ్యా” అన్నాడు
జమిందారు.

“గోదెను ‘నీవు ఈ న మోసి
ఉన్నావా?’ అని అడిగాను మహా
ప్రభో!” అన్నాడు భట్టు.

“మరి అందుకు అది ఏం నమా
ధానం చెప్పింది?” అని అడిగాడు
జమిందారు కోపంతో.

“అది చెప్పిన నమాధానం శేపు
తాను వినండి మహాప్రభో!” అంటూ
గణపతి భట్టు ఒక పద్యం చదివాడు.
తరువాత ఆ పద్యానికి అర్థం వివ
రిస్తూ ఇలా చెప్పాడు: “కృత
యుగంలో నేను మహిషాసురుడనే
రాక్షసుడికి భార్యగా ఉన్నాను. అది
శక్తి నాభర్తను హతమార్చింది.
కాని నేను మాత్రం చావ లేదు.
తరువాత బ్రహ్మతే తా యుగం
సృష్టించాడు కాలంమారింది. మను
ష్యులు మారారు. పశుపత్యౌదులు
మారాయి. కాని నేను మాత్రం
మారలేదు. పూర్వపు దేహంతోటే
ఉన్నాను రావణుడు పుట్టడం,
కామ్రాంధుడై నీతను అపహరించడం,
తుదకు రాముడిచేతిలో చావడం
నా కళ్ళారా చూచాను. పిమ్మట
బ్రహ్మదాస్వపరయుగం సృష్టించాడు.
కంసుడి దుర్మార్గాలు, శ్రీ కృష్ణుడి
లీలలు కనులారా కాంచాను. ఇహ
నాకు ప్రపంచమీద రోతపుట్టింది.
విశక్తి కలిగింది. అన్నిటిమీద
ప్రాంతి వదులుకున్నాను. ఇప్పుడు

నాలుగోయుగం. కలియుగం వచ్చింది. నేను అన్ని ఆశలూ వదులుకొని ముక్కు మూసుకుని కూచున్నాను. ఈ వయస్సులో ఇవ్వదు నేను కట్టి ఈనమోస్తానటయ్యా! ఆ మాట అడగడానికి నీకు సిగ్గులేదుటయ్యా!" అని గేదె చెప్పినట్టు చెప్పాడు భట్టాజు.

ఇంత యుక్తిగా, ఇంత చమత్కారంగా ఆ గేదె ఏర్పిలిలో ఉన్నదీ సభవారికీ, జమీందారుకూ కూడా ఎరుక పరిచాడు గణపతిభట్టు. ఇవ్వడందరికీ అనలు విషయం అవగతమైంది. భట్టాజు ప్రతిభకు, సమయస్ఫూర్తికి అంతా మెచ్చుకున్నారు. జమీందారుకు కూడా కోపం పోయి సంతోషం కలిగింది. తన లోభి గుణాన్ని వదిలిపెట్టి అప్పటికప్పుడే మనుష్యులను పంపి మరొక చక్కని మూడు సంవత్సరాల వాడిగేదెను తెప్పించాడు. గణపతిభట్టుకు ఇనాముగా ఇచ్చాడు. దాంతో పాటు మరికొంత ద్రవ్యంకూడా ఇచ్చి సత్కరించాడు.

భట్టాజు సంతోషించి "అన్న దాతా సుభద్రవా!" అని ఆశీర్వాదిస్తూ నెళ్ళిపోయాడు. ★

నటనవేల్పుతుకోయి!

(12-వ పేజీ తరువాయి)

వీరరప్పాన్ని రసాభాస చేశావురా పిడుగా" అన్నాడు తీక్షణరావు.

"నువ్వు పిడుగులు పడినట్లు పాడేస్తాంటే, వాకు భయమేసిందిరా మరి" అవధాని తన్నుతాను సర్దుకున్నాడు.

"సంతోషించాంగాని రిహార్సల్ను యీ చేకకే అయిపోయినట్టేరా" అన్నాడు యాదగిరి.

"శ్రీదారిద్ర్య నాట్యమండలికి!" అంటూ అబద్ధంగాడు లోపలికి ప్రవేశించాడు.

అందరూ "జై!" అంటూ నయజయ ధ్యానాలు చేశారు. తరవాతి అందరూ ఒకే

సారి నిద్ర మంచుకొస్తున్నట్టు ఒక్కొక్కడే జారుకున్నారు.

"ఒకే అప్రాచ్యపు వెధవా! అబద్ధంగా! ఎక్కడ చచ్చావురా ఇంతివరకూ?" ప్రశ్నించాడు యాదగిరి

"నుమ్మంపక్కనే ఒక్క మనుకు తీసా శేరా"

"వలకాటిలో? వెళ్ళవలసివది."

"పోతారా"

"అక్కడికేనా?"

"అవును"

"వెళ్ళి చావు"

"ఉదయమే లేచివస్తాను"

"పగటిదెయ్యిమై వస్తావాడే?"

అప్పటికే గడపదాటిన అబద్ధంగాడికి దెయ్యమన్నమాట విని బడగానే అవతలి

అలముకున్న చీకటిలో వెయ్యిభూతాలానడ రయి వస్తున్నట్టు ఒక్కసారే కెవ్వుక "అయ్య బాబో!" అని కేక పెట్టి ఏకదూకులో వెనక్కి ఎగిరివచ్చి మీనాక్షిని రెండుచేతులతో పట్టుకున్నాడు. గడగడ తలుపు తున్న అబద్ధంగాడిపట్టునుంచి నిడిసిండుకో దానికి ప్రస్థాప్రళయమయింది మీనాక్షి.

నిలబడలేక చలిచి బడిన అబద్ధంగాడు ఇంకా కంపించిపోతున్నాడు. ఒళ్ళు చల్లగా వుంది. క్రింద పడుకోబెట్టి పరదాగుడ్డతీసి కప్పాడు యాదగిరి.

"చచ్చిపోలేదుగదా వాడు" అవధాని అడిగాడు.

"నీకెందుకుగాని వెళ్ళరా"

"అయితే, రా మీనాక్షి నిదదాం"

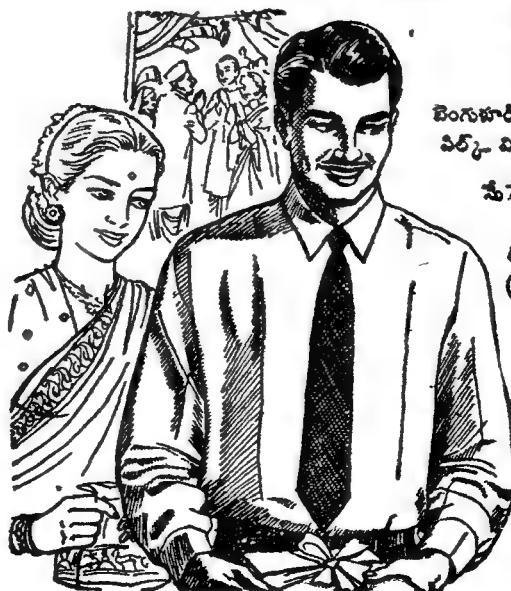
"ఏడికావ్, మీనాక్షి! నాకూ రిహార్సలు

ఈ వేడుక శుభకాలములో బిన్నీవారి స్పన్ సిల్కు చొక్కా వేసుకొని ఎంతో దర్జాగా కనపడండి

పెళ్లళ్ళ కాలము వచ్చేసింది. ఎంతోమంది మిత్రుల యిక్కడో తుకార్యము లకు. బంధువులను చూచుటకు విరామము లేకుండా వెళ్లవలసివస్తుంది.

ఇది మీరు దర్జాగా కనపడవలసిన సమయము. బిన్నీవారి స్పన్ సిల్కు గుడ్డతో తయారైన ఒక వాజాకైన సిల్కు చొక్కా ధరించండి. దానిని ధరిస్తే మీకు ఎంతో ముఖముగా ఉంటుంది మరియు మీ స్నేహితులు, బంధువులు దానిని విశ్వయముగా మెచ్చుకొంటారు.

బిన్నీవారి సిల్కు చొక్కా గుడ్డ ఆశ్చర్యకరముగ తక్కువ ధరలో అనలైన సిల్కు యిచ్చే మెత్తదనము విస్తుంది. అంత తక్కువలో అంత మంచి బిడ్డి బిన్నీవారు మూతమే యివ్వగలరు!

బెంగళూర్ వులెవ్, కాచిన్ అండ్
ఏర్క్ మిల్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్

నేపేషంగ్ ఏజంట్స్

బిన్నీ అండ్ కంపెనీ
(మద్రాసు) లిమిటెడ్
మద్రాసు

44-2000

నటనమే బ్రతుకోయి !

ఉంది. నువ్వుపోయి రేపు పెందరాజే రా ఆ నటన చూడెదరువు "

"ఏం మీనాక్షీ, నాది నిజమేనా? నీమే! దాని సంగలేమిటి మరి?"

"నిజంగానా, మరి ఆయన ఏదో రిహార్సలు ఉన్నదంటున్నారా. మా అమ్మయినా నిద్రమరుమీద యిప్పుడేమిటాలో చించగలను. ఏం చెప్పినా రేపేగా "

"సరే నువ్వు లేకపోలేనేంకి నే నొక్కళ్నే

వెడతాను మీ అమ్మదగ్గరికి" అవధాని జంచెం సవరించుకుంటూ నిద్రమించాడు.

"ఇంకమనం రిహార్సల్లు వేసుకుందాం"

"దైలాన్సు చెప్పండి"

"ప్రియా! తాజ్ మహలుకంటే దివ్యమయిన మీ హృదయసౌధంలో నాకు స్థానమివ్వరా? మీ యెడలో దాగగలిగిన యీ ప్రణయతపస్విని కన్నకలలు కరగి పెన్నెల పెలయేరులై యమునానదిలా పొంగి ప్రవ

హించుతాయి. నా ప్రేమ జగద్విఖ్యాతమౌతుంది. నా గాథ చరితార్థమవుతుంది." యాదగిరి నటనతో సహితంగా దైలాన్సు చెప్పాడు

మీనాక్షీ తిరిగి వాటిని అతనికి వప్పించుతుంది.

"ప్రియతమా! నా హృదయాన్ని నీ వజ్రభాగంలోపడించి, నీ అధరాలకు నా పెదవులు సంధించి; నీ కళ్ళలో నా బింబం చూచుకుంటూ యుగయుగాలూ ఇలాగే ఉండిపోయేట్లు ఏ దూర్వాసుడయినా శిలలుగా శిపించివేస్తే బాగుండును" అంటూ యాదగిరి అక్షరాలా సటిం చెబాడు. మీనాక్షీ ప్రణయోన్మాదినిలా ఉండిపోయింది. యాదగిరిలో వున్న నటనాచిరి చూచో లేక ప్రణయర్పిష్టను చూచో.

అంతలోనే మీనాక్షీ తల్లి రంగమ్మ రివ్వు మంటూ గడపదాటి వచ్చింది. ఏ లోకం లానో వున్న యాదగిరి అక్కడ్నుంచి తొక ర్ఘూడించాడు.

యాదగిరి అదృశ్యమయ్యాక అవధాని పెద్దగా నవ్వుతూ రంగమ్మ వేపం విప్పేశాడు. నిలువుచూపు పడిపోయిన మీనాక్షీ ఆశ్చర్యపోయి చూసింది.

పరదానడ్డక్రింద పడుకున్న అబద్ధం గాడు "నటనమే బ్రతుకోయి" అంటూ పాట నాగించాడు, అదిరిపాటుగా లేచి

ఇదంతా నిలుపలవుండి కనిపెట్టి చూస్తున్న యాదగిరి ఆవ్వం రంగమ్మగొంతుతో "బేసే! మీనాక్షీ, ఎక్కడున్నావే?" అని అరిచాడు. మీనాక్షీ! చెరివోకవై వూసుంచున్న అవధాని అబద్ధం పెరటిగుమ్మంలోనుంచి వుదాయించారు

వాళ్ళ నిష్క్రమణానంతరం యాదగిరి వెనకపాటు నే వెలి మీనాక్షీ కళ్ళుమూశాడు. అతడిని ఆమెకు తెలుసు.

అడవానిమనసు చూరగొనడానికి మగాడు ఎంత విచిత్రంగా నటిస్తాడో అనుకుంటూ యాదగిరివైపు తిరిగి అతనిమీదికి పెన్నెల పెలయేరులాంటి మధుర మందహాసతరంగం కటి విసిరింది మీనాక్షీ. ★

అక్కన్న మాదన్నల మ హేశ్వరం

(21వ పేజీ తరువాయి)

ఎచ్చట నుండేవో నిర్ధారణగా తెలియదు. బహుశ: ఈ మిట్టమీద వుండి వుండవచ్చుననీ, ఉహించవచ్చు. ఈ మిట్టనుండియే గోలకొండకు బోవు దారి వున్నది దానికి ఇరువైపుల మైలురాళ్ళున్నవి. ఈ రాళ్ళిద్దగుర్రములా అంచెలుగా నుండేవనీ, అక్కన్న మాదన్నలు ఎక్కాయెనిగోలకొండ పొడదానికి

బట్టలను తెల్లగాను, కాంతివంతముగాను ఉతికుము:

S. 240 కిలీ హిందూస్థాన్ రివర్ లిమిటెడ్ బొంబాయి, వారి ఒక కల్యాణం.

వాటిని చాడుకొనేవారనీ, చెప్పవారు. ఈ రాళ్ళు ఇప్పుడు చచ్చటచచ్చట పడివున్నవి. మొదటి రెండురాళ్ళను చూశాను వాటిమీద కొంత తెలుగులో ఏదో వ్రాయబడి వున్నది. కాని మాసిపోవడంవల్ల చదువులకు పిలులేకున్నది. రాళ్ళన్నీంటినిచేర్చి ప్రతులు తీయించి నటయితే, కొంత చారిత్రికవిషయము తెలియవచ్చును.

వి ఇప్పుడు కనిపించుచున్న చిన్నా మూలు

అక్కన్న మాదన్నల మరణాంతరము శివ విషు దేవాలయముల ఆవరణము 1500 సంఖ్య గల అరబ్బిసేనకు నివాసస్థలమైంది. మిటమీద ఇండ్లువుండేవి దేవాలయముల పై భాగము, కళ్యాణముంటపము, కచేరిగా ఉపయోగపడేవి. సైనికులు హైదరాబాదుకు వచ్చి, తమ వేతనములు తీసుకొనడం, ఇతర కార్యకలాపములు సాగించడం జరుగుతుండేవి

ఈ అరబ్బి సైన్యమునకు, రాగా రాగా, వసపర్తి సంస్థానపు రాజా గారి అలుకు “హానీవాహానీ” అనువారు కష్టము అయినారు వసపర్తి సంస్థానములో రెడ్డుకు ఒకతరము క్రిందటి వరకు ఆంగ్లేయ తురకపేర్లు ఉండేది ఈ హానీవాహానుస్థానికులు “ఎండిబాబు” అని పిలిచేవారు. భార్య రమణమ్మగారు.

గోలకొండదుర్గ ప్రాధాన్యం తగ్గి హైదరాబాదు నగరమునకు వచ్చిపోవుట క్రిమగా ఉండడంవల ఈ అరబ్బుసేన హైదరాబాదు సమీపముననున్న చంద్రాయణ్ గుట్టవద్దకు మార్చబడింది అచ్చట వీరికి భారకొనులు అధికారులకు బంగళాలు కట్టబడినవి ఈ ప్రాంతమునకు మరల “మైసరం” అనే పేరు పెట్టారు. అరబ్బులకు మేకలను, ఫలవృక్షము ట్లకు పెంచుటయందు మిక్కిలి ప్రేమ. కనుక ఈ “మైసరము” లో అనేక గోటలు వేయబడి హైదరాబాదు నగరమునకు ఫలముల రవాణా అవుతున్నది అసలు మైసరము (మహేశ్వరము) పాటుబడి వున్నది

క్రి సరసింహాస్త్రిగారితల్లి యౌవనము వరకు మహేశ్వరములో అనేక బ్రాహ్మణ కుటుంబములుండేవి. వీరిపూర్వులు అక్కన్న మాదన్నగార్ల అన్న సత్రములో పనిచేస్తుండేవారు వీరుకొక, పప్పువారు, చల్లవారు, చేమ కూరవారు, నేలివారు, ఉప్పునూరువారు, విక్రవారు అను ఇంటి పేరుగల కుటుంబములుకూడ వుండేవి. ఈ పేర్లనుబట్టి వీరు పావ పాప చేస్తుండేవారో తెలిసికోవచ్చు. వులును వడ్డనకు చూశాలు కట్టబడినవట. భోజనమునకు పిలవడానికి జాగంట్ల మ్రోగించేవారు. దానిని ఈ మెకూడా చూచినది.

అక్కన్న, మాదన్న కాలములో అనేక నుండి పండితులు వారిని దర్శించి బహు మతులు పొందుతుండేవారు. పరీక్షకు నిలచ

వార కూర్చుండు ఎత్తు స్థలమునకు “దోషగడ్డ” అనే పేరుండేది. దేవాలయ పోషణకై 60 యకరముల మెట్టభూమి, 10 ఎకరముల మాగాణిభూమి వున్నది అరబ్బుసైనికుల కాలములో కష్టానుల స్వాధీనములోవుండి అవి ఇల్లిపోయినతరువాత అమ్మి వేయబడినవి.

ఇప్పుడవి ‘గ్రామపు సరపంచ’ అధీనము లోనికి వచ్చినవి. అతడే శివుకట్టి ఫలసాయమును అనుభవించుతున్నాడు. దేవాలయములను చూచువారు లేరు

ఆంధ్రులకు వం దుర్గల గు అక్కన్న మాదన్నల సరియైన చరిత్రను వ్రాయించడం చాలా అవసరం కుతుబుసాహిరాజుల వంశము చరిత్రకు అతీతమైనదికాదు. హైదరాబాదు నేటు గ్రంథాలయములో పారసీకములో అనేక గ్రంథములున్నవి. వాటిని పరిక్షించడం మహేశ్వరమునుండి, గోలకొండవరకు పడివున్న రాళ్ళప్రతుల తీయించుట చాల అవసరం. ఈ పనిని పురా తత్వవేత్త కాళిబాదుచేసి, చారిత్రికులకు సౌలభ్యము కలిగించాలి.

ఇప్పుడు మహేశ్వరములోని దేవాలయ

ములు, వాటి భూములు వ్యక్తిగతమైన ఆస్తిగా నున్నవి. స్థానికులు చందాలు వసూలుచేసి వాటిని పునరుద్ధరించడానికి కుకూహాలులే వున్నారు. కాని, వారికి తన ప్రభుత్వ సహాయము కావలసివున్నది.

వివరణికి!
విజ్ఞానానికి!!

ఇప్పుడే వెలువడినాయి

*మునిమాణిక్యం నరసింహారావుగారి

మూతన రచనలు

ప్రతివాద వదునకగ్గ పుస్తకాలు

- 1 ఇంటావివేచనో పోల్లాట రు. 1 35
- 2 ప్రణయ కలనం ,, 0 75
- 3 కౌంతమృగాది సీతయ్య ,, 0 75
4. అప్పులు-చేయడం-తీర్చడం,, 0 75

పెద్ద కాలకు ముందుగా డబ్బు వండిన వారిపోటీకి ఉన్నది వివిధ గ్రంథాల వంపగోడు వారికి 0-10 పై అదనం వివరములకు

కవితా పబ్లికేషన్స్

విజయవాడ-2.

జమ్మి వారి లివర్ క్యూర్

వనీపాపల లివర్ అండ్ స్టీప్ వ్యాధులకు మా ఖాతాదారుల సౌకర్యము నిమిత్తము, మా డాక్టరుగారు యాక్రింది ప్రదేశములలో ప్రతినెల నిర్దితమైన రోజులలోను, గంటలలోను, తగిన సలహాలిచ్చుటకై హాజరులో నుండుగలరు.

స్థలము	రోజు	అధికము
నెల్లూరు	6, ఉదయం	అజంతా కళా, ట్రంకురోడ్
సికిందరాబాదు	8, ఉదయం	మైసర్లు డి. జే పరేఖ్ & కంపెనీ, కెమిస్ట్స్, జమ్మి మసీదు
హైదరాబాదు	9, ఉదయం	మైసర్లు డి. జే పరేఖ్ & కంపెనీ, కెమిస్ట్స్, రెసిడెన్సీరోడ్.
తెనాలి	12, ఉదయం	కన్వికాపర మేశ్వరి సత్రం.
గుంటూరు	14, ఉదయం	మైసర్లు మెడకల్ స్టోరు, కొత్తపేట.
మచిలీపట్నం	16, ఉదయం	మైసర్లు ఆనంద భార్యసీ, కెమిస్ట్స్, మెయిక్ రోడ్డు.
రాజమండ్రి	19, ఉదయం	మైసర్లు ఈశ్వరదాస్ & కంపెనీ, జాండు కం విజెంటు 8/101 ఇన్నిస్ పేట.
భీమవరం	20, ఉదయం	మైసర్లు ప్రసాద్ సన్నుడికం, కెమిస్ట్స్, జంపడే పూర్ (ప్రతినెలలో ఆఖరు అంధ్ర డ్రమెటిక్ & లిటరరీ సొసైటీ సాక్ చి
ఖరగ్ పూరు	4, ఉదయం	మైసర్లు యునైటెడ్ మెడికల్ స్టోర్స్, కెమిస్ట్స్ & డ్రగిస్ట్స్ ఎన్. టి. ఇ. 185, రైల్వే మార్కెట్.
రైపూర్	25, ఉ 9 నుండి 12 వరకు	మైసర్లు C. P. మెడికల్ స్టోర్స్, సా 8 నుండి 11 వరకు కెమిస్ట్ & డ్రగిస్ట్స్, నాదర్ బజార్ (Tel No 118)

జమ్మి వెంకటరమణయ్య & వస్తు.

బొంబేలు * గుండా కృష్ణమూర్తి లింగ్ : 17/829, నాగేశ్వరరావు పంతులురోడ్, గాంధీనగర్ P. O., విజయవాడ-2.

* ఓరుగంటివారి పిల్లి, విజయనగరం సిటీ, * 182/1, హరిసాగర్ రోడ్, కలకత్తా.

మ ద రిం డి యా

రంగులూ, పెట్టెంగులూ మొదలైనవాంగులూ ఎక్కువగా ఉన్న చిత్రంలో కథ, కథనం అఖండంగా ఉండవచ్చు. కొందరికి కొండపర్చు ఈ వాంగుల భరోసా చూసుకొని, అసలు విషయాలగురించి ఆసక్తిగలిగాక పట్టించుకోక పన్ను ఈ మాత్రంలో తొక్కిరియ్యం.

ఇది నిజమని నమ్మేవారిని, కొదవి పెట్టించగల గొప్ప చిత్రం "మదరిండియా" (మహాబూత్ ప్రొడక్షన్స్) ఎందుకంటే ఇందులో రెండూ ఉత్తమమైన స్థాయిని అందుకొని నిలబడ్డాయి (చాలాసేపు).

జీవితం అంత నిజంగా, సహజంగా ఉన్న కథను దర్శకనిర్మాత మహాబూత్ ఇందులో చెప్పారు. ఇది పదిహేనేళ్ళ క్రితం ఒక సారి తెప్పినదే ఈవారి టెక్నికల్లో మల్లీ చెప్పారు. అప్పడది చాలా బాగుందని పించుకుంది ఇప్పటికీ ఇంకా బాగుందని పించుకుంటుంది ఎందుకంటే ఇప్పుడు అందుబాటులో ఉన్న సాంకేతిక సదుపాయాలన్నీ కలిపి మహాబూత్ సర్వనియోగం చెసుకున్నారు. స్టార్ వాల్యూకు తెలింపు కక్షిగల ముఖ్యపాత్ర వర్ణం తన ప్రతిభ సంతటిని ఇందులో చూపించింది. ఛాయాగ్రహణ దర్శకుడు ఫరెహాద్ ఇరానీ తన చాక చక్కొన్ని, తన విద్యలో కల్పాన్ని అవలంబించి ప్రదర్శించారు. అన్ని విధాలా అత్యుత్తమం చేస్తున్న విధిని, కాయకల్పన ఎదురుతిరిగిన జీవితాన్ని ధైర్యంగా ఎదిరించి, కష్టాలను ఓర్పుతో ధరించి, వానలకు వరదలకు నిభాయించుకుని సెగుకొచ్చిన రైతుశ్రీ రాధ, బాధగాధను సటి వర్గీస్ మరువరానివిధంగా చెప్పింది. చిత్రం ఆరంభంలో, ఆ 90 నిమిష ముసలిపట్ల గ్రామస్థులచూపిన పూజ్యభావం, గౌరవం అత్యంతా రాధ కవచపీ సంతాపించుకున్న చేతిపై, జీవిత భోషి అమోఘంగా మేకప్ చేయడంగాని, ఇరానీ అద్భుతంగా ఫోటో తీయడంవల గాని, ప్రతికలలో వార పడుతున్న ఆకర్షణగాని కొదవి వర్గీస్ నిరూపించింది. ప్రేక్షకుడికి ఆనందం గౌరవభావం కలిగించింది.

దర్శకుడు మహాబూత్ కథను తెరమీద చిత్రించిన విధం, అత్యంత మనోహరంగా ఉంది. అత్రాకోడల్లో కథ, అనుగుల ప్రేమ

కథ, తల్లి విడలను సాకి, పెంచిన కథ, తన పెద్దదై, తనపిల్లలు చేతుల్లో పెరిగిన కథ - ఇలా ఒకొక్క సన్నివేశం కొక్క మనోహరమైన మరపుకురాని కథ అనందంలాటి మధ అన్నీ కలపి ఇంకా సుంచిత కథగా రాధపై కష్టాల కథను చెబుతున్నప్పుడు మధ్యలో ఆమె గుఱంగా ఉన్నవాటి సంఘటనలను అతి సేర్పగా చూపుంచాడు దర్శకుడు. పెళ్ళి అయిన కొద్దిలో చూపక గు కొన్ని సన్నివేశాలను ఇంకొకసారి తాయలలా అట్టే పెట్టి ఉంచారు ఈ తాయలం రుచి, గతి జీవిత సత్పురుల మాధుర్యం ఎరిగినవారికి, కష్టపడుతున్నప్పుడు ముఖపడత రోజులను గుర్తుకు తెచ్చుకుని సంతోషపడి, ఉత్సాహం అత్యధికావసరం తెచ్చుకునేవారికి బాగా తెలుసుంది. వీటిని వాడటంలో కూడా దర్శకుడు మెచ్చరిగ్ల విధి, పాదుపు చూపాడు. ఈ మట్టలకు బతుకుచే మార్చినది ఛాయాగ్రహణం సంభాషణలు లేనివోట్లు, వాటికి అందినవోట్లు ఇదే వ్యాఖ్యానంగా భావించింది ఒక మంచి వాక్యంగాని, ఒక పెద్ద కావ్యంగాని వర్ణించి చెప్పగల అందిమైన దృశ్యాన్ని చూపించింది కొన్ని ఘటనలకు ఇరానీ చిత్రవ్యాఖ్య, సేవధ్య సంగీతంగా వినిపించి కూడా అందుకో కొన్నివోట్లు వామన్ వాద్య సంగీతం వినిపించ లేదని పించింది.

అలాగే అత్యంత మనోహరంగా ఉన్నది, రాధ భర్త పాత్ర ధరించిన రాజ్ కుమార్ విగ్రహం, నటన అలాగే రాధ చిన్న కొడుకు చిన్నప్పటి వేదం వేసిన మనర చిత్ర ఈ ప్లాడు మాట్లాడి ముదోపాడు పిల్లలందరూ అంతే ఎటొచ్చి వినమాలలో పిల్లలు, దర్శకుల పుణ్యమా అని ఆటేసేపు మనోహరంగా ఉండరు - మదర డైలాగులు అనవలసే రావడం మూస ఈ చిత్రం దర్శకుడు అలాటి పాపానికి ఒడిగటలేదు. వాడి ఈడుకరిగ్లపై ఆడించారు, విడిపించారు. వాడి ఊహలనే అనువదించారు. "వెళ్ళి చూడండి" అని మీరు మీ పక్కంటివాళ్ళకి చెప్పినపుడు, అందుకు ఇదోకారణం అవుతుంది.

ఈ చిన్న కొడుకు పెంకెఘటం అంగుళి ఉండుండి ఇంటర్ వెల్కి కాస్త అటూ

'మదరిండియా'లో సర్కిస్ రాజ్ కుమార్

ఘనాచార్య వృత్తాలు ఎన్నిటిలో భూద
బోతమన్నది వండితేర చెప్పారీ

నిర్మాతలు, ఈ విజయం సాధించినందుకే
కాక, సత్సలప్రదాయని అనిపించుకున్న ఈ
'బాక్సైట్లమార్గ యజ్ఞం'లో తేర వెలుపు
లతోపాటు, సినీమాపాలిట ఇలవేలుపు లన
తగ తెక్కిపెయ్యవలకు కూడా ఘనాచార్యులకు
ఇచ్చి చెందుతు ప్రశస్తికం అభినందిస్తారు

'సవర్ణమందిరీ' ధర్మమా అని, చలన
చిత్ర పరిశ్రమల వ్యాపారదృష్టాదులకు
'ఎ కంటి' దృష్టాదులకు అయిందని
వ్యాపార విరుద్ధాలు చెబుతున్నారు అనే
నిపుగుగిప్పిన నిప్పులా ఉన్న అమలాపుర
ముట చిత్రం బాగుంటే, ఆ కేంద్రం ఎంత
వ్యాపారం చేసిపెట్టగలదో ఈ చిత్రం
ముఖపుచేసిందని అంటున్నారు

నిర్మాత, సంగీతదర్శకుడు అయిన శ్రీ ఆది
నారాయణ ఈ చిత్రాన్ని త్రుడు గాంధీలో
విర్జించబోతున్నారు

* * *

రాజ్ కపూర్ కు సన్మానం

'జ్యోగ్ శే రహా' చిత్రనిర్మాత, ముఖ్య
నటుడు—రాజ్ కపూర్ కు 'ఆంధ్రా
పోలీసు' హెడ్ క్వార్టర్స్' అయిన విజయ
వాడ వగరం ఆక్టోబరు 27 న ఘనంగా
సన్మానించింది ఆ రోజు ఉదయం, నవ
యూగ ఫీలింస్ ఆఫీసులో మారుతీ సిని
మాలో పెద్దపథి జరిగింది దర్శకనిర్మాత
ప్రసాద్, నటులు ఎన్ టీ రామారావు
ఎస్ డి రంగారావు, రంగస్థల నటుడు
బంజా కనకలలింగేశ్వరరావు రాజ్ కపూర్ కు
ప్రస్తుతించారు 'నవయూగ' ఆధిపతి కృష్ణ
గడ్డ శ్రీనివాసరావు రాజ్ కపూర్ విజయం
కోసానికి గర్వకారణమన్నారు నటుడు
రామారావు ఒక ఆశీర్వాదంభాషి, రజత
పటరాజు ప్రతిమను రాజ్ కపూర్ కు ఇచ్చి
గౌరవించారు కె వరసయ్య కందివ నమ
ర్పణ చేశారు

ఇంగ్లీషంట తరవాత విజయూ టూకీస్ లో
భారతి రమ్యాల సాంస్కృతిక సంఘం
వారు మరో సభ జరిపి సన్మానించారు
సాయంకాలం పురప్రముఖులు, చలనచిత్ర
వణిక్సముఖులూ విందు చేశారు విందుకు
ముందు బహిరంగపథ జరిగింది అవంతరం
విశేషాలు గోపి జరిగింది

రాజ్ కపూర్ తనను మున్ముందచినవారికి
కృతిజ్ఞత తెలుపుతూ, జ్యోగ్ శ్రీనివాసరా
య్యవంటి 'జ్యోగ్ శేరహా' చిత్రవిజయం
(ప్రథమ బహుమతి) తనది తన సంస్థ (ఆర్

పొన్నలూరివారి రెండవచిత్రం

'శోభ'లో రాజసులోచన

హుస్సేన్ జరిగిన ఆంతర్జాతీయ వ్యవస్థాపకసభలలో తిరువాన్కూరు సోదరీమణులు తప్పింది, కాగిత ప్రధానమంత్రి సంపాదించుకున్నారు, ముద్రాను తిరిగివచ్చిన ఆవంతరం, ఆగోబర్ 22-వ దక్షిణభారత కళాకారులసంఘం గారు ఈ ఇద్దరికీ వాణిమూర్తిలో కన్యాసం చేశారు ముద్రాను విద్యామంత్రి శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యం ఆర్కైవ్ కు తరలించారు శ్రీ ఎం ఎల్ శ్రీనివాసరావు యార్ తరఫున పట్టుకస్త్రాలను బహుళాకరిస్తున్న రాజసులోచన, పుచ్చుకుంటున్న కాగితం ఈ చిత్రంలో చూడవచ్చు

కే ఫీలింస్) ది మాస్ట్రో మేకప్ దాని, ఇది దేశానికి, దేశీయ పరిశ్రమదీని అన్నాడు ఆర రాత్రివేళ దాహంకోర్చి మంచిట్లు తాగజోయిన ఒక వరైటూరి ఆసాను బస్టి నాగరక జనాభాలో నానా అవసరమడం ఇందులో కథ త్వరలోనే 'తొక్కరీ' అనే చిత్రం నిర్మించబడుతున్నట్లు రాజ్ ప్రకటించారు.

పారిస్ లో చాప్లిన్

'అమెరికాపట్ల ద్వంద్వం' నేను నా చిత్రం 'కింగ్ ఇన్ స్టూయార్డ్' నిర్మించలేదు. ఒక దురాచారాన్ని విమర్శించడమే కా ఉద్దేశ్యం' అని చార్లీ చాప్లిన్ ఇటీవల పారిస్ నగరంలో వ్యవహరించారు.

చాప్లిన్ కొత్తచిత్రం 'ఎ కింగ్ ఇన్ స్టూయార్డ్' అమెరికన్ తీవ్ర విధానాలకు పోలేన చెప్పుకున్నందువల్ల ఆ చిత్రం ఒకవిధంగా వివాదాస్పదం కావడం విచిత్రమే.

అయితే తన అత్యంత కలం, ఒకరినై ఒకరు ఏకీకరించుకునే దురాచారాన్ని కల్పించడమేనని, దాన్ని వ్యాపించనిచ్చే చీకటిమీనా తన నాగరికతను, సంస్కృతాన్ని రాజీనామా చేసుకున్నదవుతుందని పార్థమికమంత గుమ్మరిగా సులిమెత్తిగా చెప్పడమేనని చాప్లిన్ విశేషపరచారు.

ఆంధ్ర

ఈ చిత్రంలో నేను చేసిన విమర్శను

సరసత్వం, మంచిచెడ్డల తేడా తెలిసిన ఏ అమెరికన్ పౌరుడైనా అమోదిస్తాడని నాకు నమ్మకం ఉంది అమెరికన్ ప్రజలు ఈ చిత్రాన్ని చూస్తే నేను చాలా సంతోషిస్తాను ఇక ఈ చిత్రం వివాదాస్పదం అయిందీ అంటే మరేమీ ఘరవాలేదు అసలు దోష్యమే అటువంటిది అదెప్పుడూ వివాదాస్పదంగానే అవ్వకూతుంటుంది అని ఆయన అన్నారు.

కాంక్ష

అమెరికాపాట ఎలావున్నా, ఈ చిత్రానికి (విటన్ లోనే) ప్రదర్శన సదుపాయాలు వున్నట్లుగా లభించటంలేదట చాప్లిన్ అమెరికాను విమర్శించాడన్న భావంతో, (విటన్ లోని 867 థియేటర్లు (మొత్తంలో విదేశంకు) వై ఆధిపత్యంల మూడుపంథలు ఈ చిత్రాన్ని ప్రదర్శనకు తీసుకోకదానికి నిరాకరించాయని లండన్ పత్రిక 'ఈజిప్సింగ్, న్యూస్' ఫీలిం విమర్శకుడు జింపెన్ వర్మన్ వెల్లడించాడు.

"ఈ చిత్రాన్ని ఏర్పాటు చేసుకోవడం హాళివుడ్ కు గిట్టదు హాళివుడ్ కు కోపం తెప్పించడం పెళ్ళికి గిట్టదు ఇదే కారణం ఇది నా ఒక్కటిభావమే కాదు పార్థమిక తెలిసిన ఫీలిం ప్రముఖులంతా ఈమూలై అంటున్నాడు" అని వర్మన్ వ్రాశాడు.

న్యూఢిల్లీ తేబ్

(గ్-వ పేజీ తరువాయి)

కాలనుకూడా అందించే భరోసాలో ఉన్నా

యని ఒక ప్రముఖ పత్రికారచయిత అభిప్రాయించాడు.

ఒకే వార్తాపంప్ర ప్రతినిధి అడిగిన ప్రశ్న ఇది:

"బొంబాయి కార్మికమంత్రి శ్రీ కాంతి లాల్ నా ఒకపత్రిక యజమానుల్లో ఒకరనీ, నిజానికి ఆయన దాని మేనేజింగ్ డిప్యూటీ మాదాననీ, అందుచేత కొంత ఘర్షణ జరుగుతోందనీ బొంబాయి జర్నలిస్టుల యూనియన్ అలాగే అభిప్రాయం చెప్పినట్లు మీకు తెలుసునా?"

ఇంకొక పత్రికారచయిత అడిగిన ప్రశ్న - "ఆర్థికమంత్రి శ్రీ టి.టి. కృష్ణమాచారి ఆర్థికవిధానాల్ని గూర్చి, విదేశాంగ విధానాల్ని గూర్చి చేసిన ప్రకటనలలో వైరుధ్యాన్ని ఉన్నందువల్ల మీ రాయన్నీ బర్రరఫ్ చేస్తారా?"

ఈ ప్రశ్నల్ని చదివిన మంత్రివరమైన ఆర్థిక మంత్రి చేయడానికి, కేంద్రమంత్రిల్లో ఒకరిని బర్రరఫ్ చేయమని ప్రధానమంత్రిని ఒత్తిడి చేయడానికి పత్రికా విలేఖరుల సమావేశాల్ని ఉపయోగించుకున్నట్లు విచిత్రమవుతోంది.

పత్రికా విలేఖరుల గొప్పతనం జాతీయ విలేఖరులు ఫలాని మర్యాదలు పాటించాలని నిబంధనావతి ఒకటి ఉండడం అవసరం. 'ట్రేడ్ యూనియన్'లకు అలాంటి నిబంధన వాటిని రూపొందించలేదు గనుక, తీరిక ఉంటే సమాచార, బ్రాడ్ కాస్టింగ్ కాఖ అయినా ఆ పని చేసిఉండేది కాని పాపం ఆ కాఖకు పోలిగా తీరిక చిక్కడంలేదు ఎంతసేపూ నాటకాత్మకాలు, నాటకాత్మక వాలు ఏర్పాటుచేయడంతోనూ, చూక్కర్చేదు మొగ్గో అంటున్న భారతీయులకు కాస్త్రీయ సంగీతం వినిపించడంతోనూ ఆ కాఖకు పరిపాతోంది అంతేత ఒక పనిచేస్తే మించడమ కుంటాను సమాచార, బ్రాడ్ కాస్టింగ్ కాఖను రెండుగా విభజించి, సమాచార వ్యవహారాలను చూడం కాఖకు అవసరించడం కావుంటుంది లీన్ లిట్ గో రెన మంత్రిత్వాన్ని విస్తృతం చేయ్యకముందు సమాచార వ్యవహారాలు చూడం కాఖ అజమా యివ్వడం ఉండేది.

ప్రభుత్వ రహస్య రక్షణదట్టం గూర్చి ఏదో ప్రస్తావనరాగా, "ఈ దట్టం ప్రయోజనం తీరిపోయింది ఇప్పుడు మనది జాతీయ ప్రభుత్వం" అని ఒక పత్రికారచయిత వాక్రచ్చాడు.

లార్డర్ కర్న హయాములో ఈ దట్టం మల్లోకి వచ్చినది ప్రభుత్వ రహస్యాల పైటి పొక్కకుండా చేయడానికి, నాటిని ప్రభుత్వ శత్రువులకు అందికుండా చేయడానికి దాన్ని ఉద్దేశించారు ఇప్పుడు జాతీయ ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉంది గనుక, ఈ ప్రభుత్వ రహస్యాలను కన్నాట్ ప్లేస్ లో అయ్యుకోవచ్చునని అర్థమౌతో దేశంలోనూ, దేశం బయటూ జాతీయ ప్రభుత్వానికి ఇక శత్రు

పులే రేరా? ప్రభుత్వ రహస్యాల ప్రభుత్వ పరిస్థితి మానే పిటివి తెలుసుకోగోరవారి? అవి అతి సునాయాసంగా లభ్యమవుతున్నాయనే సంకతి కృత మవుతుంది. ఏ దేశంలోనూ ఇంతదారుణం ఉండదు.

ఈచట్టంలోనిబాగాగులలాఉంచి, ప్రధానమంత్రి అవ్వడవ్వడు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిలకు ఈ చట్టం ప్రచురితం కాకుండా చూడబడిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. వాటి ప్రచురణలలో ప్రధానమంత్రికి ఇవ్వమన్న ఛిప్రాయ ప్రకటన స్వార్థంత్ర్యం కాస్తా అవుతుంది. ప్రచురణ అయిన కొన్ని ఉత్తరాలను బట్టి, ప్రధానమంత్రి సాధారణంగా జాతీయ, అంతర్జాతీయ పరిస్థితులను సమీక్ష చేస్తూ, భారతదేశానికి, ముఖ్యంగా ఆయా రాష్ట్రాలకు సంబంధించిన సమస్యలపై సలహాలిస్తూ ఉంటారని గ్రహించవచ్చు. ఒక ఉత్తరంలో ప్రధానమంత్రి మద్యనిషేధం అమలు కార్యక్రమాన్ని కొంతెం ఆలస్యం చేయవలసిందిని, రద్దారా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు కావలసిన డబ్బు కూడ బెట్టవలసిందిని, ముఖ్యమంత్రిలకు సలహా ఇచ్చారట.

సలహా ఎలాగో బయటపడింది. వెంటనే మద్యనిషేధవాదులు తమ ఆందోళన తీవ్రతరం చేశారు. దీంతో ఒక మంచిపని వాళ్ళ నమైవట్టయింది. ఇటీవల ఇలాగే మరొక విషయం బయటపడి వాగప్రాంతంలోని క్రైస్తవ మిషనరీలపని ఇరకాటంలో పడింది.

పత్రికా విశేషాల్లో గొప్పిలో చెప్పినట్లు, మంత్రుల పర్యటన కార్యక్రమంకూడా రహస్యంగానే పరిగణించబడుతుంది. అందుచేత భారతదేశభద్రతకు, ప్రభుత్వ భద్రతకు సంబంధించిన రహస్య పత్రాలకు కూడా రహస్య రక్షణదట్టాన్ని తీర్చివేయాలి.

ఈస్వపత్రం అని తెలిసికూడా దాన్ని ప్రచురించిన పత్రికా విశేషానికి శిక్షించి నవ్వడు, విశేషాలను మచ్చికచేసుకునే ఉత్తేజంతో వారికి రహస్యపత్రాలను అందజేసే వ్యక్తులను ఇంకా తీవ్రంగాశీలించాలి. ముఖ్యమంత్రిలకు ప్రధానమంత్రి వ్రాసే ఉత్తరాలను ప్రతిమంత్రికి, ఉపమంత్రికి సహాయమంత్రికి కూడా పంపిస్తారు. మంత్రి మండలికి సంబంధించిన పత్రాలను పార్లమెంటరీ వ్యవహారాల మంత్రికూడా చూపిస్తారు. అందుచేత రహస్య సమాచారాన్ని క్లబ్బులే అలవాటున్న మంత్రిని ఖరీదైన ఛిప్రాయం ప్రధాన కనీసపు కర్రవ్వం. ఇంటి అలవాటున్న మంత్రుల్ని కొందరి ప్రధాన అనుస్థానం కొత్తగా మంత్రిమండలిని ఏర్పాటు చేసుకునే సందర్భంలోవదిలి పెట్టేసి కొత్తమంత్రులను వేసుకున్నారట కూడాను. రహస్య రక్షణ కోసం ఈ ప్రధానమంత్రి ఇంకా రెయియగా ఈ చిట్ట మంచిది.

“ఓహూ, మీ చీరకు కూడా మీరు, టినోపాల్ ఉపయోగిస్తున్నారన్నమాట!”

తెల్లని బట్టలకు టినోపాల్ ఎంత మెరుపుతనం అబ్బునట్లు చేయగలుగుందో గ్రహించడం, చాలా సులభం. కొద్దిగా టినోపాల్ ఒక్కసారి ఉపయోగించితే, మూడు నాలుగు ఉతుకులవరకూ సరిపోతుంది.

టినోపాల్ ఉపయోగించిన తెల్లని

బట్టలు అన్నిటికన్నా తెల్లనైనవి.

టినోపాల్

“టినోపాల్” జె. ఎర్. గాయగి, యన్. చిల్ స్ట్రెట్లాండ్ వారి రిజిస్టర్డ్ బ్రెడ్ మార్క్.

సుహృద్ గెయిగి ప్రేడింగ్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్.

ః బ. బాక్స్ నెం. 965 బొంబాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రధాన న్యాయస్థానం

(32 వ పేజీ తరువాయి)

చింది. న్యాయమూర్తులు మిగిలిన హైకోర్టుల కంటే ఎక్కువకాలం పనిచేస్తారు; మిగిలిన జాటికంటే తక్కువకాలం వ్యర్థంచేస్తారు. న్యాయమూర్తుల సహకారంతో చురుకుగా పని చేస్తారు. వివాదాలపై కేసులు నడుపుతూనే ఉన్నాయి అంటే దాని కోరికలను తీరడం చేరడం.

1956 వ సంవత్సరంలో ఆలహాబాద్ హైకోర్టులో 26 గురు న్యాయమూర్తులున్నారు. బొంబాయిలో న్యాయమూర్తుల సంఖ్య 17. మనది ఉత్తరప్రదేశ్ తరువాత హైదరాబాద్ లో ఒకటి. కోస్తా ఆంధ్రులు కోర్టులవాడేమిట ఖ్యాతిగాంచారు. (తుమింబాలి) ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 'న్యాయాజ్యేషనులు' అధికసంఖ్యలో ఉన్నారని ఉద్దేశ్యం. మదరాసు హైకోర్టులోని కేసులలో దాదాపుసగం ఆంధ్రకులచేయి కేసు ఆంధ్ర హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తితో కలిసి ముగియ న్యాయమూర్తులతో ప్రారంభమైంది.

ప్రధాన న్యాయమూర్తి కోర్టు నుంచి రావు, న్యాయ పి. చంద్రారెడ్డి, శ్రీ ఉమామహేశ్వరం మన మొదటి వచ్చిన హైకోర్టు జడ్జిలు. ముగిసే న్యాయమూర్తులు కొవడం వల్ల, కేసులు చేరుకోనిపోవడం ఆనాడే ప్రారంభమయింది. వెంటనే న్యాయమూర్తుల సంఖ్య పెంచించవలసింది. 1954 నవంబరు 1 వ తేదీన మరీ ఇద్దరు న్యాయమూర్తులు-కె. భీమశంకరం, పి. సత్యనారాయణరాజు - నియమించబడ్డారు. మరొక న్యాయమూర్తి-ఎన్. డి. కృష్ణారావు-1955 ఫిబ్రవరి 1 వ తేదీన ప్రమాణస్వీకారం చేశారు.

ఈనాటికి-నవంబరు 1, 1957-నాటి ఒక సంవత్సరంకోరిం ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు హైదరాబాదులో పనిచేయడం ప్రారంభించింది. హైదరాబాదు హైకోర్టులో పని చేసిన మరీ వినుగురు న్యాయమూర్తులు-రాయ మనోహర పరార్, సయ్యద్ ఖుమర్ హసన్, మహ్మద్ అహ్మద్ అహ్మద్, ఎ. క్రీష్ణాచారి, పి. జగన్మోహన్ రెడ్డి-ఆనాడు ఆంధ్రప్రదేశ్ న్యాయమూర్తులుగా ప్రమాణం స్వీకరించారు. నవంబరు 19 వ తేదీన నాంపల్లి కుమరయ్య మొదటి అదనపు న్యాయమూర్తిగా, తర్వాతి కాలాల్లో న్యాయమూర్తిగా నియమింపబడ్డారు.

కేసులు నానుడు పడేవికావు

మనకు పదిహేనుగురు న్యాయమూర్తులవా కొరత. ఆంధ్ర హైకోర్టు ఏర్పడిన

నాడే అవసరమన్నంతమంది న్యాయమూర్తులు నియమింపబడలే, కేసులు ఈ విధంగా నానుడు పడేవికావు కోరగా, కోరగా పడకొండు మాసాలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టుకు మరీ ఇద్దరు న్యాయమూర్తులు నియమించబడ్డారు. ఈ అకౌంటు 10 వ తేదీన (జులై 10) పి. బసీరెడ్డి కాలాల్లో న్యాయమూర్తిగాను, శ్రీ ఎ. రంగనాథం చెట్టి అదనపు న్యాయమూర్తిగాను ప్రమాణం స్వీకరించారు. వీరిద్దరి నియామకం ఎంత ఆలస్యం అయిందంటే, త్వరలోనే మరీ ఒకరిద్దరు న్యాయమూర్తులను నియమిస్తేగాని మన హైకోర్టులో పని తేలుతుంది.

ప్రధాన న్యాయస్థానం లో న్యాయమూర్తి పదవి చాలా బాధ్యతలతో కూడుకొన్న పదవి న్యాయనిర్ణయ మాలస్యమయితే న్యాయం జరగనట్లే అని లా.జో.క్లి (Justice delayed is Justice denied) అయినా సత్వర పరిష్కారానికి సాకల్య విచారణ తొగ్గం చేయకూడదు. సాకల్య విచారణ తీరువారే న్యాయమూర్తులు నిర్ణయించే న్యాయమూర్తులు తరతరాల న్యాయ పరిపాలనకు శృంఖలాలు తగిలించే అవకాశం ఉన్నది. భాషలో తమ నిర్ణయాల పరిణామాలను కూడా దృష్టిలో ఉంచుకొని న్యాయమూర్తులు తీర్పులు చెబుతారు.

తీర్పులు తొందరగా చెప్పడం ఎంత అవశ్యమో, అంత తొందరగా అమలు జరపడం కూడా అంతే అవశ్యం. న్యాయమూర్తి తీర్పు చెప్పినప్పుడు, ఆయన క్రింది పనిచేసే, సాయపాడు తలచు రాసుకొని, టైపు చేసిన తరువాత న్యాయమూర్తి దానిపై సంతకం పెడతారు. ఆ సంతకం వారి ప్రతివాదుల మధ్య ఒక సమస్య పరిష్కరించబడిందని భావించవచ్చు. తీర్పుకు సంబంధించిన రికార్డులతో జెంచినమాస్తాల పెక్కుమకు పోతాయి. అక్కడనుంచి ఏ విధరాలు ఎక్కడక్కడనుపంపాలో అక్కడికి ఆ విధరాలు జెంచినమాస్తాలు పంపిస్తారు.

గతంలోను ఆ పరమాత్మ ముందు 'రిజిస్ట్రార్' దరఖాస్తు దాఖలుచేసే పరమాత్మ-సిరికి చెప్పకుండానే, కంఠుచక్రయగమున చేదోయి సంధింపకుండానే-పరువు పరువునవచ్చాడు సత్వరపరిష్కారం ఆ పద్ధతిలో మానవ మాత్రులెవరికీ సాధ్యంకాదు. సాధన సంపత్తి అంతా చేహరిస్తే, మన న్యాయమూర్తులెవరూ సత్వర కోర్టునిర్ణయణంలో ఎవరికీ తీసిపోరు. న్యాయమూర్తి ఏ ఎన్. పి. అయ్యర్ మన ప్రధాన న్యాయస్థానాన్ని నురించి ఇట్టిపల నే అన్నరెండు వాక్కోలు అవసరించండి

పులింగ ఉండే మదరాసు హైకోర్టు,

ఆంధ్ర విడిపోయిన తర్వాత వీరిలా అయిపోయింది. వీరిలా ప్రారంభించిన ఆంధ్ర హైకోర్టు పులిలా తయారయింది. మదరాసును మించిపోయింది.

ఒక ఆంధ్రతరుడు మన ప్రధాన న్యాయస్థానానికి అర్పించిన నివాళి అది. దానికీ మన మేమి చేర్చగలం?

ప్రధాన న్యాయస్థానం

సంవత్సరం

(7-వ పేజీ తరువాయి)

"ఏవయ్యోయో! నాలుకలాడడం మాకొక కిందట్నెల నన్ను 'దీనించి' బామ్మయించడానికి తాంబూలం పుచ్చుకొన్నప్పుడు ఏం చేస్తావు. అన్నెల్లదాకా, ఇంకెవరినీ దీనించి కాంటిటిసను రానివ్వను అని ఒత్తయ్యిరే? ఇప్పుడు మళ్ళీ ఇదేం కథ?"

అని ఒకాయన అనబోయాడు. అలాంటిదేమో జరుగుతుందని కొలంబస్ ను తెలుసు. తక్షణమే రాజా అతని కంటికి కనబడడు. కనబడగానే భాషకం వచ్చా అబ్బా.

"నాల్లా బ్రదర్, ఎప్పుడొచ్చావో? రా. మాకో అలా నిలబడిపోయావేం?... ఖమాన్..." అన్నాడు రాజాతో అర్జెంటు రాజకొర్రా లన్నటు.

రాజా తుళ్ళిపడి, మేలుకుని, ఈ మాతాత్మ న్యాయానికి ఆశ్చర్యపడి లేచి, 'యెస్పార్' అయ్యామే సుడియో సార్... యెవారె బాక్స్ యండు మెబాగ్ సార్... యెవరే అయ్యామే బీటింగ్..." అంటూ సాధ్యమేనంత లేచిలేలంగా నుకువైన టెలిగ్రామ్యు భాషలో తన భావాలను బ్యూడా చేయడానికి ఉపక్రమించాడు.

"ఫన్ కం అండ్ రెఫ్రెష్ డౌన్ ఇన్ ది సిటీ" అన్నాడు కొలంబస్ వ్యవహారం. తక్షణం సభితులు లేచి, నిరభయంగా ముక్తు పుటా లెగరేసి, వెళ్ళిపోయారు.

రాజాక కుప్పిలో కూలబడి తన కథ చెప్పాడు తెలుగులో. (ఇంకా తుంది)

కలవరపడు స్త్రీలకు

"కుమార్తీ" మాత్రం మదనకండి హి అరోగ్యం రక్షించును దివ్యఅనవరం వెం (సాదా) డ. (ప్రెస్) డ 5/- (ఎక్స్ ప్రెస్) 8/- బోస్టెలిస్టాకింగునవత్తేకం

Mrs. P. Deves, F.D.S. (AP) Calcutta-40. Stockists - (1) Indo Medical Supplies, 3 Pauliappan St. G T Madras; (2) L. M. Mukerji & Sons Ltd, 167 Dharamtola St. Cal-13

వృద్ధాప్యం, శైశవం

భావా: వి కేశవశర్మ.

పాండ్స్ వ్యానిషింగ్ క్రీమ్ ను వాడే ఆమె వెంట కనపడుటకు అతను గర్వపడతాడు

అద్భుతమే పాండ్స్ వ్యానిషింగ్ క్రీమ్ మీ చర్మ
మీ నకు రక్షణనిచ్చి మీ ముఖము మీది చిన్న చిన్న
లోపములను, కళంకములను కనపడకుండా చేయును
బాడరు అద్భుతకౌనే ముందు దీనిని రాచుకుంటే
బాడరు గంటల తరబడి అంటుకొని ఉంటుంది!

ఉచిత పుస్తకము

Lovelier with Pond's అనే సౌందర్య
మీను గురించిన మా యింగ్లీషు పుస్తకము
కావాలని యీ ఎడ్రసుకు వ్రాయండి

పి. బి. బాక్స్ నెం. 1612, దిపాల్పురము
నెం. 30 ఏ. బొంబాయి-1